

Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro

2024

afa
FÖRSÄKRING

Vi arbetar förebyggande

Afa Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd under arbetslivet vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Våra försäkringar ingår i kollektivavtalen och 9 av 10 anställda i privat näringsliv, kommuner och regioner är försäkrade hos oss genom jobbet. Det gör vardagen tryggare för både anställda och arbetsgivare och bidrar samtidigt till social och ekonomisk hållbarhet i samhället.

Afa Försäkring drivs utan vinstutdelning och vi försäkrar utan krav på hälsoprövning. Vår målsättning är att ingen ska gå miste om den ersättning som han eller hon har rätt till. I vårt uppdrag ingår att förvalta kunskaper för att bidra till bättre arbetsmiljö och hälsa. Sedan 1963 har vi hanterat 16 miljoner försäkringsärenden. Information om skade- och sjukdomsärenden finns lagrade i vår skadedatabas och sträcker sig ända tillbaka till 1974. Eftersom en stor del av den sysselsatta arbetskraften är försäkrad hos Afa Försäkring har vi god kunskap om olika typer av skadehändelser och sjukdomar som drabbar människor i arbetslivet.

Skadedatabasen utgör grunden för vårt stöd till skadeförebyggande forskning och utveckling. Vi är en av Sveriges största finansiärer av forskning om arbetsmiljö. År 2023 satsade vi cirka 300 miljoner kronor på förebyggande insatser, varav cirka 120 miljoner på forskning och utveckling.

Afa Försäkring ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

Vår vision är att alla ska ha en trygg vardag.

Läs mer på afaforsakring.se

Innehåll

VD har ordet	4	Långvarig sjukfrånvaro	54
Om rapporten	5	Nya sjukfall 2012–2022	57
Sammanfattning och slutsatser	6	Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning	58
Arbets-skador	12	Yrke och kön – Kommuner och regioner	60
Godkända arbets-skador 2012–2022 – samtliga avtalsområden	14	Yrke och kön – arbetare i privat sektor	74
Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet	15	Långvariga sjukfall 2007–2022 efter avtalsområde, ålder och kön	86
Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde	16	Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid	88
Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning	18	De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos	90
Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp	19	Sjukfall med samsjuklighet	94
Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet	26	Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2016–2021	97
Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall	28	Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	98
Exempel på händelseförlopp	30	Bilagor	100
Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön	40	Yrkesgrupper	109
Var på kroppen sker skadorna?	42	Begrepp	110
Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön	44	Referenser	111
Allvarliga arbetsolyckor vid distansarbete	47	Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval	112
Vanliga orsaker till färdolycksfall	49		
Godkända arbetssjukdomar	50		
Fördjupning, arbetssjukdomar med diagnos covid-19	53		

VD har ordet

Afa Försäkring har administrerat kollektivavtalade försäkringar på uppdrag av arbetsmarknadens parter i 60 år. Vi försäkrar 9 av 10 anställda i Sverige och är därmed störst när det gäller försäkringar i arbetslivet. Våra olika försäkringar ger ekonomiskt skydd vid sjukdom, arbetsskada, arbetslöshet, dödsfall och föräldraledighet.

I vår skadedatabas finns information om 16 miljoner försäkringsärenden lagrad, från början av 1970-talet fram till idag. Det ger oss värdefull kunskap om skador och sjukdomar för olika yrkesgrupper och i samband med olika arbetsuppgifter i både privat och offentlig sektor. Statistiken från databasen utgör en väsentlig del av beslutsunderlaget för vårt stöd till forskning och utveckling inom arbetsmiljö och hälsa.

Vi vill att så många som möjligt ska kunna ta del av vår statistik. Därför presenterar vi årligen denna rapport som visar hur de allvarliga arbetsskadorna och den långvariga sjukfrånvaron har utvecklats. Statistiken förändras från år till år och vi vill betona att skadefrekvensen på den svenska arbetsmarknaden är låg internationellt sett.

Under ett par år i början av 2010-talet ökade antalet allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta, för att sedan vara oförändrad i sex år. Sedan 2019 har risken varierat. Nu visar 2022 års siffror att risken för en allvarlig arbetsolycka ökar något från 2,6 till 2,7 olyckor per 1 000 sysselsatta jämfört med året innan.

När det gäller den långvariga sjukfrånvaron ser vi en viss minskning av antalet sjukfall för både kvinnor och män inom såväl kommuner och regioner som i den privata sektorn. Vår vision är att alla ska ha en trygg vardag. Nu fortsätter vårt arbete för att minska ohälsan och skadorna i arbetslivet.

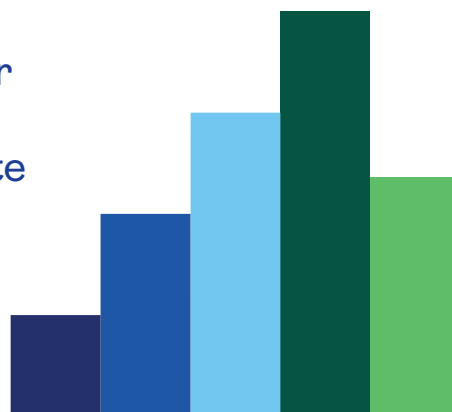
A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anders Moberg', with a long, sweeping flourish extending to the right.

Anders Moberg
Verkställande direktör,
Afa Försäkring

Om rapporten

Detta är vår årliga statistikrapport och den sammanfattar utvecklingen av arbetsskador och sjukfrånvaro fram till och med skade-/insjuknandeåret 2022. Statistiken är, om inte annat anges, avläst den 31 december 2023.

Statistiken kommer från Afa Försäkrings skadedatabas som är ett register över de försäkringsärenden som Afa Försäkring hanterar. Arbetsskade- och sjukförsäkringsärenden utgör majoriteten av våra försäkringsärenden.

Försäkringarna som är grunden för vår statistik:

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, omfattar samtliga anställda, det vill säga såväl arbetare som tjänstemän inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och Fremia/LO/PTK. Fremia är en arbetsgivarorganisation för kooperativa och idéburna företag. TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner och regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sobona är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och regionnära verksamheter. Afa Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA).

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Fremia/LO. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

SSYK
2012

Yrkesklassificering

Afa Försäkring använder sig sedan 2015 av Statistiska centralbyråns standard för yrkesklassificering SSYK 2012 (Statistiska centralbyrån, 2012). Under 2018 gjordes uppdateringar som ledde till förändringar för vissa SSYK-grupper för kommuner och regioner. Från 2019 använder SCB en **ny datakälla** och metod för att klassificera förvärvsarbetare, och från referensår 2022 bygger yrkesregistret på en ny datakälla (BAS). Dessa förändringar innebär tidsseriebrott mellan åren 2017 och 2018, 2018 och 2019 samt mellan 2021 och 2022.

Sammanfattning och slutsatser

Arbets-skador

(TFA, TFA-KL och PSA)

1

Totalt godkändes 61 201 arbets-skador med skadeår 2022

(Arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar)

Av dessa arbets-skador var

- ▶ 51 183 arbetsolycksfall
- ▶ 9 699 färdolycksfall
- ▶ 319 arbetssjukdomar

2

12 409 allvarliga arbetsolycksfall

Av de 51 183 arbetsolycksfallen var 12 409 allvarliga. Med allvarligt arbetsolycksfall menas olyckor som lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.

3

Allvarliga arbetsolyckor ökade

Antalet allvarliga arbetsolyckor ökade jämfört med 2021. Även risken ökade något från 2,6 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta till 2,7 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta. Risken var oförändrad i kommuner och regioner.

4

Yrke och kön

Skadepanoramat ser i stora drag ut som tidigare. Risken för arbetsolycksfall är högst för mansdominerade yrkesgrupper inom industri och hantverk. 2022 var risken för män 3,4 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta, en ökning jämfört med tidigare år. Högst risk för män återfinns i yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare*, *livsmedelsarbete* och *träindustriarbete*. För kvinnor var risken 2,0 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2022, också en ökning jämfört med tidigare år. För kvinnor är risken högst i yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare*, *betong-*, *bygg- och anläggningsarbete* och *jordbruks-*, *skogsbruks-* och *trädgårdsarbete*.

5

Fallolyckor

Den vanligaste orsaken till ett allvarligt olycksfall är en fallolycka. De utgör ungefär en tredjedel av alla allvarliga arbetsolyckor. Bland kvinnor är fallolyckor vanliga inom vård- och omsorgsyркиen och då särskilt *fall i samma nivå*. För män är *fallolyckor från höjd* vanligare, till exempel från stegar och byggnadsställningar. För män sker de flesta fallolyckor inom yrkesgrupperna *betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *metall- och övrigt industriellt arbete*.

6

Lastningsolyckor

Näst efter fallolyckor är den vanligaste olyckstypen *lasta, lossa, bära eller flytta*. Denna typ av olycka drabbar främst yrkesgrupperna *yrkesförare* och *metall- och övrigt industriellt arbete* och leder ofta till skador på händer och fingrar.

7

Arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län

Risken för ett allvarligt arbetsolycksfall var högst i Jönköpings län, med 3,5 olycksfall per 1 000 sysselsatta. Näst högst risk hade Örebro och Kalmar län, med 3,3 respektive 3,2. Lägst var risken i Stockholms län, med 1,7. Skillnaden mellan länen kan till viss del förklaras av skillnader i näringslivsstrukturen.

8

Färdolycksfall

Olycksfallen under färd till och från arbetet ökade under 2022. En förklaring till det kan vara ökad sysselsättning samt att fler återvände till ordinarie arbetsplats efter pandemin. Färdolyckor är vanligare bland kvinnor än bland män. 67 procent av dessa olyckor drabbade kvinnor. De vanligaste orsakerna är att *ramla ute* och olyckor med cykel, vilka utgör tre av fyra färdolycksfall.

9

Godkända arbetssjukdomar

Antalet arbetssjukdomar minskade 2022 jämfört med 2021, främst på grund av att antalet arbetssjukdomar orsakade av covid-19 minskade jämfört med föregående år. Arbetssjukdomar är vanligare bland män än bland kvinnor. De vanligaste diagnoserna för män är *effekter av vibrationsskador* och *karpaltunnelsyndrom*. Tidigare har *bullerskador* varit vanligast, men trenden är nu att de minskar. För kvinnor är det vanligast att arbetssjukdomen är orsakad av covid-19. Näst vanligast är att den är orsakad av psykiska besvär.

Sjukfrånvaro

(AGS-KL)

Kommuner och regioner

1 Totalt ersattes 27 075 nya långa sjukfall med insjuknandeår 2022

Med långa sjukfall menas sjukfall som har lett till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning. För de som omfattas av AGS-KL betalar Afa Försäkring ut dagssersättning till personer ned beviljad sjukpenning och månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning.

2 Minskad risk i Kommuner och regioner

Risken för långvarig sjukfrånvaro minskade mellan 2021 och 2022, från 23,2 till 22,2 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

3 Åldersgrupper och kön

Risken för långvarig sjukfrånvaro minskade för kvinnor över 25 år och ökade för åldersgruppen 16–25 år. För män över 35 år minskade risken, medan den ökade för åldersgruppen 26–35 år och var oförändrad för gruppen 16–25 år.

4 Yrke och kön

Kvinnor hade 2022 mer än dubbelt så många långa sjukfall per 1 000 sysselsatta som män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 25,9 för kvinnor och 11,2 för män. Den kvinnodominerade yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* stod för flest långa sjukfall inom Kommuner och regioner.

5

Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,24 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning inom Kommuner och regioner 2021.

6

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom Kommuner och regioner är *psykiska* och *muskuloskeletal*, som tillsammans står för ungefär två tredjedelar av de långa sjukfallen. Den vanligaste diagnosen bakom en långvarig sjukfrånvaro är en *psykisk diagnos*. Det gäller både kvinnor och män inom Kommuner och regioner. *Psykiska diagnoser* började öka som andel av alla diagnoser under 2010 och ökningen fortsatte fram till 2016. Andelen var därefter relativt stabil men minskade under covid-pandemins första år, 2020. Under 2021 och 2022 har en ökning skett. Kvinnor inom yrkesgrupperna *yrkesförare* och *socialt arbete* hade 2022 den högsta risken för ett långvarigt sjukfall med en *psykisk diagnos*. Sjukfall med *psykiska diagnoser* blir oftare långa jämfört med övriga diagnoser.

7

Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom Kommuner och regioner har ökat från 210 dagar 2019 till 275 dagar 2022. En förklaring till ökningen är en regelförändring som inneburit att Försäkringskassan avslutar färre sjukfall vid dag 180.

8

Samsjuklighet

För sjukfall med mer än en diagnos är en kombination av flera *psykiska diagnoser* vanligast.

Sjukfrånvaro

(AGS)

Privatanställda arbetare

1 Totalt ersattes 52 717 nya sjukfall med insjuknandeår 2022

Av dessa 52 717 sjukfall var

► 23 869 nya långa sjukfall

Med långa sjukfall menas sjukfall som har lett till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning. För de som omfattas av AGS betalar Afa Försäkring ut dagssersättning till personer med beviljad sjukpenning och månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning.

2 Minskad risk i privat sektor

Risken för långvarig sjukfrånvaro minskade mellan 2021 och 2022, från 17,9 till 17,2 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Av de 52 717 nya sjukfallen var

► 28 848 nya korta sjukfall

Med korta sjukfall menas sjukfall som har lett till 15–90 dagars sjukfrånvaro.

3 Minskning av antalet korta sjukfall

Antalet korta sjukfall minskade med cirka 3 500 fall mellan 2021 och 2022. Den främsta förklaringen är färre sjukfall på grund av covid-19.

4 Åldersgrupper och kön

Risken för långvarig sjukfrånvaro minskade för samtliga åldersgrupper för kvinnor och för män över 35 år. För män upp till 35 år var risken för långvarig sjukfrånvaro oförändrad.

5 Yrke och kön

Risken för långvarig sjukfrånvaro var 22,3 för kvinnor och 15,0 för män. För kvinnor hade yrkesgruppen *byggnads-träarbetare* högst risk, och för män *textil-, skinn och läderindustriarbete*.

6 Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,25 sjukfall per 1 000 sysselsatta till månadsersättning för privatanställda arbetare 2021.

7

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom Svenskt Näringsliv/LO är *muskuloskeletal* och *psykiska*, som tillsammans står för drygt sex av tio långa sjukfall. Sedan 2015 är *psykiska diagnoser* den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro bland kvinnor. För män är fortfarande *muskuloskeletal diagnoser* vanligast. *Muskuloskeletal diagnoser* är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

8

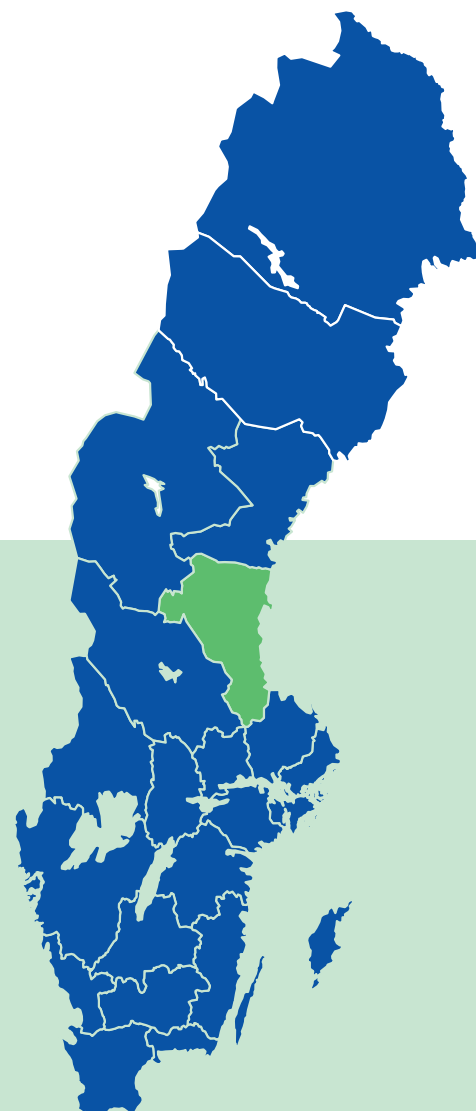
Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom Svenskt Näringsliv/LO har ökat från 180 dagar 2019 till 204 dagar 2022. En förklaring till ökningen är en regelförändring som inneburit att Försäkringskassan avslutar färre sjukfall vid dag 180.

9

Samsjuklighet

För sjukfall med mer än en diagnos är en kombination av flera *psykiska diagnoser* vanligast för kvinnor. För män är det vanligast med en kombination av flera *muskuloskeletal diagnoser*.

Båda avtalsområden

Långa sjukfall i båda avtalsområdena fördelat efter län

Risken för långvarig sjukfrånvaro var högst i Gävleborgs län, 24,3 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta. Lägst risk för långvarig sjukfrånvaro hade Stockholms län, med 15,4 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Arbets- skador

Arbetssskador – innehåll

Godkända arbetssskador 2012–2022 – samtliga avtalsområden

I det första avsnittet redovisar vi antalet godkända arbetssskador i Afa Försäkrings skaderegister 2012–2022, fördelade efter:

- ▶ det år skadan inträffade
- ▶ typ av arbetssskada
- ▶ kön

Arbetsolycksfallens fördelning efter allvarighet

I avsnitt två redovisar vi antalet godkända arbetsolycksfall fördelade efter:

- ▶ det år olycksfallet inträffade
- ▶ olycksfallets allvarighet
- ▶ kön

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 redovisas och delas upp efter:

- ▶ avtalsområde
- ▶ kön

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning

De allvarliga olycksfallen och sysselsättningen redovisas efter:

- ▶ kön
- ▶ ålder

Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas per yrkesgrupp och delas upp efter:

- ▶ det år olycksfallet inträffade
- ▶ antal olycksfall per 1 000 sysselsatta
- ▶ kön

Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

De allvarliga arbetsolycksfallen som medfört medicinsk invaliditet redovisas per yrkesgrupp och delas upp efter:

- ▶ det år olycksfallet inträffade
- ▶ antal olycksfall per 1 000 sysselsatta

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

De allvarliga arbetsolycksfallen redovisas per händelsetyp och delas upp efter:

- ▶ kön

Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

I detta avsnitt beskriver vi den åldersberoende risken för arbetsolycksfall efter:

- ▶ händelsetyp
- ▶ kön
- ▶ ålder

Var på kroppen sker skadorna?

Allvarliga olycksfall redovisas här efter var på kroppen skadan uppstått och delas upp efter:

- ▶ kön

Antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

I avsnittet redovisar vi risken för allvarliga arbetsolycksfall efter:

- ▶ Sveriges län
- ▶ kön

Allvarliga arbetsolyckor vid distansarbete

I avsnittet redovisar vi allvarliga arbetsolycksfall vid distansarbete efter:

- ▶ händelsetyp

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Färdolycksfallen redovisas per händelsetyp och delas upp efter:

- ▶ kön

Godkända arbetssjukdomar

Här redovisar vi godkända arbetssjukdomar med visandeår 2018–2022. De delas upp efter:

- ▶ kön
- ▶ diagnos
- ▶ yrkesgrupp

Godkända arbets-skador 2012–2022 – samtliga avtalsområden

En arbets-skada kan vara ett arbetsolycksfall (olycksfall som inträffar under arbetstid), ett färdolycksfall (olycksfall som inträffar under färd till eller från arbetet) eller en arbetssjukdom (sjukdom som kan uppkomma eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena). Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av trafikskadeförsäkringen och inkluderas därför inte i vår statistik över arbets-skador.

Tabell 1 visar antal godkända arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar under perioden 2012–2022 för kvinnor respektive män. Efter att ha ökat under flera år minskade det totala antalet godkända arbets-skador kraftigt under 2020 i samband med covid-19-pandemins början. Under 2021 ökade antalet men har återigen minskat under 2022.

Den största förändringen mellan 2021 och 2022 är att det ökade antalet arbetsolyckor 2021 minskade under 2022 och nu är på den lägsta nivån sedan 2014. Färdolycksfallen minskade under 2020 som följd av covid-19, men ökade under 2021 till en liknande nivå som

före pandemin, för att ytterligare öka något under 2022. Arbetssjukdomarna ökade under 2020 men har minskat under 2021 och 2022.

Statistiken över godkända arbetssjukdomar i detta avsnitt bygger på arbetssjukdomar som har visat sig under perioden 2012–2022. Antalet godkända arbetssjukdomar är underskattat då en arbetssjukdom kan visa sig flera år efter att en person har exponerats för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer in flera år efter att skadan visat sig. Det gör statistiken svårtolkad.

I rapporten redovisas godkända arbets-skador efter det år som olyckan inträffade eller arbetssjukdomen visade sig. Med en godkänd arbets-skada menas en arbets-skada som skadereglerats och godkänts enligt försäkringsvillkoren för TFA, TFA-KL och PSA. För information om försäkringsvillkoren se afaforsakring.se. I andra sammanhang, till exempel i Arbetsmiljöverkets statistik, redovisas anmälda arbets-skador utan information om huruvida skadan har godkänts som arbets-skada eller ej.

Tabell 1

Godkända arbets-skador 2012–2022, efter typ av arbets-skada.

Typ av arbets-skada	Kön	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arbetsolyckor	Kvinnor	17 416	19 685	20 833	21 318	22 346	22 491	21 897	24 076	22 004	22 879	21 713
	Män	25 441	28 074	29 372	30 458	32 513	33 192	32 708	33 878	31 323	32 250	29 470
	Total	42 857	47 759	50 205	51 776	54 859	55 683	54 605	57 954	53 327	55 129	51 183
Arbetssjukdomar	Kvinnor	223	232	207	157	173	127	136	94	476	156	57
	Män	748	713	684	640	575	556	559	479	452	414	262
	Total	971	945	891	797	748	683	695	573	928	570	319
Färdolycksfall	Kvinnor	4 387	4 807	4 262	5 072	5 277	5 738	5 602	6 189	4 538	6 064	6 514
	Män	1 864	2 160	1 944	2 183	2 331	2 638	2 633	2 956	2 342	2 834	3 185
	Total	6 251	6 967	6 206	7 255	7 608	8 376	8 235	9 145	6 880	8 898	9 699
Total		50 079	55 671	57 302	59 828	63 215	64 742	63 535	67 672	61 135	64 597	61 201

Arbetsolyckornas fördelning efter allvarlighet

I detta avsnitt delar vi in arbetsolyckorna efter antal dagar med sjukfrånvaro och/eller om skadan har lett till medicinsk invaliditet. I samband med att ett ärende registreras hos Afa Försäkring gör skaderegleraren en preliminär bedömning av hur allvarlig skadan är.

Tabell 2 visar arbetsolycksfallens fördelning efter kön, det år olycksfallet inträffade och graden av allvarlighet. Hur allvarlig en skada är bedöms utifrån hur lång tid sjukfallet varat och om den har lett till permanent funktionsnedsättning i form av medicinsk invaliditet eller dödsfall. Medicinsk invaliditet graderas i procent av funktionsnedsättning.

Tabell 2 visar att de godkända arbetsolycksfallen med färre än 31 sjukskrivningsdagar har minskat för båda könen under 2022 jämfört med 2021. Minskningen beror på en administrativ förändring i hanteringen av ärenden som saknar ersättningsanspråk. Antalet ärenden som leder till medicinsk invaliditet har däremot ökat jämfört med föregående år. Det kan förklaras av att rutinerna för bedömning av medicinsk invaliditet ändrades under

2022. Fram till 2022 gjordes bedömningen tidigast 18 månader efter skadedatum, detta ändrades till att bedömningen görs 12 månader efter skadedatum.

Statistiken för senare år är ofullständig, dels eftersom skador kan anmälas in i efterhand och dels på grund av att en skadas allvarlighetsgrad förändras. En del av arbetsolycksfallen med kortare sjukskrivning kan då övergå till att bli arbetsolycksfall med längre sjukskrivning. Det faktiska antalet arbetsolycksfall som leder till medicinsk invaliditet kan också bli högre än vad som framgår av **tabell 2**, särskilt för senare skadeår. Det beror bland annat på att skadans allvarlighet kan justeras i efterhand.

Allvarliga arbetsolyckor

Med en allvarlig arbetsolycka menar vi att olyckan har lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Tabell 2

Godkända arbetsolycksfall 2012–2022, efter allvarlighetsgrad.

Arbetsolycksfallens allvarlighet	Kön	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sjukskriven färre än 31 dagar	Kvinnor	13 512	15 661	16 751	16 967	17 897	17 887	17 237	19 453	17 852	18 563	17 237
	Män	18 606	20 837	22 160	22 772	24 586	24 766	24 106	25 599	23 810	24 308	21 537
	Total	32 118	36 498	38 911	39 739	42 483	42 653	41 343	45 052	41 662	42 871	38 774
Sjukskriven i mer än 30 dagar	Kvinnor	1 923	2 062	2 215	2 416	2 495	2 468	2 419	2 376	2 286	2 489	2 297
	Män	2 494	2 781	2 822	3 162	3 425	3 329	3 404	3 342	3 126	3 605	3 109
	Total	4 417	4 843	5 037	5 578	5 920	5 797	5 823	5 718	5 412	6 094	5 406
Medicinsk invaliditet	Kvinnor	1 977	1 961	1 866	1 934	1 953	2 135	2 238	2 246	1 866	1 827	2 174
	Män	4 326	4 435	4 370	4 510	4 495	5 081	5 174	4 918	4 373	4 323	4 815
	Total	6 303	6 396	6 236	6 444	6 448	7 216	7 412	7 164	6 239	6 150	6 989
Dödsfall	Kvinnor	4	1	1	1	1	1	3	1	-	-	5
	Män	15	21	20	14	7	16	24	19	14	14	9
	Total	19	22	21	15	8	17	27	20	14	14	14
Total		42 857	47 759	50 205	51 776	54 859	55 683	54 605	57 954	53 327	55 129	51 183

Allvarliga arbetsolycksfall – avtalsområde

I tidigare avsnitt har vi redovisat antalet godkända arbets-skador fördelade efter vilken typ av arbets-skada det rör sig om och hur allvarlig skadan är. **Tabell 1** och **tabell 2** visar antal arbets-skador oavsett vilket avtalsområde den skadade tillhör. Trygghetsförsäkring vid arbets-skada (TFA och TFA-KL) och det statliga personskadeavtalet (PSA) omfattar flera avtalsområden och täcker i princip hela den svenska arbetsmarknaden. Det är därför intressant att se hur antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta skiljer sig åt mellan de tre avtalsområdena; Kommuner och regioner, privat sektor (arbetare och tjänstemän) och staten. Vi har tagit hänsyn till eftersläpningen i anmälningarna och statistiken för alla skadeår är avläst 31 december året efter skadeåret.

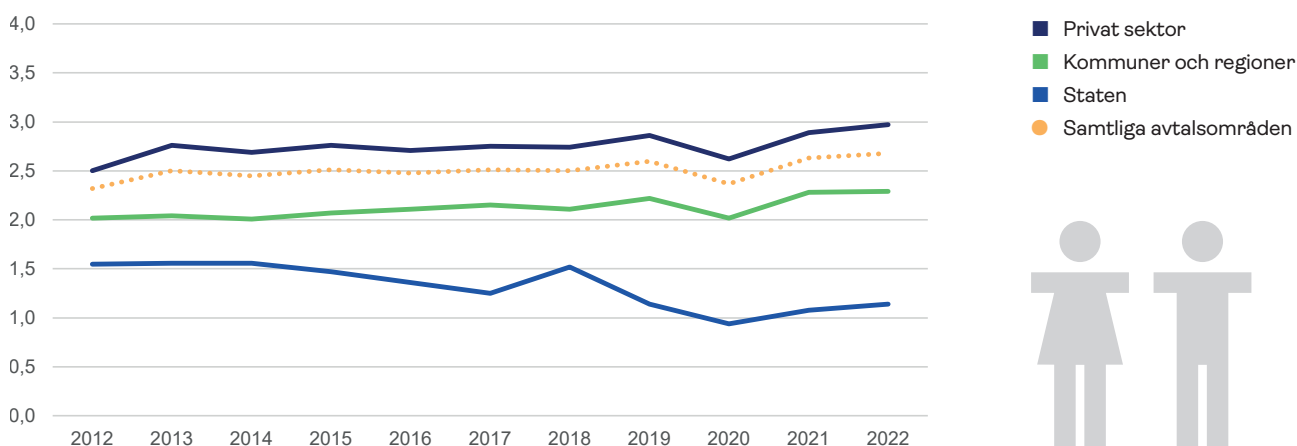
Diagram 1 visar antal allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde och för samtliga avtalsområden tillsammans. Av diagrammet framgår att det under 2022 inträffade 2,7 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta i hela Afa Försäkrings kollektiv. I början av 2010-talet ökade risken, för att sedan vara oförändrad

på 2,5 under flera år i mitten av decenniet. Sedan 2019 har risken varierat: den ökade till 2,6 2019, minskade till 2,4 2020 för att sedan återgå till 2,6 under 2021 och öka till 2,7 år 2022. Variationerna under de senaste åren kan förklaras av framför allt två saker. Dels ett förändrat anmälningsbeteende hos de skadade, som innebär att fler skador har anmälts och som bidrog till ökningen av risk år 2019. Och dels covid-19-pandemins påverkan på arbetsmarknaden, som bidrog till färre skador 2020. Ökningarna under 2021 och 2022 är ett tecken på att covid-effekterna på arbetsmarknaden har avtagit.

Diagram 1 visar också att antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta är högst i privat sektor. Det beror på att sektorn omfattar de mest olycksdrabbade yrkena, det vill säga yrken inom industrin och byggbranschen. Utvecklingen i den privata sektorn och kommun- och regionsektorn har i stort följt varandra under perioden. För staten har antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta minskat under perioden.

Diagram 1

Antal godkända allvarliga arbetsolycksfall, per 1 000 sysselsatta efter avtalsområde och skadeår.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

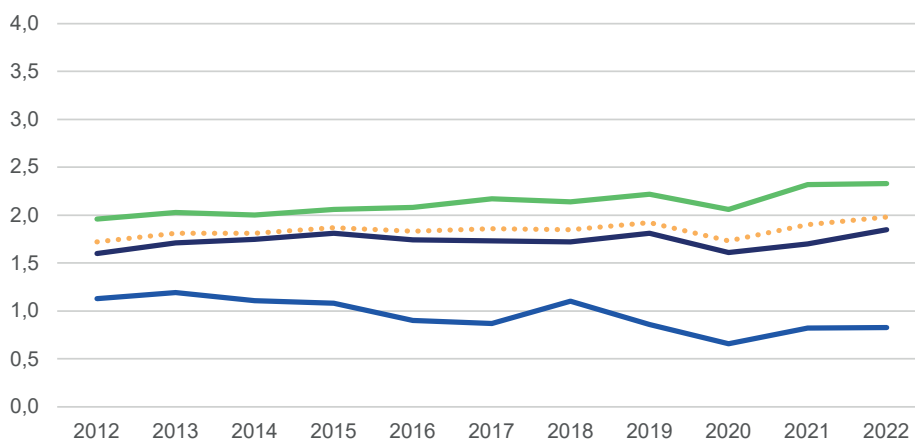
Diagram 2 visar antal allvarliga arbetsolycksfall för kvinnor per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2022 drabbades i genomsnitt 2,0 kvinnor per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall, vilket är en ökning jämfört med 2021. Kvinnor som arbetar inom Kommuner och regioner har högst risk. Mellan åren 2012 och 2019 ökade risken något för kvinnor både inom privat sektor och inom kommun- och regionsektorn. Risken sjönk 2020 för att sedan öka igen 2021 och 2022. För kvinnor anställda inom staten har risken avtagit under perioden.

Diagram 3 visar antal allvarliga arbetsolycksfall för män per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde. År 2022

drabbades i genomsnitt 3,4 män per 1 000 sysselsatta av ett allvarligt olycksfall vilket är en ökning jämfört med 2021. I mitten av 2010-talet låg risken stabilt på 3,1 under flera år, för att sedan variera mer under perioden 2019–2022. Män som arbetar inom privat sektor har högst risk, och deras risk följer samma mönster som risken för män totalt. För män inom Kommuner och regioner har risken legat ganska stabil under perioden, medan risken för anställda inom staten har varierat mer. Både antalet sysselsatta och antalet olyckor inom staten är färre än i de övriga sektorerna, vilket gör att mindre förändringar syns tydligare i statistiken än för de andra sektorerna.

Diagram 2

Antal godkända allvarliga arbetsolycksfall, per 1 000 sysselsatta kvinnor efter avtalsområde och skadeår.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

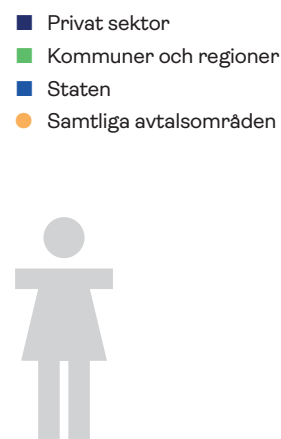
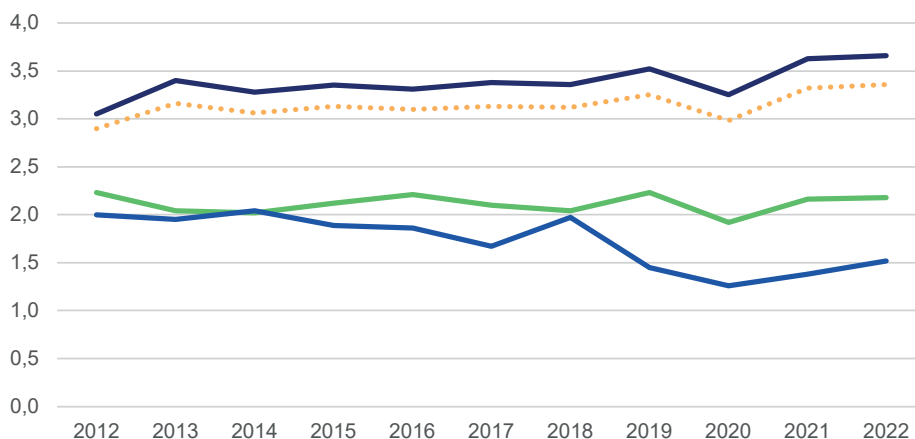

Diagram 3

Antal godkända allvarliga arbetsolycksfall, per 1 000 sysselsatta män efter avtalsområde och skadeår.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter.

Allvarliga arbetsolycksfall – ålder, kön och sysselsättning

Allvarliga arbetsolyckor, som leder till sjukfrånvaro längre än 30 dagar, medicinsk invaliditet eller dödsfall, är vanligare bland män än bland kvinnor. År 2022 skadades totalt 7 933 män och 4 476 kvinnor i ett allvarligt arbetsolycksfall (se **tabell 2**). Föregående avsnitt visade även att fler män än kvinnor skadades i allvarliga arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta. Det beror till stor del på att män oftare arbetar i yrkesgrupper med en högre risk för allvarliga arbetsolycksfall.

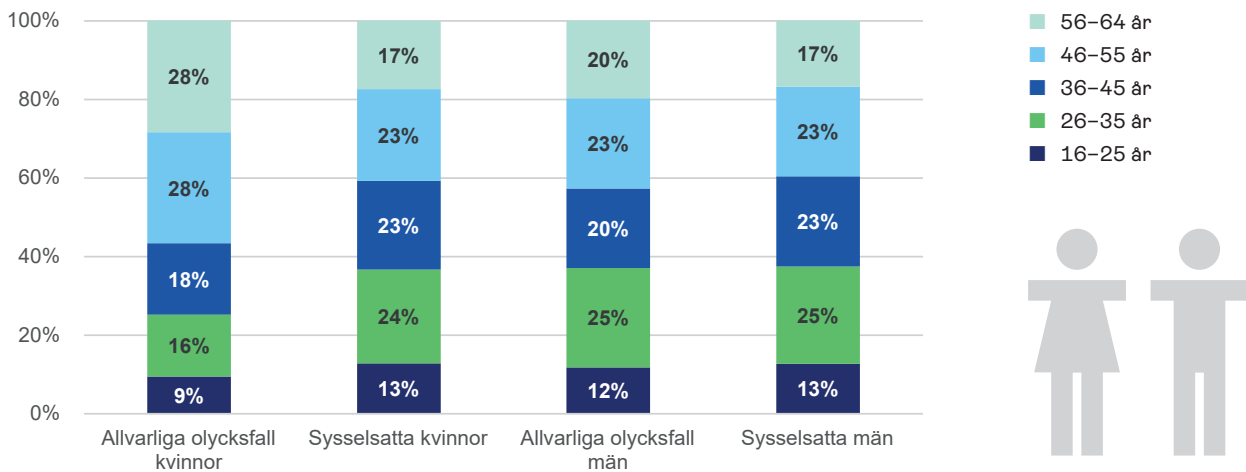
Diagram 4 redovisar åldersfördelningen för kvinnor och män som drabbades av ett allvarligt olycksfall under 2022. Det visar också åldersfördelningen för sysselsatta

kvinnor och män 2022. 56 procent av kvinnorna som skadades i allvarliga olycksfall är äldre än 45 år, medan 40 procent av de sysselsatta kvinnorna är äldre än 45 år. Det betyder att kvinnor som är äldre än 45 år har fler allvarliga arbetsolycksfall i relation till antalet sysselsatta, och därmed högre risk, än kvinnor i genomsnitt.

Samma mönster ses hos männen. 43 procent av männen som skadades är äldre än 45 år, medan 40 procent av de sysselsatta männen är äldre än 45 år. Män äldre än 45 år har därmed högre risk för allvarliga arbetsolycksfall än män i genomsnitt. Motsatt förhållande gäller i de yngre åldersgrupperna för båda könen.

Diagram 4

Fördelning av antalet allvarliga olyckor och antalet sysselsatta 2022, efter ålder och kön

Allvarliga arbetsolycksfall efter yrkesgrupp

I detta avsnitt redovisar vi antal allvarliga olycksfall 2022 och hur stor andel av olyckorna som har lett till medicinsk invaliditet, fördelat efter yrkesgrupp och kön. För åren 2018 till 2022 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som har drabbats av ett allvarligt arbetsolycksfall.

Tabell 3 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 4** och **tabell 5** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. **Tabell 3** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 4** och **tabell 5** då vissa yrkesgrupper har för få allvarliga arbetsolycksfall för att redovisas uppdelat per kön. Uppgifterna om antal sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från SCB:s yrkesstatistik.

Under 2022 inträffade totalt 2,7 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta, vilket är högre än året innan. *Byggnadsträarbetare, livsmedelsarbete och träindustriarbete* hade det högsta antalet olyckor per 1 000 sysselsatta. Flest olyckor inträffade inom yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. och betong-, bygg- och anläggningsarbete*, vilka är stora yrkesgrupper på den svenska arbetsmarknaden.

För kvinnor inträffade totalt 2,0 allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta 2022, en ökning jämfört med året innan. Motsvarande siffra för män var 3,4 olyckor per 1 000 sysselsatta, också det en ökning. Män har högre risk än kvinnor att skadas i en allvarlig arbetsolycka, vilket bland annat beror på att män i större utsträckning arbetar i yrkesgrupper som är mer utsatta för allvarliga arbetsolyckor.

För männen ledde 61 procent av olycksfallen under 2022 till medicinsk invaliditet. Motsvarande siffra för kvinnor var 49 procent.

För kvinnor inträffar flest allvarliga olyckor i de yrkesgrupper där flest kvinnor arbetar, det vill säga inom vård och omsorg, skolan, städbranschen, restaurang och handeln. 2022 inträffade flest allvarliga olyckor i yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, 1 049 stycken. För män inträffade flest allvarliga olyckor 2022 i yrkesgruppen *metall- och övrigt industriellt arbete*, 1 539.

För båda könen var antalet allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta högst i yrkesgruppen *byggnadsträarbetare*. För kvinnor är det en liten yrkesgrupp med få skador, vilket gör att risken kan variera mycket från år till år.

Foto: Maskot, Johnér-Bildbyrå

Tabell 3

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2022 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2022. Kvinnor och män.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal allvarliga olycksfall 2022	Andel medicinsk invaliditet 2022
Byggnadsträarbetare	11,1	13,0	13,6	12,2	14,1	761	70%
Livsmedelsarbete	8,7	9,1	8,5	9,9	11,6	255	69%
Träindustriarbete	8,4	9,8	7,9	11,2	10,7	203	67%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,2	9,3	9,8	10,0	9,5	1 024	61%
Brandpersonal	9,7	12,6	9,1	9,0	9,0	49	55%
Isolerings- och VVS-montörer	7,2	8,1	7,9	8,5	8,8	251	71%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	6,5	7,1	6,8	8,6	8,1	343	56%
Yrkesförare	6,9	7,1	6,7	8,2	7,6	795	43%
Byggnadsmålare	6,1	5,7	5,9	6,9	7,5	105	54%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	6,7	6,9	5,9	8,3	7,4	41	73%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,0	6,7	5,8	6,9	6,8	1 733	68%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	4,2	4,1	2,9	3,4	6,2	38	53%
Pappers- och pappersmassarbetare	5,5	5,2	6,0	6,9	6,1	66	68%
Poliser	7,0	4,8	4,5	4,3	5,9	83	40%
Elektriskt arbete	5,0	5,1	4,8	5,8	5,6	305	60%
Tägvårdar	4,6	3,3	2,7	4,0	5,1	23	39%
Städare och fönsterputsare	4,2	3,9	4,4	4,4	5,1	446	43%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	4,1	4,2	4,5	5,1	5,0	424	56%
Grafiskt arbete	2,7	2,5	1,6	2,2	4,8	23	65%
Väktare, ordningsvakter	4,9	5,1	4,5	4,3	4,5	99	40%
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	4,3	4,5	4,2	4,4	4,5	575	52%
Kriminalvårdare	5,1	5,8	3,1	4,5	4,5	46	33%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	3,9	3,4	3,5	4,3	3,7	67	51%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	2,5	2,8	2,4	3,1	3,4	491	46%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,7	3,2	2,8	3,3	3,1	269	47%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	2,8	2,8	2,8	3,0	2,9	1 234	40%
Restaurang- och storköksarbete	2,9	3,3	2,6	2,8	2,9	437	68%
Militärt arbete (endast anställda)	5,8	2,4	1,2	2,3	2,1	28	75%
Lärare och skolledare	1,3	1,6	1,2	1,4	1,7	335	51%
Ingenjörer och tekniker	1,5	1,2	1,2	1,3	1,7	245	69%
Socialt arbete	1,6	1,5	1,4	1,5	1,5	117	27%
Försäljare inom handel, m.m.	1,6	1,8	1,6	1,7	1,5	371	59%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,2	1,0	1,1	1,1	1,1	136	51%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,0	1,0	0,9	0,8	1,0	41	56%
Tandvårdsarbete	0,5	0,7	1,1	0,8	0,9	19	42%
Chefsyrken	0,7	0,7	0,6	0,7	0,8	215	67%
Kontors- och kundserviceyrken	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	103	52%
Läkare	0,5	0,3	0,3	0,2	0,4	16	50%
Övriga yrkesgrupper						597	
Samtliga yrkesgrupper	2,5	2,6	2,4	2,6	2,7	12 409	56%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Tabell 4

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2022 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2022. Kvinnor.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal allvarliga olycksfall 2022	Andel medicinsk invaliditet 2022
Byggnadsträarbetare	15,3	15,2	25,4	17,1	34,9	28	79%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	5,8	12,5	6,9	8,4	10,8	39	59%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	7,9	8,7	8,9	9,5	10,4	131	50%
Yrkesförare	8,1	9,7	7,7	9,4	10,0	107	45%
Träindustriarbete	5,6	9,1	9,0	12,1	9,7	29	66%
Livsmedelsarbete	6,8	8,5	6,7	8,9	9,1	68	65%
Tågvärdar	5,0	-	-	6,0	6,8	15	40%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	4,9	2,9	3,1	-	6,1	20	50%
Pappers- och pappersmassarbetare	9,3	-	9,5	5,4	5,9	11	45%
Brevbärare och tidningsdistributörer m.fl.	5,3	3,4	3,9	6,0	5,8	32	50%
Metall- och övrigt industriellt arbete	5,0	5,1	4,4	5,4	5,1	194	59%
Städare och fönsterputsare	4,3	3,8	4,2	4,2	5,0	299	42%
Väktare, ordningsvakter	4,6	4,1	4,9	4,2	4,8	29	41%
Kriminalvårdare	5,3	4,0	-	5,6	4,8	21	33%
Poliser	5,5	4,9	3,6	4,1	4,6	23	22%
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	3,7	4,0	4,1	3,9	4,0	112	47%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	2,6	3,0	2,7	3,3	3,7	432	46%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	2,1	2,5	2,5	3,3	3,6	72	56%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	3,0	3,0	3,1	3,2	3,2	1 049	38%
Restaurang- och storköksarbete	3,1	3,4	2,8	3,0	3,2	265	67%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,8	3,2	2,9	3,3	3,1	240	48%
Lärare och skolledare	1,4	1,7	1,2	1,5	1,8	252	50%
Försäljare inom handel, m.m.	1,6	1,9	1,7	1,9	1,7	255	60%
Socialt arbete	1,4	1,2	1,1	1,2	1,2	75	27%
Tandvårdsarbete	0,6	0,7	1,2	0,9	1,1	19	42%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,2	1,0	1,1	1,1	1,1	117	51%
Ingenjörer och tekniker	0,9	0,8	0,7	0,9	1,1	27	56%
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	1,1	1,1	0,9	0,9	1,0	32	53%
Chefsyrken	0,9	0,8	0,6	0,8	0,9	93	62%
Kontors- och kundserviceyrken	0,7	0,6	0,5	0,6	0,5	80	55%
Läkare	0,5	-	-	-	0,4	10	50%
Övriga yrkesgrupper						300	
Samtliga yrkesgrupper	1,9	1,9	1,7	1,9	2,0	4 476	49%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Tabell 5

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 samt antal allvarliga olycksfall och andel medicinsk invaliditet 2022 per yrkesgrupp. Sorterat efter antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2022. Män.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal allvarliga olycksfall 2022	Andel medicinsk invaliditet 2022
Byggnadsträarbetare	11,0	12,9	13,4	12,1	13,8	733	70%
Livsmedelsarbete	9,7	9,4	9,5	10,4	12,8	187	70%
Träindustriarbete	8,9	9,9	7,7	11,1	10,9	174	68%
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9,3	9,2	9,9	10,1	9,4	985	61%
Brandpersonal	9,0	12,9	8,5	8,8	9,1	46	57%
Isolerings- och VVS-montörer	7,2	8,0	7,8	8,4	8,7	245	71%
Byggnadsmålare	6,4	5,5	6,1	6,9	7,7	97	52%
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	7,3	7,0	5,7	8,4	7,7	39	72%
Yrkesförare	6,7	6,8	6,6	8,1	7,3	688	43%
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	6,0	6,4	5,9	8,2	7,1	212	60%
Metall- och övrigt industriellt arbete	6,2	7,0	6,1	7,1	7,1	1 539	70%
Poliser	7,7	4,7	5,1	4,4	6,6	60	47%
Textil-, skinn och läderindustriarbete	3,4	5,6	-	4,9	6,4	18	56%
Pappers- och pappersmassearbetare	4,8	5,3	5,3	7,2	6,1	55	73%
Elektriskt arbete	5,0	5,0	4,9	5,9	5,6	296	61%
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	4,7	4,7	5,1	5,6	5,4	352	56%
Städare och fönsterputsare	3,8	4,2	4,9	5,0	5,4	147	44%
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	4,5	4,6	4,3	4,5	4,7	463	53%
Grafiskt arbete	3,4	3,0	-	-	4,6	17	65%
Väktare, ordningsvakter	5,1	5,5	4,4	4,3	4,4	70	40%
Kriminalvårdare	4,9	6,9	3,5	3,8	4,3	25	32%
Förskollärare och fritidspedagoger	2,3	2,5	1,8	3,6	3,6	29	38%
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	3,3	3,4	3,3	3,6	2,7	35	51%
Restaurang- och storköksarbete	2,7	3,2	2,2	2,7	2,6	172	69%
Socialt arbete	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	42	29%
Militärt arbete (endast anställda)	5,6	2,1	1,2	2,3	2,3	27	74%
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	1,8	2,0	1,6	2,0	2,1	59	46%
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	2,0	2,1	1,8	2,0	2,0	185	47%
Ingenjörer och tekniker	1,6	1,3	1,3	1,4	1,9	218	71%
Lärare och skolledare	1,1	1,4	1,2	1,1	1,4	83	55%
Försäljare inom handel, m.m.	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	116	57%
Sjuksköterskor och barnmorskor	1,4	1,2	0,8	1,0	1,3	19	47%
Chefsyrken	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	122	70%
Kontors- och kundserviceyrken	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	23	43%
Övriga yrkesgrupper						355	
Samtliga yrkesgrupper	3,1	3,2	3,0	3,3	3,4	7 933	61%

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

I **diagram 5** och **diagram 6** redovisar vi förhållandet mellan risken att råka ut för en olycka, antal olyckor och antal sysselsatta per yrkesgrupp för kvinnor respektive män 2022. På x-axeln visas risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) och på y-axeln visas antalet olyckor som inträffade per yrkesgrupp. Bubblornas storlek illustrerar hur stor yrkesgruppen är i förhållande till andra yrkesgrupper. Den streckade linjen visar den totala risken för samtliga yrkesgrupper för kvinnor respektive män.

I **diagram 5** har *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* den största bubblan, vilket visar att det är den största yrkesgruppen bland kvinnor. Yrkesgruppen stod även för flest antal allvarliga olyckor bland kvinnor år 2022. Gruppen hade en risk på 3,2 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta, att jämföra med genomsnittet på 2,0 för kvinnor. *Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete och yrkesförare* hade bland de högsta riskerna.

Byggnadsträarbetare, som för kvinnor är en liten yrkesgrupp med få skador, hade högst risk på 34,9. På grund av utrymmesskäl är den bubblan inte med i diagrammet.

Diagram 6 visar att den största yrkesgruppen bland män är *metall- och övrigt industriellt arbete*, vilket även var den yrkesgrupp med flest antal allvarliga olyckor 2022. Antalet olycksfall var 7,1 per 1 000 sysselsatta, vilket är en högre risk än genomsnittet på 3,4 för män. *Byggnadsträarbetare*, som för män är en medelstor yrkesgrupp, hade det högsta antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta: 13,8. Även *livsmedelsarbete* och *träindustriarbete* hade hög risk.

Foto: Pancake Pictures, Johnér Bildbyrå

Diagram 5

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta samt antal allvarliga olycksfall per yrkesgrupp 2022, urval av yrkesgrupper. Kvinnor. Storleken på cirkeln visar antalet sysselsatta.

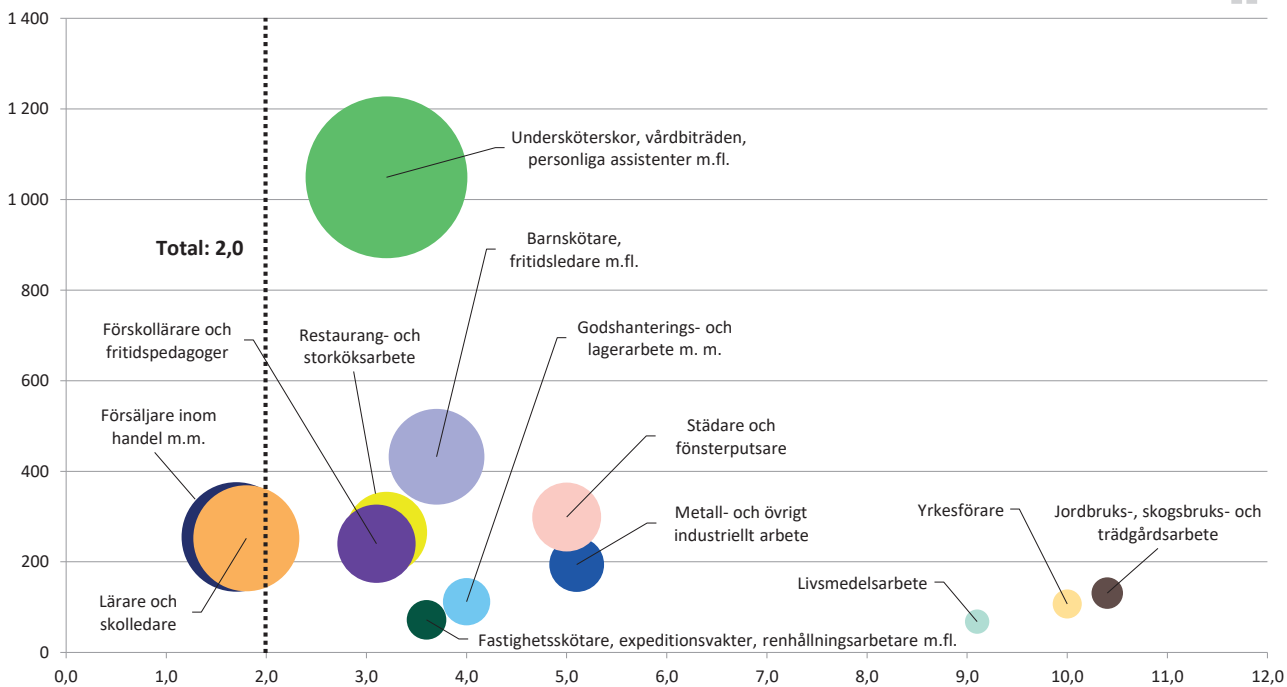
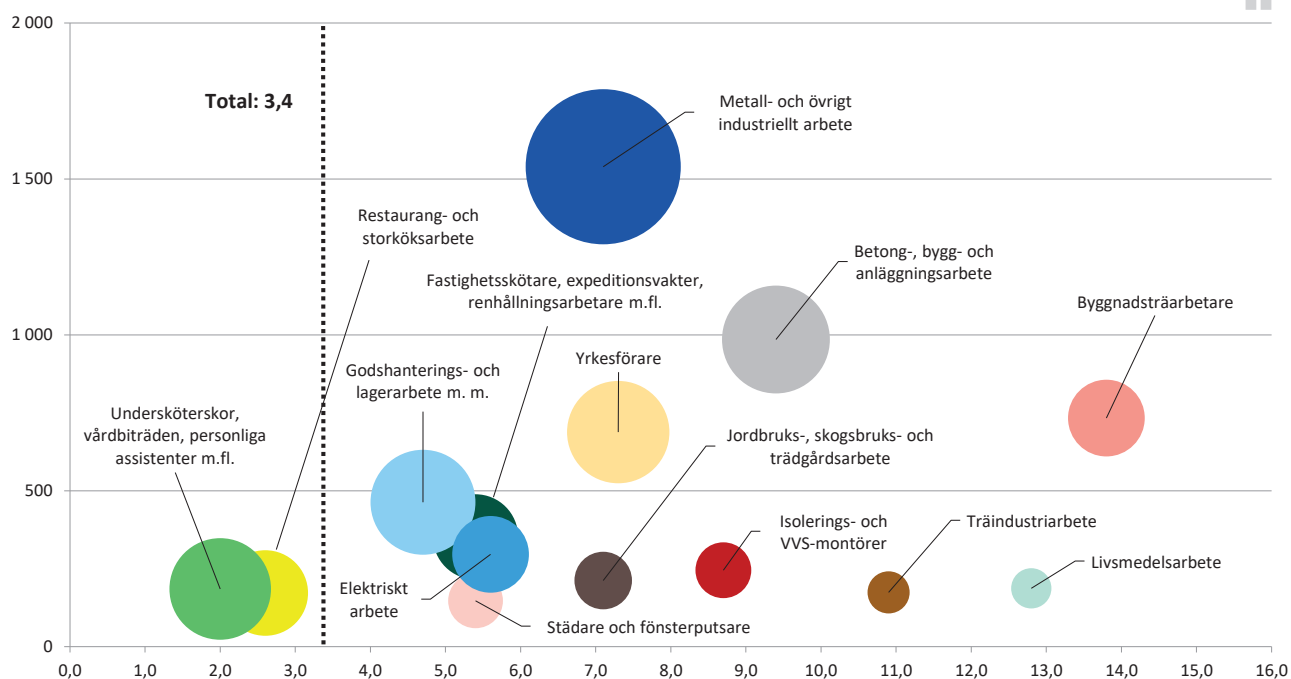

Diagram 6

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta samt antal allvarliga olycksfall per yrkesgrupp 2022, urval av yrkesgrupper. Män. Storleken på cirkeln visar antalet sysselsatta.

Allvarliga arbetsolycksfall som medfört medicinsk invaliditet

Tabell 6 visar antal arbetsolyckor som har medfört, eller bedöms komma att medföra, medicinsk invaliditet per 1 000 sysselsatta, fördelat efter yrkesgrupp. Det genomsnittliga antalet arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta 2021 var 1,5, vilket är högre än året innan. Ökningen under 2022 beror på att bedömningen av medicinsk invaliditet började göras i ett tidigare skede efter skadetillfället för skador som inträffade under året. Jämförelser med föregående år bör därför göras med försiktighet.

Yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare*, *livsmedelsarbete* och *träindustriarbete* hade 2022 högst antal olycksfall som ledde till medicinsk invaliditet per 1 000 sysselsatta.

Foto: 360You Photography, Johnér Bildbyrå

Tabell 6

Godkända allvarliga arbetsolycksfall som lett till medicinsk invaliditet per 1 000 sysselsatta 2018–2022, sorterat efter antal per 1 000 sysselsatta 2022.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal medicinsk invaliditet 2022
Byggnadsträarbetare	6,4	7,7	8,3	7,7	9,9	533
Livsmedelsarbete	5,1	5,6	4,5	5,7	7,9	175
Träindustriarbete	4,8	6,7	4,9	6,9	7,2	137
Isolerings- och VVS-montörer	3,9	5,1	4,7	4,6	6,3	179
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	4,7	5,3	5,3	5,3	5,8	626
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	4,2	3,7	4,2	4,9	5,4	30
Brandpersonal	3,8	6,1	6,0	5,1	5,0	27
Metall- och övrigt industriellt arbete	3,3	4,2	3,5	4,0	4,7	1 186
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	3,8	4,0	3,5	4,8	4,6	193
Pappers- och pappersmassearbetare	2,9	3,9	3,8	4,7	4,2	45
Byggnadsmålare	3,0	2,6	2,6	3,6	4,1	57
Elektriskt arbete	2,7	3,2	2,7	3,2	3,4	183
Textil-, skinn och läderindustriarbete	2,4	1,9	0,9	1,9	3,3	20
Yrkesförare	2,5	2,8	2,5	3,0	3,3	343
Grafiskt arbete	1,8	1,4	1,1	1,6	3,1	15
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	1,9	2,3	2,3	2,3	2,8	238
Poliser	3,0	2,1	1,5	1,4	2,3	33
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	1,8	2,0	1,8	1,9	2,3	298
Städare och fönsterputsare	1,4	1,3	1,6	1,5	2,2	192
Restaurang- och storköksarbete	1,5	2,1	1,7	1,6	2,0	296
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	1,4	1,4	1,1	0,8	1,9	34
Väktare, ordningsvakter	1,8	1,8	1,6	1,6	1,8	40
Militärt arbete (endast anställda)	4,7	1,6	0,9	1,5	1,6	21
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	1,0	1,2	1,0	1,3	1,6	226
Förskollärare och fritidspedagoger	1,0	1,2	1,0	1,1	1,5	127
Kriminalvårdare	1,6	1,7	1,0	0,8	1,5	15
Ingenjörer och tekniker	0,8	0,8	0,7	0,9	1,2	170
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	0,8	1,0	0,8	1,0	1,2	490
Försäljare inom handel, m.m.	0,7	0,9	0,9	1,0	0,9	219
Lärare och skolledare	0,6	0,8	0,6	0,7	0,9	171
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	0,4	0,6	0,3	0,4	0,6	23
Sjuksköterskor och barnmorskor	0,5	0,4	0,4	0,4	0,6	69
Chefsyrken	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	143
Socialt arbete	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	32
Kontors- och kundserviceyrken	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	54
Övriga yrkesgrupper						349
Samtliga yrkesgrupper	1,2	1,3	1,1	1,3	1,5	6 989

Minst 10 olycksfall per yrkesgrupp och år.

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall

Tabell 7 visar de vanligaste orsakerna till allvarliga arbetsolycksfall 2021 och 2022.

Den vanligaste orsaken till en allvarlig arbetsolycka är en fallolycka. Fallolyckor delas in i *fall i samma nivå* (kategorierna *ramla ute*, *ramla inne* och *ramla, oklart inne/ute*) och *fall från höjd* (kategorierna *fall i trappa*, *fall från höjd och stege*). För kvinnor är fall i samma nivå, 32 procent, en vanligare orsak till en allvarlig arbetsolycka än *fall från höjd*, 11 procent. För män är fördelningen jämnare: *fall i samma nivå* står för 15 procent av olyckorna och *fall från höjd* för 14 procent.

Den näst vanligaste orsaken till en allvarlig arbetsolycka är en olycka i kategorin *lasta, lossa, bära eller flytta*. Även *använda verktyg eller maskin (handhållen)*, *maskiner för bearbetning och framställning* och

något ramla, tippar, välter eller rasar är vanliga orsaker. Dessa händelser är vanligare bland män, eftersom de oftare inträffar i mansdominerade yrkesgrupper.

Hot och våld är däremot vanligare bland kvinnor eftersom dessa händelser oftare inträffar i kvinnodominerade yrkesgrupper. På följande sidor finns mer information om de olika kategorierna och exempel på händelseförlopp som har orsakat allvarliga arbetsolycksfall.

Foto: Karl Forsberg, Johnér Bildbyrå

Tabell 7

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall 2021 och 2022, efter kön. Sorterat efter totalt antal.

	Kvinnor	Män	Total	Andel av totalen	Medicinsk in- validitet
Ramla ute	1 601	1 586	3 187	13%	42%
Lasta, lossa, bära eller flytta	374	1 715	2 089	8%	48%
Ramla inne	1 141	650	1 791	7%	40%
Använda verktyg eller maskin (handhållen)	138	1 505	1 643	7%	76%
Maskiner för bearbetning och framställning	265	1 315	1 580	6%	78%
Fall i trappa	660	600	1 260	5%	39%
Något ramlar, tippas, välter eller rasar	215	920	1 135	5%	55%
Hot och våld	704	420	1 124	5%	29%
Skuren av kniv	249	871	1 120	5%	91%
Fall från höjd	200	862	1 062	4%	41%
Olycka med person, barn, brukare, elev, boende eller patient (ej hot och våld)	705	247	952	4%	37%
Stege	64	683	747	3%	48%
Delta i träning, övning eller annan aktivitet	358	384	742	3%	54%
Skuren av övrigt (t.ex. glas, plåt eller keramik)	154	576	730	3%	87%
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	212	367	579	2%	74%
Vrida kroppsdel	190	361	551	2%	39%
Hantera dörr, port, lucka	211	319	530	2%	64%
Slå i kroppsdel	164	304	468	2%	55%
Cykel	311	151	462	2%	40%
Olycka med lyftanordning inblandad	49	367	416	2%	65%
Olycka med arbetsvagn, pallyftare eller skottkärra	127	258	385	2%	46%
Kliva i eller ur fordon	73	271	344	1%	36%
Djur	209	96	305	1%	53%
Klämskador, övriga	58	242	300	1%	79%
Ramla, oklart inne/ute	61	138	199	1%	41%
Epileptiskt anfall, yrsel	63	67	130	1%	34%
Truck	19	98	117	0%	46%
Buller	35	70	105	0%	93%
Få föremål i ögat	11	81	92	0%	54%
Kemikalie	18	68	86	0%	62%
Elsparkcykel/skateboard med flera	26	33	59	0%	39%
Risk för smitta (ej i samband med hot och våld)	31	12	43	0%	23%
Rån	26	16	42	0%	2%
Övriga händelser	70	222	292		
Total	8 792	15 875	24 667	100%	53%

Minst 10 olycksfall per händelsetyp och kön.

Exempel på händelseförlopp

Falloolyckor

En tredjedel av de allvarliga arbetsolycksfallen under 2021 och 2022 berodde på att den drabbade halkade, snubblade, tappade balansen eller ramlade av någon annan anledning. Olyckorna skedde i samband med förflyttningar inomhus eller utomhus eller vid fall från höjd, och ledde i 42 procent av fallen till medicinsk invaliditet. Fallolyckor drabbar oftast äldre: 62 procent av olyckorna drabbade personer över 45 år.

De yrkesgrupper som haft flest fallolyckor bland kvinnor är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl, barnskötare, fritidsledare, m.fl. och städare och fönsterputsare*. Bland män är fallolyckorna vanligast i yrkesgrupperna *betong-, bygg- och anläggningsarbete, metall- och övrigt industriellt arbete och yrkesförare*. Yrkesförare är särskilt utsatta för fall utomhus, ofta i samband med att de förflyttar sig till och från fordon.

”Jag duschade boende. Jag halkade på grund av vatten och tvål i badrummet.”

Kvinna 36–45 år
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.

Diagnos
Kontusion på skuldra och överarm

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Jag monterade utvändiga fönsterfoder. Bocken jag stod på tippade åt sidan varpå jag landade på ryggen.”

Man 56–64 år
Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Diagnos
Fraktur på revben, bröstbenet och bröstkotpelaren

Skadeallvar
Sjukskriven >30 dagar

”Ramlar i trappan när jag är på väg ner till tvättstugan för att städa där.”

Kvinna 56–64 år
Städare och fönsterputsare

Diagnos
Fraktur på underarm

Skadeallvar
Sjukskriven >30 dagar

”Var på utflykt med barngruppen och halkade på en isfläck.”

Kvinna 46–55 år
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.

Diagnos
Distorsion i fotled

Skadeallvar
Sjukskriven >30 dagar

Lasta, lossa, bära eller flytta

Åtta procent av de allvarliga arbetsolyckorna inträffade i samband med att man lastade, lossade, bar eller flyttade föremål. Ofta handlade det om att man halkade i samband med lyft eller att man slant och tappade föremål. Ibland hände detta på grund av missförstånd när två personer lyfte något tillsammans. Vanligast är att dessa olyckor leder till skador på fingrar och hand och handled.

Män står för 82 procent av lastningsolyckorna. Yrkesgrupperna med flest olyckor bland män är *yrkesförare, metall- och övrigt industriellt arbete* och *betong-, bygg- och anläggningsarbete*. För kvinnor inträffar flest olyckor i yrkesgruppen *försäljare inom handel m.m.*

”Skulle bära en tung granitplatta som jag skulle lägga på en gång. Jag snubblade när jag höll i plattan och fingret kom i kläm.”

Man 16–25 år
Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Diagnos
Sårskada på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Lyfte av en tung högtryckstvätt från ett bilflak och klämde fingret mellan flak och tvätt.”

Man 26–35 år
Metall- och övrigt industriellt arbete

Diagnos
Fraktur på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Jag höll på att flytta två fat från en pall till en annan. Fastnade mellan faten med lillfingret. Tog av mig arbetshandsken och såg att fingret blödde rejält och var snett.”

Man 36–45 år
Godshanterings- och lagerarbete m.m.

Diagnos
Fraktur på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Jag bar en säng och slog dörrkarmen i taket. Försökte att hålla kvar sängen och då knäckte det till i ryggen.”

Man 46–55 år
Yrkesförare

Diagnos
Ryggvärk

Skadeallvar
Sjukskriven > 30 dagar

Maskiner och verktyg

13 procent av de allvarliga arbetsolyckorna inträffade vid arbete med maskiner för bearbetning och framställning, eller vid användning av handhållna verktyg. Tre av fyra av dessa olyckor ledde till medicinsk invaliditet. Främst skadas fingrar och hand och handled. Den yngsta åldersgruppen, 16–25 år, drabbades av fler olyckor per 1 000 sysselsatta än sina äldre kollegor.

Sju av åtta allvarliga arbetsolyckor med maskiner och verktyg drabbar män. För män är olyckstypen vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete*, *byggnadsträarbetare* och *betong-, bygg- och anläggningsarbete*. För kvinnor är den vanligast i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *försäljare inom handel, m.m.*

”Jag sågade till en kil i bandsågen. När jag nästan hade sågat igenom kilen så sköt jag på för hårt och sågade mig i höger pekfinger.”

Man 46–55 år
Byggnadsträarbetare

Diagnos
Fraktur på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Slipade insidan av ett lastmaskinshjul. Slipmaskinen fastnade i däcket och kom sen farandes mot ansiktet.”

Man 36–45 år
Metall- och övrigt industriellt arbete

Diagnos
Sårskada på huvudet

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Borrade med handbormaskin i stål stolpe. Slant med maskinen på tummen.”

Man 56–64 år
Isolerings- och VVS-montörer

Diagnos
Sårskada på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Jag gjorde en sallad som skulle säljas över disk. Jag skar mig på en mandolin.”

Kvinna 16–25 år
Försäljare inom handel, m.m.

Diagnos
Sårskada på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

Något ramlar, tippar, välter eller rasar

Fem procent av de allvarliga arbetsolyckorna orsakades av att något ramlade, tippade, välte eller rasade över den drabbade. Det kan handla om att föremål som ligger på en hylla ramlar ner, eller att något som står lutat mot en vägg välter över en.

Åtta av tio av dessa olyckor drabbar män. Flest olyckor inträffar i yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete, betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *gods- hanterings- och lagerarbete m.m.*

"Förberedde husgrunden för grunddränering. En betongklump lossnade från väggen och jag fick den över armen."

Man 16–25 år
Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Diagnos
Fraktur på handled och hand

Skadeallvar
Sjukskriven > 30 dagar

"En 15 kg tung plåt föll ner från skåpet och landade på min högra fot."

Man 46–55 år
Metall- och övrigt industriellt arbete

Diagnos
Fraktur på fot med undantag för fotled

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

"Monterade en huv på en hjullastare. Huvu föll ner över min hand och mina fingrar."

Man 36–45 år
Metall- och övrigt industriellt arbete

Diagnos
Fraktur på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Stod på en stege och putsade fönster när rutan lossnade och föll över mig och skar upp högra handen.”

Man 26–35 år
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.

Diagnos
Sårskada på handled och hand

Skadeallvar
Sjukskriven > 30 dagar

Hot och våld eller rån

Fem procent av de allvarliga arbetsolyckorna orsakades av hot och våld eller rån. Rån står för fyra procent av olyckorna i denna kategori. En fjärdedel av olyckorna leder till psykiska skador, brottsoffer där bland annat diagnosen akut stressreaktion ingår.

Olyckor som har orsakats av hot och våld eller rån är vanligare bland kvinnor än bland män eftersom de oftare inträffar i kvinnodominerade yrkesgrupper.

Bland kvinnor är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* och *barnskötare, fritidsledare, m.fl.* mest utsatta för hot och våld eller rån. Bland män är det vanligt med hot och våld eller rån i yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl., väktare, ordningsvakter* och *poliser*.

"Blev mordhotad på jobbet av en anhörig till en av mina klienter."

Kvinna 26–35 år
Socialt arbete

Diagnos
Anpassningsstörningar och reaktion på svår stress

Skadeallvar
Sjukskriven > 30 dagar

"En upprörd elev kom in på mitt rum, blev hotfull verbalt och kastade saker mot mig."

Kvinna 46–55 år
Lärare och skolledare

Diagnos
Anpassningsstörningar och reaktion på svår stress

Skadeallvar
Sjukskriven > 30 dagar

"En man som blir avvisad p.g.a. berusningsgrad blir hotfull. Han gör kraftigt motstånd och försöker brotta ner mig. I samband med detta så knäcker han mitt finger."

Man 26–35 år
Väktare och ordningsvakter

Diagnos
Fraktur på handled och hand

Skadeallvar
Medicinsk invaliditet

”Vid byte av kläder på vårdtagare, sparkade vårdtagaren mig på tummen.”

Kvinna 56–64 år
Undersköterskor, vårdbiträden,
personliga assistenter, m.fl.

Diagnos
Luxation och distorsion i leder och
ligament på handleds- och handnivå

Skadeallvar
Sjukskriven > 30 dagar

Åldersberoende risk, efter händelsetyp och kön

Äldre kvinnor drabbas oftare av allvarliga fallolyckor än kvinnor i genomsnitt. Detta visas i **diagram 7** i form av en överrisk. Överrisken beskriver risken (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) för en viss händelsetyp och åldersgrupp i förhållande till risken för samma händelsetyp i genomsnitt för samtliga åldersgrupper.

För kvinnor i åldern 56–64 år är risken att drabbas av en fallolycka inomhus (*ramla inne*) 2,3 gånger högre än för kvinnor i genomsnitt, medan risken för en fallolycka utomhus (*ramla ute*) är 2,4 gånger högre. Kvinnor i åldern 16–25 år har 2,4 gånger högre risk att drabbas av ett allvarligt olycksfall till följd av *hetta, eld, explosion, svets, el* än kvinnor i genomsnitt. De har också 2,1 gånger högre risk att skära sig på andra föremål än knivar (*skuren av övrigt*).

Även äldre män drabbas oftare av allvarliga olyckor orsakade av fall än män i genomsnitt, vilket framgår av **diagram 8**. Män i åldern 56–64 år har 1,9 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka utomhus (*ramla ute*) än män i genomsnitt. Risken att drabbas av en fallolycka inomhus (*ramla inne*) är 1,6 gånger högre för män i samma åldersgrupp.

Risken för män i åldern 16–25 år att drabbas av en olycka på grund av att de skär sig på en kniv är 1,9 gånger högre än för män i genomsnitt. Män i samma åldersgrupp har även 1,5 gånger högre risk för olyckor med *hetta, eld, explosion, svets och el*.

Överrisken beskriver en åldersgrupps risk (antal olyckor per 1 000 sysselsatta) för en specifik händelsetyp i förhållande till genomsnittsriskerna för samma händelsetyp för samtliga åldersgrupper. Genomsnittsriskerna är 1. När en åldersgrupp har ett värde över 1 för en händelsetyp, tolkas det som att gruppen har en överrisk för den händelsetypen.

Foto: Susanne Kronholm

Diagram 7

Överrisk att drabbas av ett allvarligt olycksfall för kvinnor efter åldersgrupp och händelsetyp, 2021 och 2022.

Antal allvarliga olycksfall

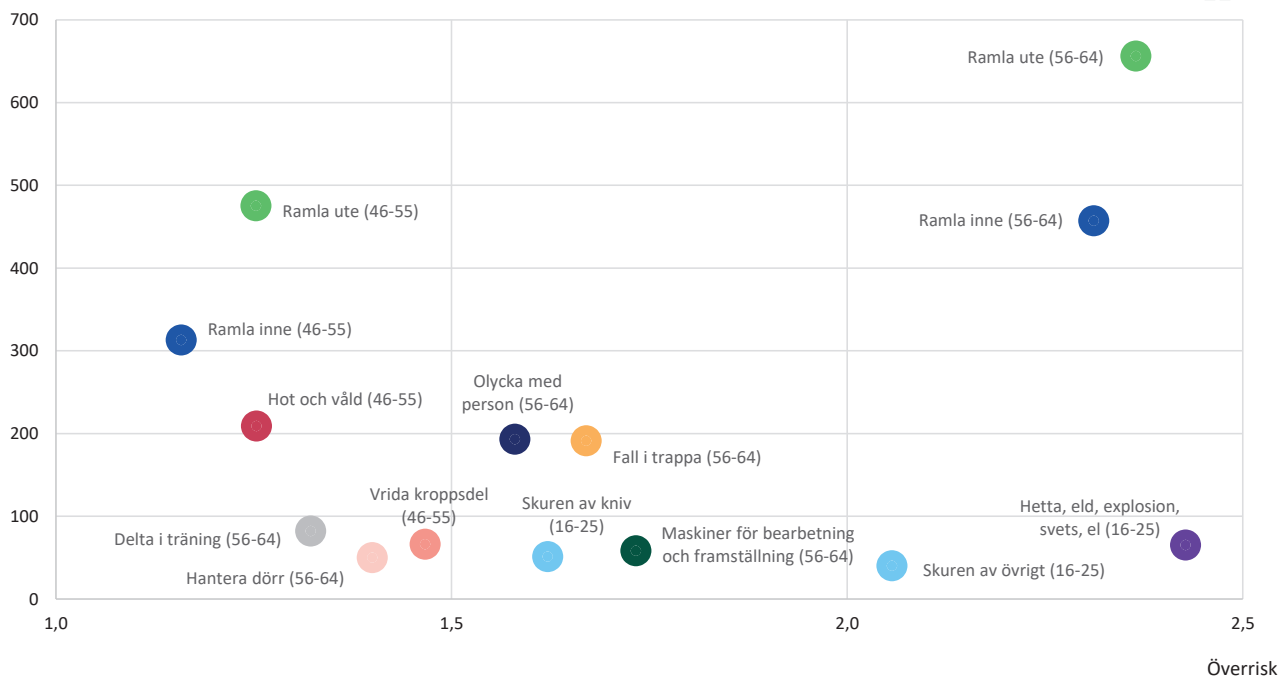
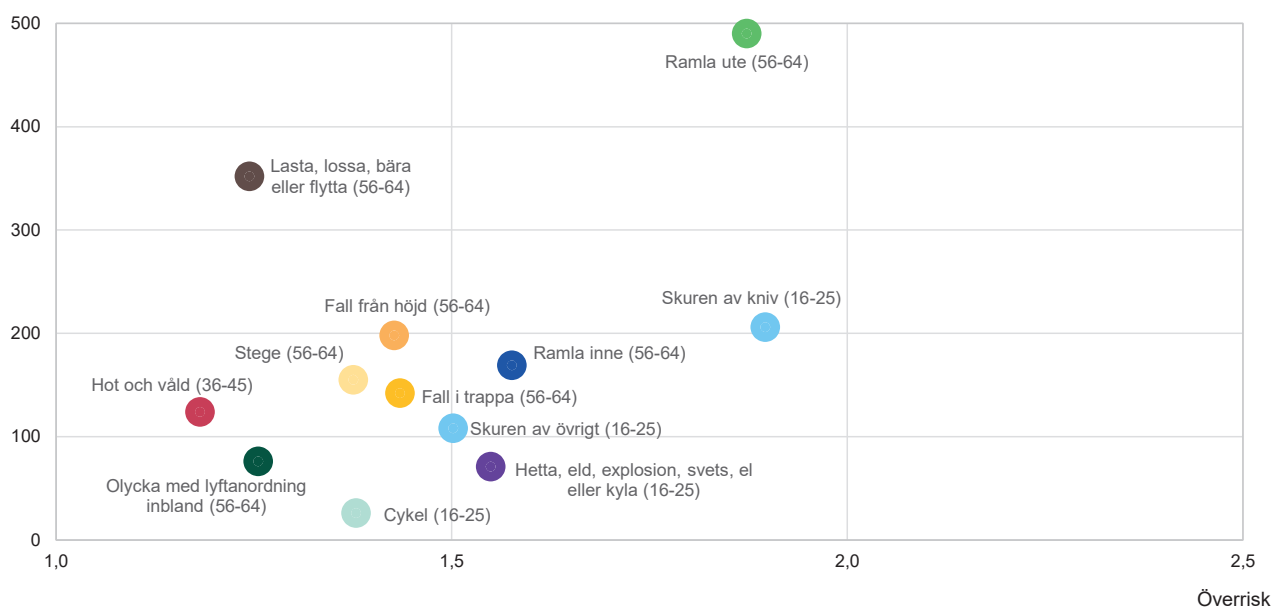

Diagram 8

Överrisk att drabbas av ett allvarligt olycksfall för män efter åldersgrupp och händelsetyp, 2021 och 2022.

Antal allvarliga olycksfall

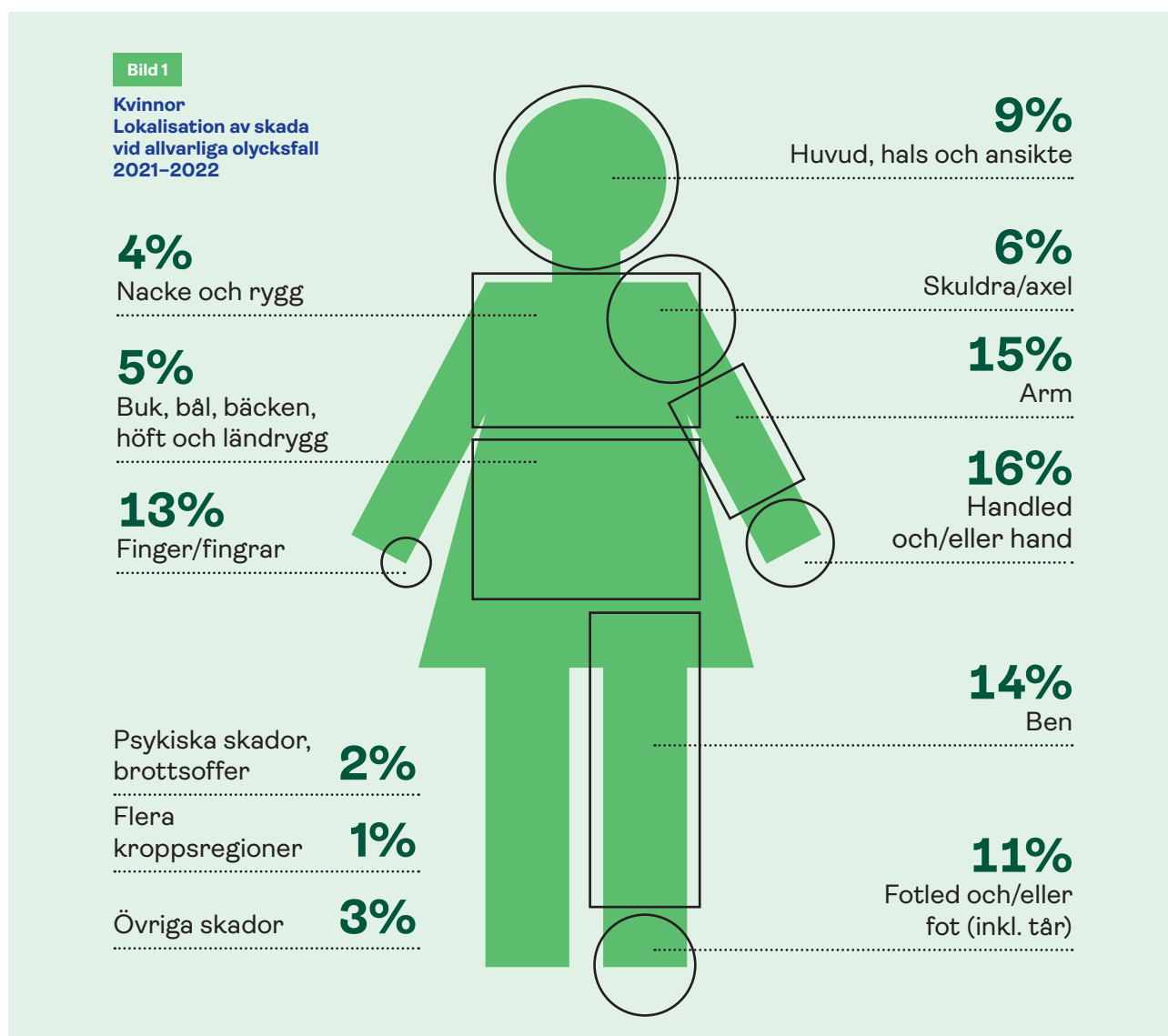

Var på kroppen sker skadorna?

Bild 1 och **bild 2** på följande sidor visar i procent (av det totala antalet allvarliga olycksfall) var på kroppen skadorna skett vid allvarliga olycksfall 2021 och 2022. Det finns tydliga könsskillnader i vilka kroppsdelar som skadas.

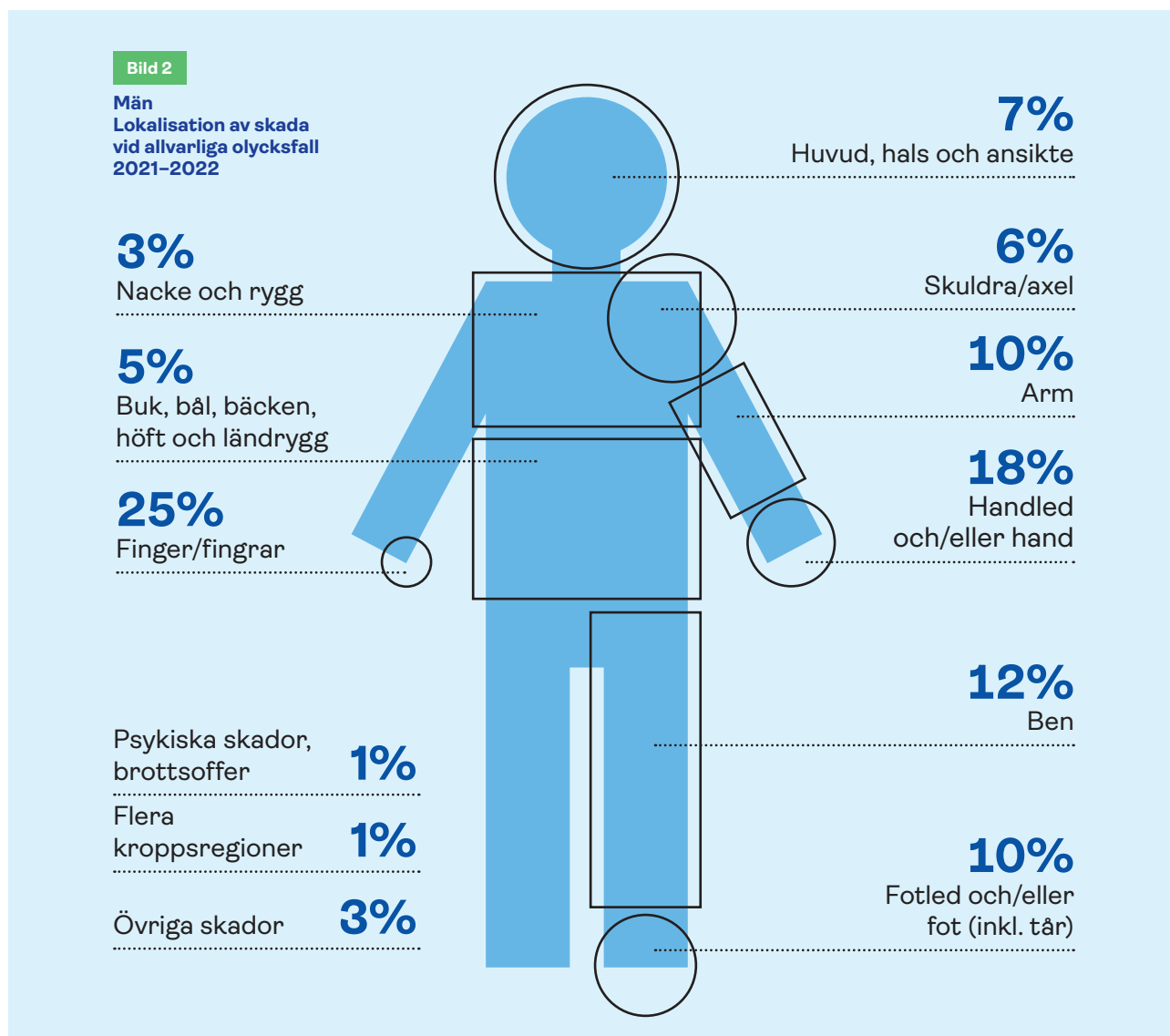
Kvinnor skadar oftast hand och handled, arm, ben och fingrar vid allvarliga arbetsolycksfall. Skadetyperna står tillsammans för 58 procent av kvinnornas allvarliga

arbetsolyckor. Skador på armar och ben är vanliga vid fallolyckor och drabbar ofta personal inom vård- och omsorgsykten. Hand- och handledsskador beror också ofta på fallolyckor, men är även vanliga vid olyckor som beror på *hot och våld* och *olycka med person, barn, brukare, elev, boende eller patient (ej hot och våld)*. Fingerskador beror ofta på skärskador med kniv eller på maskinolyckor och är vanliga inom handeln, restaurang och storköksarbete och industrin.

Män skadar sig oftast i fingrarna, var fjärde allvarlig olycka leder till någon form av fingerskada. Näst vanligast är skador i hand och handled, vilka står för 18 procent av skadorna. För män inträffar skador i fingrar och i hand och handled ofta inom industrin och byggbranschen, vid maskin användning, arbete med handhållna verktyg eller

vid skärskador med kniv. Skador i ben, som står för 12 procent av männens allvarliga arbetsolyckor, inträffar ofta vid fallolyckor eller vid olyckor då man lastar, lossar, bär eller flyttar något.

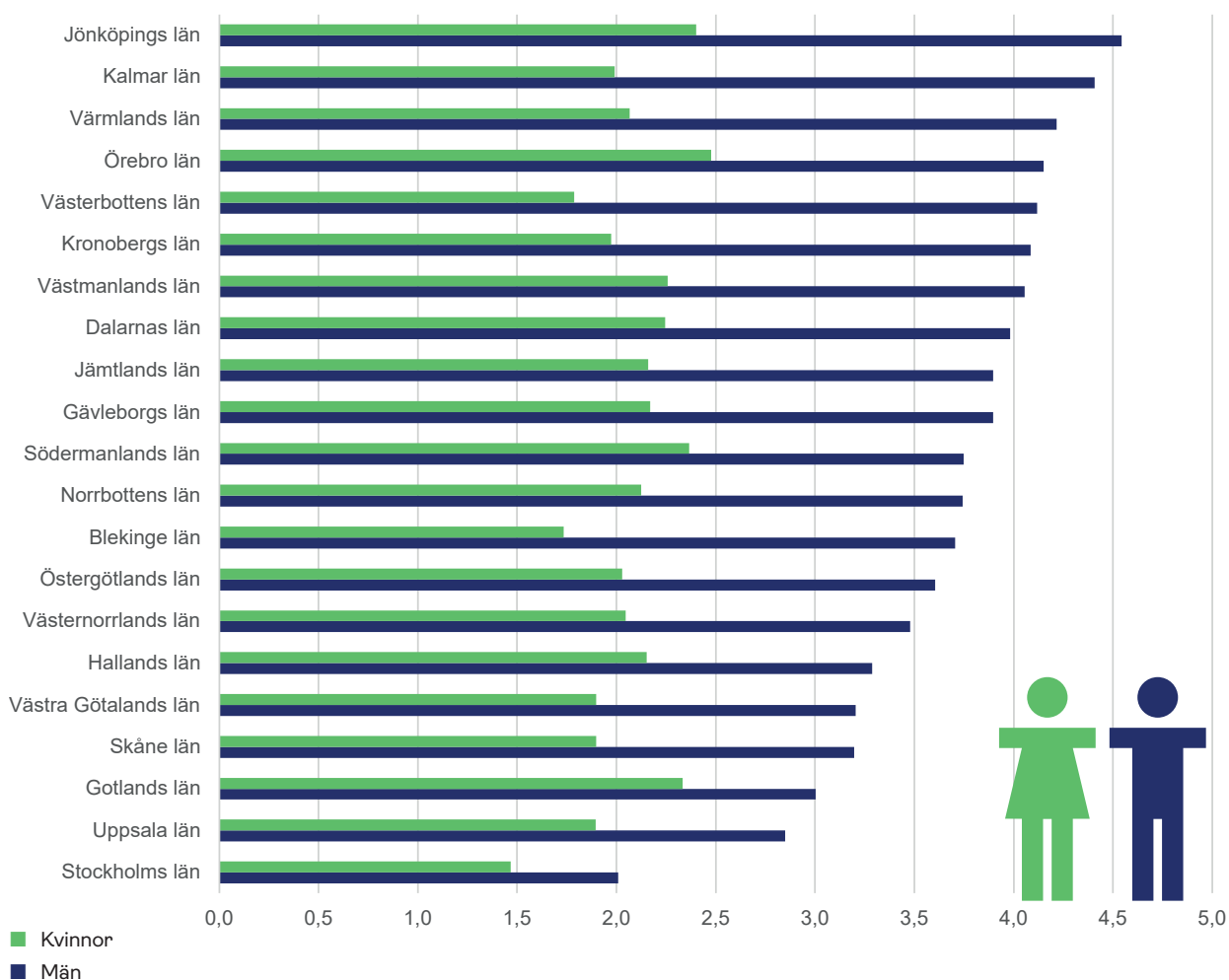
Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 9 visar antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta män och kvinnor 2022, fördelat efter vilket län som den skadade bor i. Den regionala spridningen av antalet allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i

form av en kartbild (**karta 1**). Skillnaderna mellan länen kan delvis förklaras av en skillnad i näringslivsstruktur och att arbetsmarknaden skiljer sig åt mellan länen.

Diagram 9

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta 2022, efter län och kön.

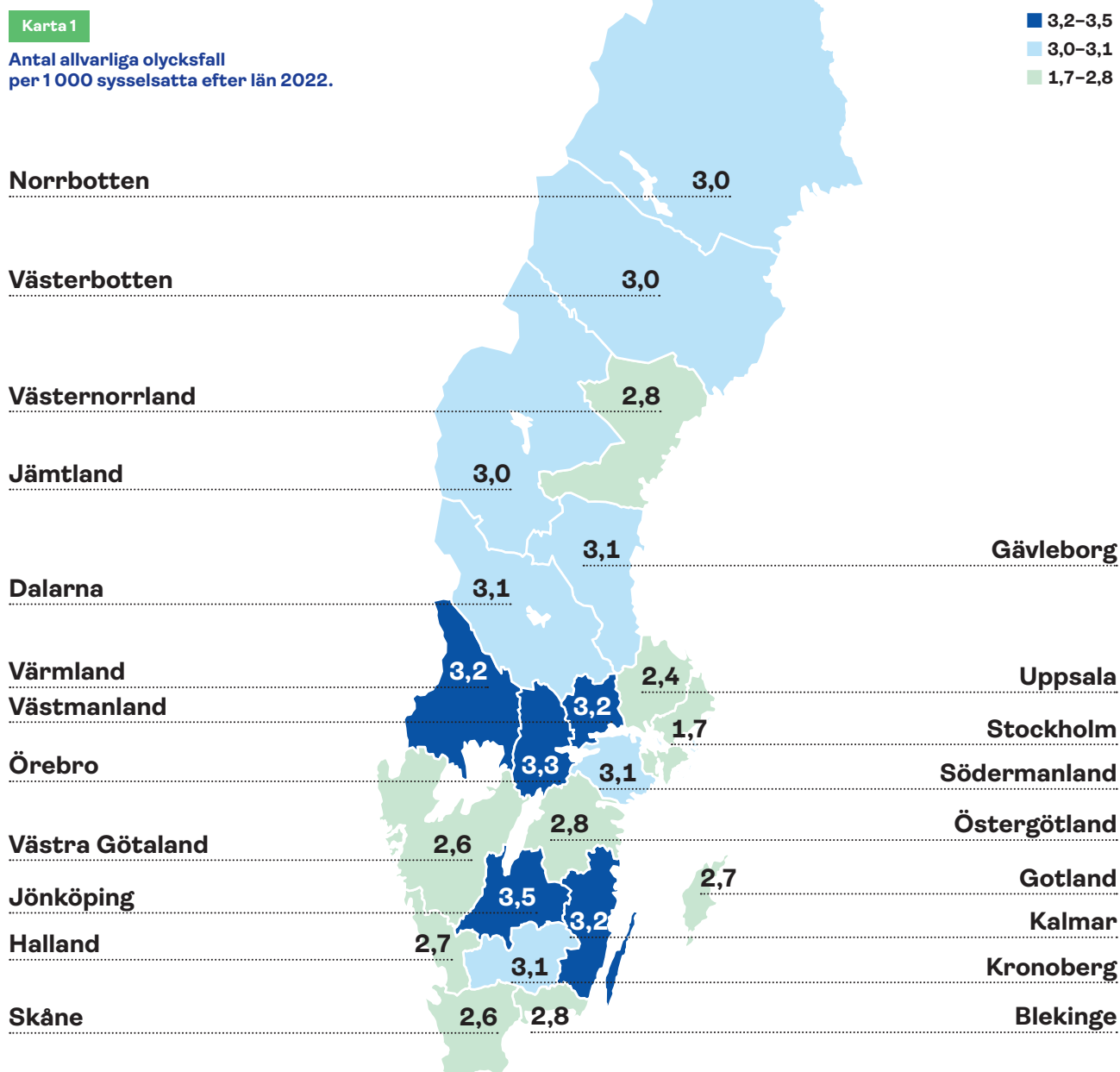

Totalt var risken högst i Jönköpings län, där 3,5 per 1 000 sysselsatta drabbades av ett allvarligt olycksfall år 2022. Näst högst var risken i Örebro och Kalmar län, där det i genomsnitt inträffade 3,3 respektive 3,2 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Lägst risk hade de boende i Stockholms län, med 1,7 olycksfall per 1 000 sysselsatta. Vår statistik baseras på boendeort. Skador för personer som pendlar över länsgränserna registreras på hemlandet. Många som säsongsarbetar inom serviceyrken är bosatta i andra län än det där de arbetar, vilket påverkar olycksfallsrisken för vissa län.

I samtliga län hade män en högre risk än kvinnor att drabbas av ett allvarligt olycksfall år 2022. Risken för kvinnor att drabbas av ett allvarligt olycksfall var högst i Örebro län, där det i genomsnitt inträffade 2,5 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta kvinnor. För män var risken högst i Jönköpings län med 4,5 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta. Som tidigare år var risken för både män och kvinnor lägst i Stockholms län.

Karta 1

Antal allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta efter län 2022.

Allvarliga arbetsolyckor vid distansarbete

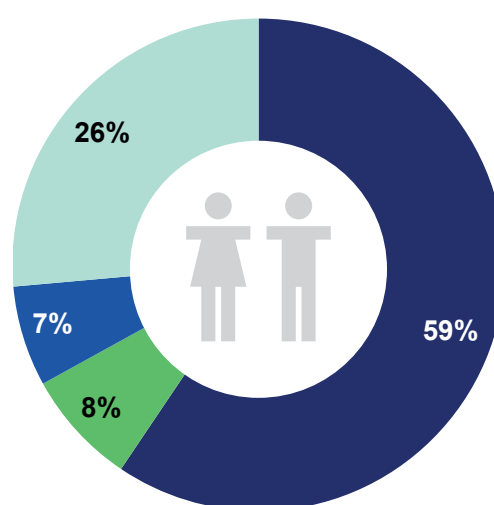
På grund av covid-19-pandemin rekommenderade Folkhälsomyndigheten att de som kunde skulle arbeta hemifrån på distans. Från och med 2020 har det för vissa yrkesgrupper blivit vanligt att arbeta på distans någon eller några dagar i veckan. Vi har därför studerat händelseförloppen för de arbetsolyckor där det tydligt framgår av beskrivningen att de har inträffat under distansarbete i hemmet under perioden 2020–2022.

Mindre än en procent av alla allvarliga arbetsolyckor under perioden har kunnat klassificeras som att de har skett vid distansarbete. Av de allvarliga arbetsolycksfall som inträffat vid distansarbete 2020–2022 har 63 procent drabbat kvinnor och 37 procent män. De flesta som råkade ut för olycksfall vid distansarbete var tjänstemän, vilket inte är helt oväntat eftersom det är en grupp som till skillnad från arbetare oftare har möjlighet att arbeta på distans. *Chefsyrken* och *kontors- och kundserviceyrken* står för många olycksfall.

Diagram 10 visar att den främsta orsaken till ett allvarligt arbetsolycksfall vid distansarbete är en fallolycka, exempelvis att man snubblar på en mattkant eller stol, eller att man ramlar utomhus när man har ett gående telefonmöte. Den näst vanligaste olyckstypen vid distansarbete är *slå i kroppsdel*. Det kan exempelvis vara att man slår huvudet i skrivbordet när man ska sätta i en sladd till datorn eller att man slår i en tå i en möbel.

Diagram 10

Vanliga orsaker till allvarliga arbetsolycksfall vid distansarbete för kvinnor och män, 2020–2022.

■ Fallolycka ■ Hot och våld
■ Slå i kroppsdel ■ Övriga händelser

Fallolyckor inkluderar kategorierna *ramla ute*, *ramla inne*, *ramla*, *oklart inne/ute*, *fall i trappa* och *fall från höjd*.

Vanliga orsaker till färdolycksfall

Olyckor som inträffar vid färd till eller från arbetet räknas som färdolycksfall. Under 2021 och 2022 utgjorde färdolycksfallen 15 procent av alla arbetssskador som godkändes av Afa Försäkring. Skador som inträffar i samband med framförande av ett trafikförsäkrat fordon ersätts dock i första hand av trafikskadeförsäkringen och inkluderas därför inte i statistiken nedan.

Färdolycksfall är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män. Kvinnor stod för 68 procent av samtliga färdolycksfall under 2021 och 2022.

Tabell 8 visar de vanligaste orsakerna till färdolycksfall uppdelat på kön för 2021 och 2022. *Ramla ute* och *cykel* stod tillsammans för fler än tre av fyra färdolycksfall. För kvinnor var det vanligast att man ramlade utomhus, för män var det vanligast med en olycka med cykel. Antalet färdolycksfall orsakade av *elsparkcykel/skateboard med flera* ökar för varje år. Sex av tio av dessa olyckor drabbar personer under 36 år.

Tabell 8

Vanliga orsaker till färdolycksfall 2021 och 2022 efter kön. Sorterad efter det totala antalet.

Händelse	Kvinnor	Män	Total
Ramla ute	5 591	1 686	7 277
Cykel	4 415	2 830	7 245
Fall i trappa	758	364	1 122
Elsparkcykel/skateboard med flera	291	330	621
Kliva i eller ur fordon	244	109	353
Hot och våld, och rån	75	97	172
Övriga händelser	1 204	603	1 807
Total	12 578	6 019	18 597

Godkända arbetssjukdomar

Statistiken över godkända arbetssjukdomar i detta avsnitt bygger på arbetssjukdomar som har visat sig under perioden 2018–2022. Antalet godkända arbetssjukdomar är underskattat, då en arbetssjukdom kan visa sig flera år efter att en person har exponerats för skadlig inverkan i arbetet. En relativt stor andel anmälningar kommer in flera år efter det att skadan visat sig. Det gör statistiken svårtolkad. Avsnittet avslutas med en fördjupning av arbetssjukdomar med diagnosen *covid-19*.

Tabell 9 visar antalet godkända arbetssjukdomar fördelat på kvinnor respektive män. Bland män är det vanligast att de som drabbas av arbetssjukdomar arbetar

inom *metall- och övrigt industriellt arbete, betong-, bygg- och anläggningsarbete och byggnadsträarbetare*. Arbetssjukdomar över huvud taget är mer än dubbelt så vanligt bland män än bland kvinnor. Kvinnor som drabbas av arbetssjukdomar tillhör vanligtvis yrkesgrupper inom vård som *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl. eller sjuksköterskor och barnmorskor*. De senaste åren har andelen kvinnor med godkända arbetssjukdomar ökat jämfört med tidigare år. Det beror på att godkända arbetssjukdomar på grund av *covid-19* är vanligare i kvinnodominerade yrkesgrupper. En fördjupning av vilka yrkesgrupper som har fått diagnosen *covid-19* godkänd som arbetssjukdom finns i **tabell 10**.

Fakta om arbetssjukdomar

En arbetssjukdom är en sjukdom som beror på att en person har utsatts för skadlig inverkan i arbetet. Med skadlig inverkan i arbetet menas att det finns något i arbetsmiljön som påverkar den fysiska eller psykiska hälsan ogynnsamt. Det kan exempelvis vara:

- Tungt arbete eller olämpliga arbetsställningar som kan orsaka rygg- eller ledbesvär.
- Ensidigt arbete som kan orsaka muskel- och senskador.
- Farliga ämnen som kan orsaka eksem, allergier, luftvägsbesvär och cancer.
- Psykiskt påfrestande arbetsförhållanden som kan orsaka psykiska besvär eller psykosomatiska sjukdomar.
- Vibrationer som kan skada blodkärl, nerver och leder.
- Buller som kan orsaka hörselskador.

För att Afa Försäkring ska kunna pröva en arbetssjukdom krävs att besvären har kvarstått i minst 180 dagar och att sjukdomen är godkänd av Försäkringskassan som arbetsskada eller finns med på ILO-förteckningen över arbetssjukdomar. ILO är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor.

Covid-19

Under våren 2020 fastställdes *covid-19* som en smittsam sjukdom som kan godkännas som en arbetsskada enligt förordning (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd och därmed omfattas av arbetsskadeförsäkringarna TFA, TFA-KL och PSA.

De regler som gäller för att kunna få en arbetssjukdom på grund av *covid-19* godkänd av Afa Försäkring för de fall som redovisas i den här rapporten är:

- De som har rätt till ersättning är anställda vid ett laboratorium, inom sjukvården eller anställda i annat arbete där man har behandlat, vårdat eller omhändertagit smittförande person.
- Besvären från smittan har också kvarstått i minst 180 dagar.

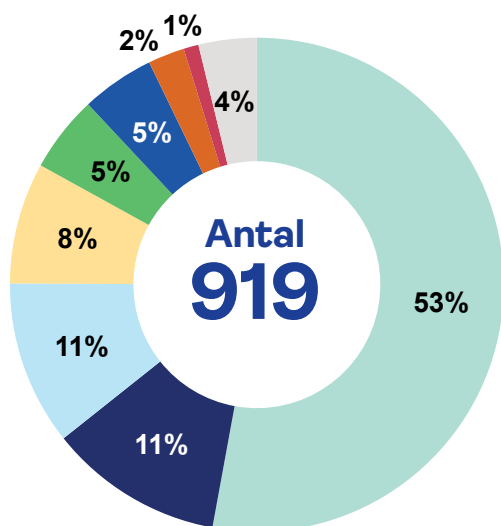
Tabell 9

Antal godkända arbetssjukdomar efter yrkesgrupp och kön, med visandeår 2018–2022.

	Kvinnor	Män
Metall- och övrigt industriellt arbete	113	709
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	9	496
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	287	38
Byggnadsträarbetare	5	290
Sjuksköterskor och barnmorskor	134	23
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	11	73
Isolerings- och VVS-montörer	<5	68
Elektriskt arbete		62
Ingenjörer och tekniker	<5	48
Läkare	36	16
Chefsyrken	26	23
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	15	32
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	7	32
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	33	<5
Träindustriarbete	6	27
Förskollärare och fritidspedagoger	32	<5
Lärare och skolledare	16	13
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	22	5
Städare och fönsterputsare	13	13
Tandvårdsarbete	22	<5
Socialt arbete	19	5
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	<5	23
Livsmedelsarbete	6	17
Försäljare inom handel, m.m.	16	7
Yrkesförare		23
Kontors- och kundserviceyrken	17	<5
Pappers- och pappersmassearbetare	<5	16
Byggnadsmålare	<5	15
Restaurang- och storköksarbete	7	10
Poliser	5	11
Militärt arbete (endast anställda)	<5	10
Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl	<5	6
Övriga yrkesgrupper	50	45
Samtliga yrkesgrupper	919	2166

Diagram 11 visar godkända arbetsssjukdomar bland kvinnor fördelat på diagnoser. Covid-19 är den vanligaste arbetsssjukdomen och andelen har ökat jämfört med tidigare mätningar. Under perioden 2018–2022 låg covid-19 bakom fler än hälften av kvinnornas arbetsssjukdomar. Detta trots att samtliga fall av covid-19-smitta har visandeår 2020–2022. Andra vanliga arbetsssjukdomar var psykiska sjukdomar och syndrom, karpaltunnelsyndrom och hudens sjukdomar.

Diagram 11
Arbetsssjukdomar för kvinnor efter diagnos, med visandeår 2018–2022.

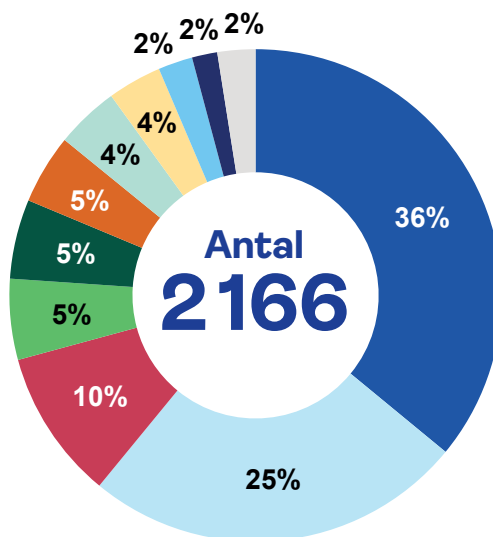

- Covid-19
- Psykiska sjukdomar och syndrom
- Karpaltunnelsyndrom
- Hudens sjukdomar
- Skelettets och rörelseorganens sjukdomar
- Effekter av vibration
- Andningsorganens sjukdomar
- Buller, hörselnedsättning, tinnitus
- Övriga diagnoser

Diagram 12 visar motsvarande uppgifter för män. De två vanligaste diagnoserna är effekter av vibration och karpaltunnelsyndrom, som tillsammans stod för sex av tio av männens godkända arbetsssjukdomar. Karpaltunnelsyndrom beror i de allra flesta fall på en vibrationskada. Tidigare har buller, hörselnedsättning och tinnitus varit vanligast, men trenden är att de skadorna minskar och nu är den tredje vanligaste orsaken. Vibrations- och bullerskador är förknippade med arbete inom industrin samt betong-, bygg- och anläggning. Covid-19 stod för fyra procent av männens arbetsssjukdomar.

Diagram 12
Arbetsssjukdomar för män efter diagnos, med visandeår 2018–2022.

- Effekter av vibration
- Karpaltunnelsyndrom
- Buller, hörselnedsättning, tinnitus
- Skelettets och rörelseorganens sjukdomar
- Övriga sjukdomar i nervsystemet
- Andningsorganens sjukdomar
- Covid-19
- Hudens sjukdomar
- Tumörsjukdomar
- Psykiska sjukdomar och syndrom
- Övriga diagnoser

Fördjupning, arbetssjukdomar med diagnos covid-19

Majoriteten av de som har fått covid-19 godkänd som arbetssjukdom är kvinnor. Det förklaras av att de yrken som enligt villkoren har möjlighet att få en skada godkänd är kvinnodominerade. Majoriteten av de godkända arbetssjukdomarna med diagnos covid-19 drabbade anställda i Kommuner och regioner, 10 procent drabbade anställda i privat sektor och 1 procent anställda i staten.

I **tabell 10** redovisas godkända arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter kön och yrkesgrupp. Diagnosen är vanligast i kvinnodominerade yrken inom vård och omsorg. Nästan 50 procent av de covidrelaterade arbetssjukdomarna drabbade yrkesgruppen *undersköterskor*,

vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. Denna yrkesgrupp är mest drabbad både bland kvinnor och män. Utöver vårdirken drabbas yrkesgrupper inom skolor och fritidsverksamhet, även dessa är kvinnodominerade.

Tabell 11 redovisar godkända arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter kön och åldersgrupp. Den näst äldsta åldersgruppen, 46–55-åringar, drabbades av flest arbetssjukdomar. Och då främst inom yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* och *sjuksköterskor och barnmorskor*.

Tabell 10

Antal arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter yrkesgrupp och kön, visandeår 2020–2022.

Yrkesgrupp	Män	Kvinnor	Total
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	34	234	268
Sjuksköterskor och barnmorskor	20	112	132
Läkare	12	33	45
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.		27	27
Förskollärare och fritidspedagoger		26	26
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete		13	13
Socialt arbete		9	9
Lärare och skolledare		6	6
Chefsyrken		5	5
Övriga yrkesgrupper	20	15	35
Samtliga yrkesgrupper	86	480	566

Minst 5 arbetssjukdomar per yrkesgrupp och kön.

Tabell 11

Antal arbetssjukdomar med diagnos covid-19 efter åldersgrupp och kön, visandeår 2020–2022.

	Män	Kvinnor	Total
16–35 år	16	80	96
36–45 år	25	115	140
46–55 år	20	152	172
56–64 år	25	133	158
Total	86	480	566

Långvarig sjuk- frånvaro

Avsnittet om långvarig sjukfrånvaro bygger på information om ersättningar från avtalsgruppförsäkringen (AGS och AGS-KL). Med lång sjukfrånvaro menas långa sjukfall som har pågått i mer än 90 dagar eller som har lett till månadsersättning.

Försäkringen ger dagsersättning till den som har beviljats sjukpenning eller månadsersättning till den som har beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning.

AGS gäller för arbetare anställda inom Svenskt Näringsliv/LO:s och Fremia/LO:s avtalsområden. AGS-KL gäller för anställda i kommuner, regioner, Svenska Kyrkan och Sobonaföretag.

Statligt anställda omfattas inte av ersättningarna AGS och AGS-KL. Det gör inte heller privatanställda tjänstemän som exempelvis banktjänstemän, jurister

och ekonomer. Viss vård- och omsorgspersonal i privat sektor, som exempelvis undersköterskor och barnskötare omfattas inte heller av AGS och finns därför inte med i statistiken.

Eftersom de anställda som omfattas av AGS och AGS-KL inte är jämförbara saknas det förutsättningar för korrekta jämförelser av långvarig sjukfrånvaro mellan privat och offentlig sektor. När jämförelser trots allt görs mellan de olika avtalsområdena AGS och AGS-KL, är det viktigt att påminna om att det är olika grupper som jämförs.

Sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning

Försäkringskassan betalar ut sjukpenning vid sjukdom som medför att den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel. Sjukpenning är en dagsersättning som prövas fortlöpande. Afa Försäkring betalar ut en kompletterande ersättning i form av dagsersättning till personer med sjukpenning som omfattas av AGS eller AGS-KL. Ersättningen betalas ut till och med dag 360 i sjukperioden.

Försäkringskassan beviljar sjukersättning för personer i åldrarna 19–64 år om arbetsförmågan är stadigvarande nedsatt, det vill säga nedsättningen bedöms bestå för all överskådlig framtid. Personer i åldern 19–29 år som troligen inte kommer att kunna arbeta heltid på minst ett år på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning beviljas aktivitetsersättning. Afa Försäkring betalar ut kompletterande ersättning i form av månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL.

Långvarig sjukfrånvaro – innehåll

Nya sjukfall 2012–2022

I detta avsnitt redovisas antalet nya sjukfall under perioden 2012–2022 fördelade efter:

- ▶ året då sjukfallet började
- ▶ sjukfallets längd
- ▶ typ av ersättning
- ▶ avtalsområde
- ▶ kön

Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

De långa sjukfallen och sysselsättningen för 2022 redovisas efter:

- ▶ avtalsområde
- ▶ kön
- ▶ ålder

Yrke och kön – Kommuner och regioner

I avsnittet visar vi:

- ▶ antal långa sjukfall fördelat efter yrkesgrupp och kön
- ▶ antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- ▶ ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta
- ▶ antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- ▶ medianlängd för sjukfall efter yrkesgrupp

Yrke och kön – arbetare i privat sektor

I avsnittet visar vi:

- ▶ antal långa sjukfall fördelat efter yrkesgrupp och kön
- ▶ antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- ▶ ett åldersstandardiserat mått på antalet långa sjukfall per 1 000 sysselsatta
- ▶ antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta efter yrkesgrupp och kön
- ▶ medianlängd för sjukfall efter yrkesgrupp

Långvariga sjukfall 2007–2022 efter avtalsområde, ålder och kön

Avsnittet visar antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta, efter avtalsområde, ålder och kön 2007–2022.

Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid

Avsnittet visar hur andelen sjukfall för de två vanligaste diagnosgrupperna har utvecklats under perioden 2007–2022, fördelat efter avtalsområde och kön.

De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

Avsnittet visar antal långa sjukfall efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos 2022–2022.

Sjukfall med samsjuklighet

Avsnittet visar vanliga diagnoskombinationer för långa sjukfall med fler än en diagnos efter avtalsområde och kön 2021–2022.

Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2016–2021

Avsnittet visar antalet sjukfall som har medfört månadsersättning fördelat på avtalsområde och kön 2016–2021.

Antal sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Avsnittet visar antalet fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta fördelat på län och kön 2022.

Nya sjukfall 2012–2022

Tabell 12 redovisar sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro, aktivitets- eller sjukersättning mellan 2012 och 2022 inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Inom Kommuner och regioner ersattes 27 075 sjukfall år 2022. **Tabell 13** visar motsvarande uppgifter inom avtalsområdet för privatanställda arbetare. Inom detta avtalsområde ersattes totalt 52 717 sjukfall 2022 (se **bilaga 4b** på sidan 102). Av dessa var 23 869 långa sjukfall.

Sedan andra halvan av 1990-talet har sjukförsäkringen varit föremål för en rad reformer och förändringar. En av de större förändringarna inträffade den 1 juli 2008 då rehabiliteringskedjan infördes, med striktare regler för beviljande av sjukpenning och sjuk- eller

aktivitetsersättning. Efter 2016 har flera regeländringar genomförts med bland annat slopande av den bortre tidsgränsen och undantag från rehabiliteringskedjan.

Mellan 2012 och 2015 ökade antalet långa sjukfall. År 2016 bröts utvecklingen och antalet långa sjukfall började minska. Minskningen fortsatte från 2017 till 2021. 2022 fortsatte de långa sjukfallen att minska.

Redovisningen av månadsersättningen är ofullständig för 2021 och 2022, då beviljandet av sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan inte sker förrän alla andra möjligheter är utredda. I och med att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen togs bort 2016, har beslut om sjukersättning kommit att tas senare.

Tabell 12

Antal nya sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön, Kommuner och regioner. (Antal sysselsatta i Kommuner och regioner 2022: 1,2 miljoner).

Sjukklass	Kön	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	22 726	26 064	29 181	31 515	31 067	27 623	26 940	24 913	24 225	24 685	23 468
	Män	3 327	3 545	3 981	4 314	4 123	3 716	3 586	3 442	3 340	3 456	3 403
	Total	26 053	29 609	33 162	35 829	35 190	31 339	30 526	28 355	27 565	28 141	26 871
Månadsersättning	Kvinnor	1 696	2 376	1 978	1 294	627	438	347	326	233	241	174
	Män	364	424	338	278	151	108	76	71	65	45	30
	Total	2 060	2 800	2 316	1 572	778	546	423	397	298	286	204
Total	Kvinnor	24 422	28 440	31 159	32 809	31 694	28 061	27 287	25 239	24 458	24 926	23 642
	Män	3 691	3 969	4 319	4 592	4 274	3 824	3 662	3 513	3 405	3 501	3 433
	Total	28 113	32 409	35 478	37 401	35 968	31 885	30 949	28 752	27 863	28 427	27 075

Tabell 13

Antal nya sjukfall som medför mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning efter insjuknandeår och kön, privatanställda arbetare. (Antal sysselsatta privatanställda arbetare 2022: 1,4 miljoner).

Sjukklass	Kön	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	9 254	11 005	12 442	13 111	12 524	10 907	10 601	9 798	9 201	9 555	9 346
	Män	14 447	16 113	17 340	18 351	17 940	15 877	15 712	15 153	14 449	14 888	14 286
	Total	23 701	27 118	29 782	31 462	30 464	26 784	26 313	24 951	23 650	24 443	23 632
Månadsersättning	Kvinnor	874	1 256	1 094	711	374	199	197	145	119	99	78
	Män	1 243	1 475	1 466	999	597	366	327	222	232	231	159
	Total	2 117	2 731	2 560	1 710	971	565	524	367	351	330	237
Total	Kvinnor	10 128	12 261	13 536	13 822	12 898	11 106	10 798	9 943	9 320	9 654	9 424
	Män	15 690	17 588	18 806	19 350	18 537	16 243	16 039	15 375	14 681	15 119	14 445
	Total	25 818	29 849	32 342	33 172	31 435	27 349	26 837	25 318	24 001	24 773	23 869

Nya sjukfall – ålder, kön och sysselsättning

Att stigande ålder innebär en ökande risk att bli långvarigt sjukfrånvarande är känt sedan tidigare. I **diagram 13** visas fördelningen av sysselsättning och antal långa sjukfall efter ålder och kön inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Kvinnor utgör 75 procent av de sysselsatta inom Kommuner och regioner och män utgör 25 procent.

För kvinnor inom Kommuner och regioner finns det en överrisk att råka ut för ett långvarigt sjukfall i åldersgrupperna över 45 år. 59 procent av alla kvinnor som drabbades av ett långvarigt sjukfall tillhörde dessa åldersgrupper, medan samma åldersgrupper endast utgjorde 48 procent av den kvinnliga sysselsättningen. Kvinnor mellan 36 och 45 år stod för 21 procent av de långa sjukfallen och utgjorde 23 procent av de sysselsatta medan kvinnor under 36 år var underrepresenterade i sjukfallen.

För kvinnor anställda inom avtalsområdet för privatanställda arbetare stod åldersgrupperna över 45 år för 49 procent av de långa sjukfallen och utgjorde 30 procent av de sysselsatta kvinnorna.

Av männen som drabbades av ett långvarigt sjukfall 2022 och som omfattades av AGS-KL var 62 procent över 45 år. Bland de sysselsatta män som omfattades av AGS-KL utgjorde samma åldersgrupp 44 procent. Det finns alltså en överrisk för långvariga sjukfall i åldersgrupperna över 45 år. Åldersgrupper yngre än 46 år har istället en underrisk att bli långvarigt sjuk, jämfört med genomsnittsrisk för samtliga åldersgrupper. Inom avtalsområdet för privatanställda arbetare, som visas i **diagram 14**, finns ett liknande mönster, där 61 procent av alla män som drabbades av långa sjukfall var över 45 år, medan 36 procent av de sysselsatta var över 45 år.

Foto: Maskot, Johnér-Bildbyrå

Diagram 13

Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2022 efter ålder och kön. Kommuner och regioner.

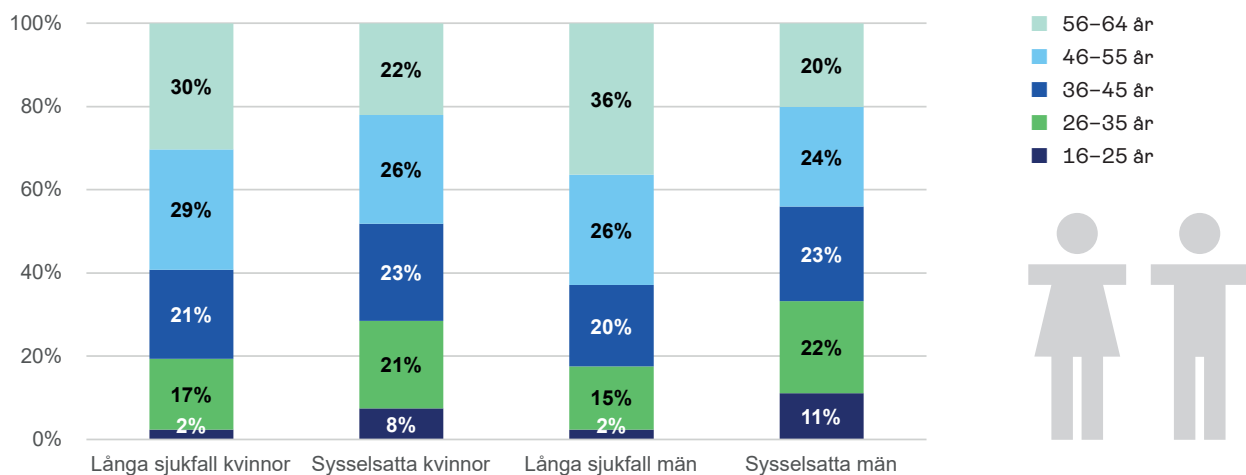
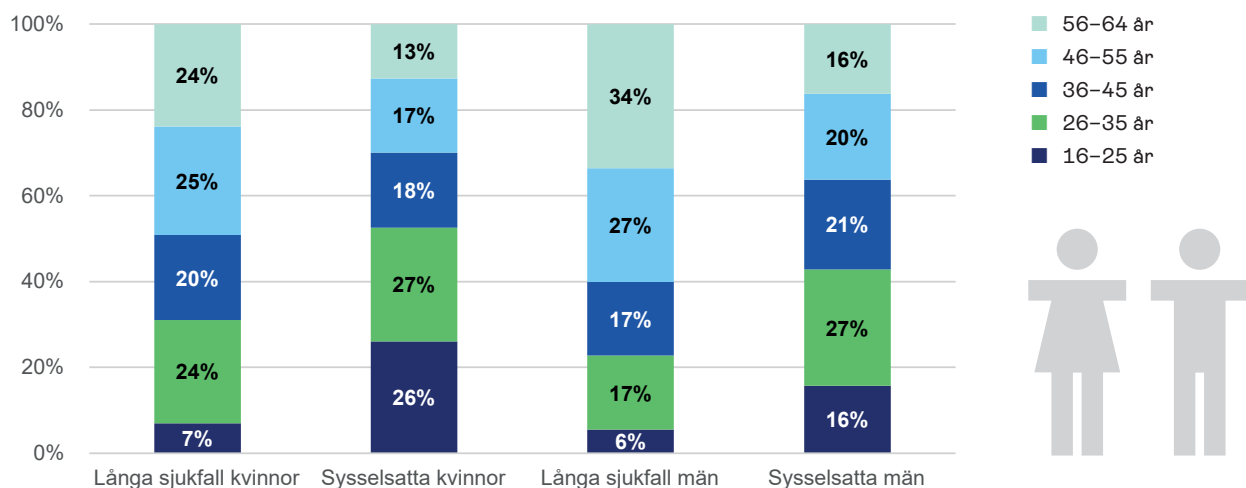

Diagram 14

Fördelning av antal långa sjukfall och antal sysselsatta 2022 efter ålder och kön. Privatanställda arbetare.

Yrke och kön – Kommuner och regioner

I det här avsnittet presenterar vi statistik för de vanligaste yrkesgrupperna inom avtalsområdet Kommuner och regioner.

Tabell 14 till **16** visar antal sjukfall år 2022 som lett till minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkesgrupp. För åren 2018 till 2022 redovisar vi risken, det vill säga antalet personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som har drabbats av ett långt sjukfall.

Tabell 14 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 15** och **16** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. **Tabell 14** innehåller fler yrkesgrupper än **tabell 15** och **16**, då vissa yrkesgrupper har för få långa sjukfall för att redovisas per kön.

Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från SCB:s yrkesstatistik.

Kvinnor har en högre risk för långvarig sjukfrånvaro i alla yrken och på totalnivå en mer än dubbelt så hög risk som män. Den totala risken för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner minskade mellan 2018 och 2020, men ökade 2021 för både kvinnor och män. Den totala risken minskade sedan 2022 och hamnade på ungefär samma nivå som 2020.

Foto: Plattform, Johnér-Bildbyrå

För både kvinnor och för män hade yrkesförare högst risk 2022. Risken var högre än 2021. En förklaring är att yrkesgruppen är förhållandevis liten inom Kommuner och regioner. Det krävs därmed inte någon stor förändring i antalet sjukfall för att risken ska öka.

Den största yrkesgruppen bland kvinnor med både hög risk och många sjukfall, är undersköterskor, vårdbiträden

och personliga assistenter, m.fl. Även för män är detta en yrkesgrupp med många sjukfall och en högre risk än genomsnittet för samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner. Läkare har jämfört med övriga vårdyrken inom Kommuner och regioner låg risk för långvarig sjukfrånvaro. 2022 ökade risken för både kvinnliga och manliga läkare.

Tabell 14

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 samt antal långa sjukfall 2022 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2022.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal långa sjukfall 2022
Textil-, skinn och läderindustriarbete	43,2	28,1	47,7	31,8	45,5	33
Tandvårdsarbete	29,9	28,6	33,0	34,3	31,7	371
Väktare, ordningsvakter	22,8	27,2	26,2	24,7	30,4	39
Yrkesförare	32,8	26,9	29,1	33,6	29,9	135
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	32,6	29,9	30,2	30,2	28,7	8 797
Städare och fönsterputsare	29,7	28,4	26,1	27,7	27,3	577
Restaurang- och storköksarbete	29,6	25,8	24,4	26,9	27,1	868
Förskollärare och fritidspedagoger	29,1	27,6	26,2	27,0	26,6	1 921
Socialt arbete	28,2	27,2	25,4	25,4	25,4	1 533
Kontors- och kundserviceyrken	28,1	27,2	24,2	27,2	24,1	1 301
Sjuksköterskor och barnmorskor	26,1	24,2	25,2	26,0	23,7	2 236
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	25,2	23,1	22,9	23,0	23,5	2 631
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	24,6	21,1	22,7	23,3	22,8	465
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	16,6	17,7	20,0	18,8	18,9	66
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	32,7	24,3	22,8	32,4	18,1	164
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	18,4	16,1	17,0	17,2	17,1	448
Chefsyrken	17,5	15,0	14,9	16,6	15,8	654
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	15,5	12,2	11,1	15,1	15,0	40
Lärare och skolledare	16,4	14,9	12,7	14,0	13,6	2 118
Läkare	13,6	13,1	12,9	11,5	12,2	415
Brandpersonal	13,6	15,9	13,1	9,5	11,7	59
Metall- och övrigt industriellt arbete	12,8	10,4	10,4	11,6	10,9	98
Ingenjörer och tekniker	11,4	12,8	7,6	10,3	10,5	129
Övriga yrkesgrupper						1 977
Samtliga yrkesgrupper	24,9	23,1	22,3	23,2	22,2	27 075

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 15

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 samt antal långa sjukfall 2022 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, kvinnor. Sorterat efter risk 2022.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal långa sjukfall 2022
Yrkesförare	68,6	50,1	53,6	67,7	51,3	34
Väktare, ordningsvakter	37,5	40,1	28,2	39	36,3	23
Tandvårdsarbete	31,5	30	34,8	36,9	34,1	358
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	36,2	33,5	34,3	34,4	32,8	8 064
Städare och fönsterputsare	33,4	31,7	29,6	31,1	31,1	539
Restaurang- och storköksarbete	32,9	29	26,9	30,4	30,4	783
Förskollärare och fritidspedagoger	30,6	28,9	27,3	28,6	28	1 835
Socialt arbete	31,7	30,4	28,4	27,8	27,5	1 365
Metall- och övrigt industriellt arbete	17,6	11,1	14,9	21	27,3	22
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	29,5	26,5	26,2	26,3	26,6	2 395
Kontors- och kundserviceyrken	30,1	29,5	26,1	28,8	25,5	1 242
Sjuksköterskor och barnmorskor	28	25,8	26,7	27,6	25,1	2 080
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	26,4	22,4	24,9	25	24,4	431
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	29,4	22,8	25,4	33,2	23,8	13
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	47,1	27,3	29,1	47,4	20,7	65
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	25,2	20,4	20,5	23,3	20,5	115
Chefsyrken	22,4	18,3	18,4	20,5	19,6	544
Ingenjörer och tekniker	17	18,3	8,9	13,1	17,3	66
Läkare	18,1	18,8	17,9	16,3	17,2	321
Lärare och skolledare	19,3	17,4	14,6	16,2	15,7	1 780
Övriga yrkesgrupper						1 567
Samtliga yrkesgrupper	29,2	27,1	26,3	27,2	25,9	23 642

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 16

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 samt antal långa sjukfall 2022 per yrkesgrupp. Kommuner och regioner, män. Sorterat efter risk 2022.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal långa sjukfall 2022
Yrkesförare	26,2	22,7	24,6	28,0	26,3	101
Väktare, ordningsvakter	10,5	15,8	24,2	12,0	24,6	16
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	27,3	23,1	20,3	26,3	16,7	99
Fastighetsskötare, expeditivvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	16,8	15,0	16,2	15,6	16,2	333
Socialt arbete	14,2	13,0	12,0	14,3	15,5	168
Restaurang- och storköksarbete	14,1	11,4	13,6	12,1	13,6	85
Sjuksköterskor och barnmorskor	12,1	12,8	14,8	14,5	13,4	156
Förskollärare och fritidspedagoger	13,5	14,4	14,9	11,2	13,0	86
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	11,7	9,1	7,0	10,3	12,8	27
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	12,5	11,8	8,4	12,2	12,5	34
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	14,6	13,1	12,3	12,6	12,1	733
Kontors- och kundserviceyrken	12,5	8,5	8,2	12,3	11,0	59
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	8,8	9,7	9,5	10,1	10,9	236
Tandvårdsarbete	17,1	16,7	17,7	11,9	10,6	13
Städare och fönsterputsare	11,5	12,3	11,0	12,3	10,1	38
Metall- och övrigt industriellt arbete	12,2	10,3	9,9	10,8	9,3	76
Chefsyrken	8,3	8,6	8,1	8,4	8,1	110
Lärare och skolledare	8,9	8,3	7,7	8,3	8,0	338
Ingenjörer och tekniker	8,8	10,3	7,0	9,0	7,4	63
Läkare	8,5	6,5	7,1	5,7	6,1	94
Övriga yrkesgrupper						568
Samtliga yrkesgrupper	11,8	11,2	10,7	11,4	11,2	3 433

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

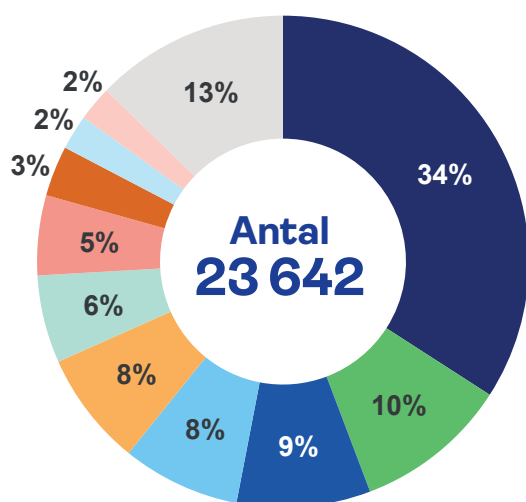
Diagram 15 och **diagram 16** visar de långa sjukfallen inom avtalsområde Kommuner och regioner fördelade på de vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män.

Diagram 15 visar att yrkesgrupperna *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, *barnskötare, fritidsledare, m.fl.*, *sjuksköterskor och barnmorskor* och *förskollärare och fritidspedagoger* står för 61 procent av de långa sjukfallen inom avtalsområdet. Inkluderar man även *lärare och skolledare* och yrken inom *socialt arbete* så står dessa grupper för 75 procent av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

I **diagram 16**, med motsvarande fördelning för yrkesgrupper för män, är bilden inte lika tydlig. Framst beroende på att yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* inte är lika dominerande som för kvinnor. De yrkesgrupper som står för störst andel av männens långa sjukfall är *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.*, *lärare och skolledare* samt *fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.* Dessa tre yrkesgrupper står för 41 procent av männens långa sjukfall.

Diagram 15

Nya långa sjukfall/månadsersättning för kvinnor 2022, efter yrkesgrupp, Kommuner och regioner

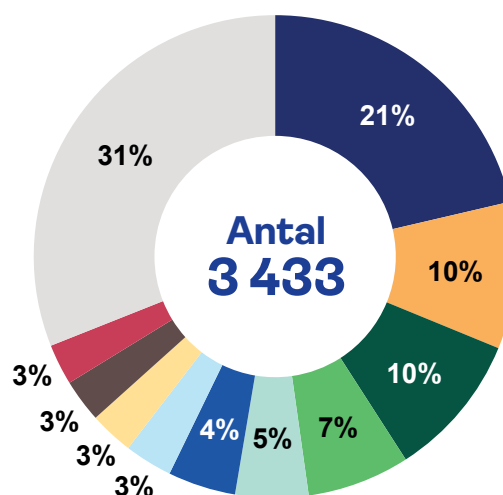

- Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.
- Barnskötare, fritidsledare m.fl.
- Sjuksköterskor och barnmorskor
- Förskollärare och fritidspedagoger
- Lärare och skolledare
- Socialt arbete
- Kontors- och kundserviceyrken
- Restaurang- och storköksarbete
- Chefsyrken
- Städare och fönsterputsare
- Övriga yrkesgrupper

Diagram 16

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2022, efter yrkesgrupp, Kommuner och regioner

- Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter m.fl.
- Lärare och skolledare
- Fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare m.fl.
- Barnskötare, fritidsledare m.fl.
- Socialt arbete
- Sjuksköterskor och barnmorskor
- Chefsyrken
- Yrkesföreare
- Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete
- Läkare
- Övriga yrkesgrupper

Risken för långvarig sjukfrånvaro skiljer sig mellan kön och åldersgrupper. Äldre drabbas generellt i högre grad än yngre, och kvinnor i högre grad än män. Den totala risken för en yrkesgrupp kan vara missvisande om dess åldersfördelning skiljer sig gentemot åldersfördelningen för samtliga yrkesgrupper. En yrkesgrupp med en hög andel yngre anställda har troligtvis en låg risk. För att kompensera för detta görs en så kallad åldersstandardisering av risken (se faktaruta). En åldersstandardisering bidrar till att jämförelser av risk mellan yrkesgrupper blir mer rättvisande.

Diagram 17 och **diagram 18** visar risk och åldersstandardiserad risk för kvinnor respektive män. För kvinnor inom Kommuner och regioner får åldersstandardiseringen inte några större effekter. För män däremot får flera av yrkesgrupperna med hög risk för långvarig sjukfrånvaro, exempelvis *yrkesförare och fastighetsskötare, expeditiionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.* markant lägre risk med åldersstandardiseringen. Det beror på att dessa

Åldersstandardisering

Det åldersstandardiserade måttet på antalet fall per 1 000 sysselsatta är beräknat som om åldersfördelningen i den specifika yrkesgruppen var densamma som åldersfördelningen på hela arbetsmarknaden. Syftet är att göra det möjligt att jämföra risken i yrkesgrupper där åldersfördelningen är ojämn. Eftersom risken för långvarig sjukfrånvaro ökar med stigande ålder blir effekten att yrkesgrupper med en lägre medelålder får ett högre åldersstandardiserat mått på antalet fall per 1 000 sysselsatta än det faktiska måttet och vice versa.

yrkesgrupper har en högre andel äldre än snittet. För yrkesgruppen *barnskötare och fritidsledare* är förhållandet det motsatta, den åldersstandardiserade risken är högre än den faktiska risken. Det beror på att yrkesgruppen har en hög andel unga.

Diagram 17

Risk samt åldersstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för kvinnor inom Kommuner och regioner 2022.

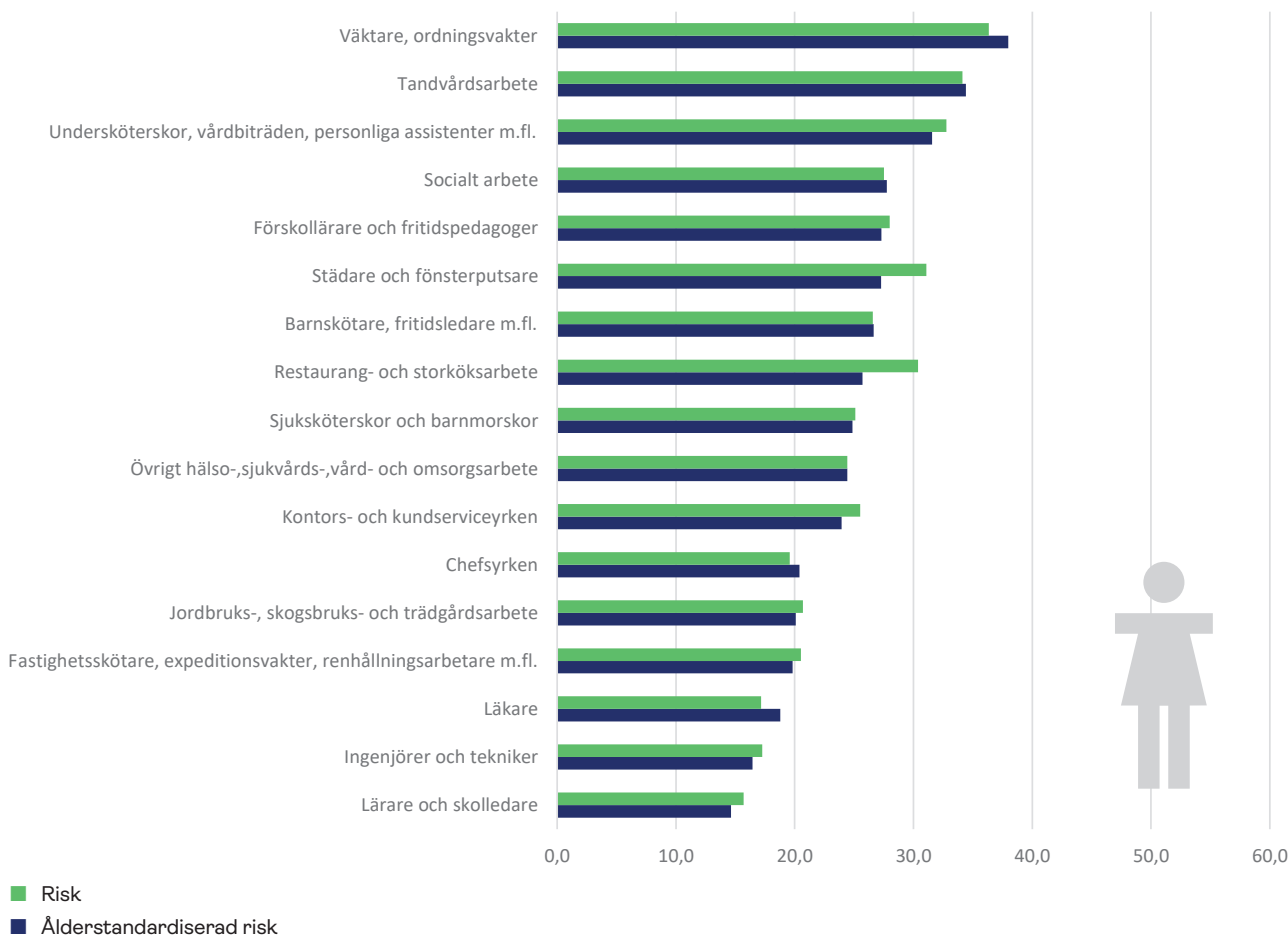

Diagram 18

Risk samt ålderstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för män inom Kommuner och regioner 2022.

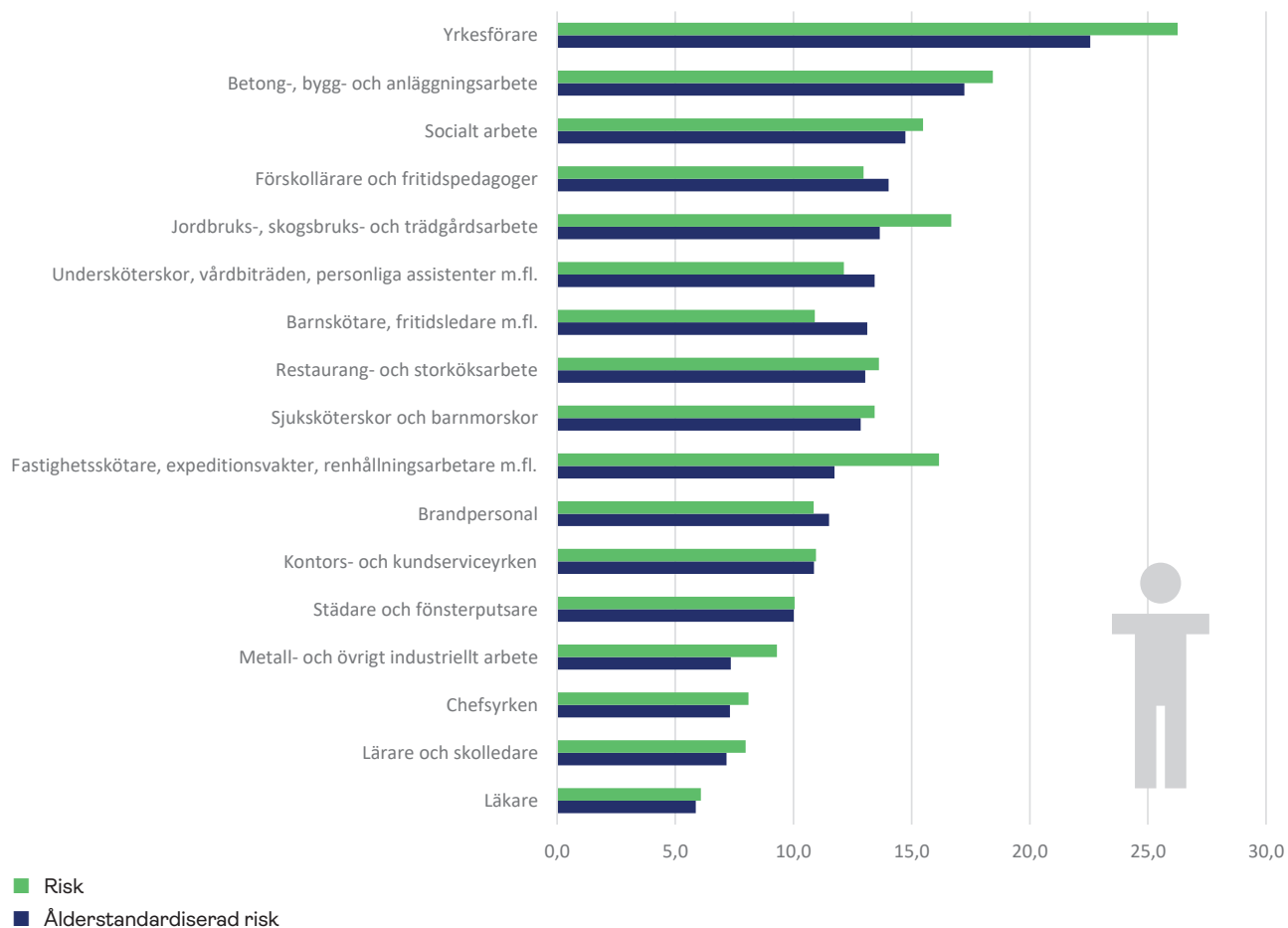
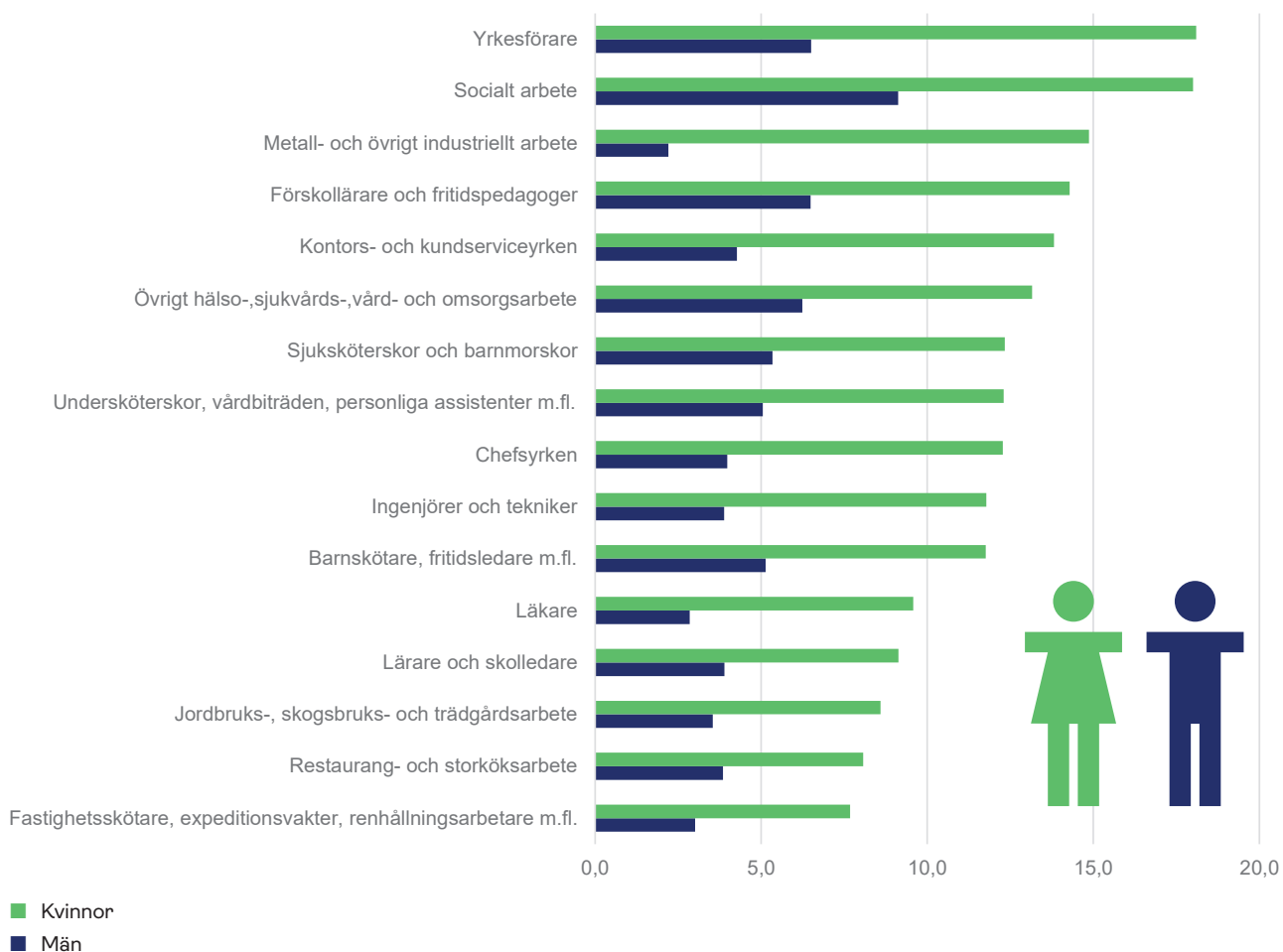

Diagram 19 visar risken för att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en *psykisk diagnos* fördelat på yrkesgrupp och kön. Inom Kommuner och regioner ser vi att risken för att råka ut för ett sjukfall med *psykisk diagnos*, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor som för män oavsett yrkestillhörighet.

Högst risk för långvarig sjukfrånvaro med *psykisk diagnos* hade yrkesgrupperna *yrkesförare* och *socialt arbete*. Lägst risk för kvinnor hade *fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.* och för män var risken lägst i yrkesgruppen *läkare*.

Diagram 19

Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2022 efter yrkesgrupp och kön, Kommuner och regioner.

Tabell 17 till 19 redovisar medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning, fördelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av sjukfallen har avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro som Afa Försäkring betalar ut dagsersättning för.

I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för medianberäkningen saknar detta betydelse då mer än hälften av sjukfallen för samtliga yrkesgrupper avslutas innan dag 360. När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2022, med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst i tabellerna.

Ser man till samtliga yrkesgrupper inom Kommuner och regioner har kvinnor högre medianvärde än män, med en mediansjukfrånvarolängd på 277 dagar jämfört med 263 dagar för männen.

En faktor som påverkat medianlängderna mellan åren är antalet sjukfall som avslutats vid dag 180, då Försäkringskassan i normalfallet prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden. Regeringen stoppade tillfälligt dessa prövningar från den 21 december 2020. Stoppet varade till och med 15 mars 2021, då en permanent regelförändring trädde i kraft.

Den permanenta regelförändringen innebär att bedömningen av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden efter dag 180 ska skjutas upp, om *övervägande skäl* talar för att den försäkrade senast dag 365 kommer att återgå i arbete hos arbetsgivaren i samma omfattning som tidigare. Undantaget *övervägande skäl* har börjat användas i hög utsträckning vilket inneburit att betydligt färre sjukfall avslutats vid dag 180 under 2021 och 2022 jämfört med tidigare år. Samtidigt har antalet sjukfall som fortfarande pågår vid dag 360 ökat påtagligt vilket resulterat i ökade medianlängder.

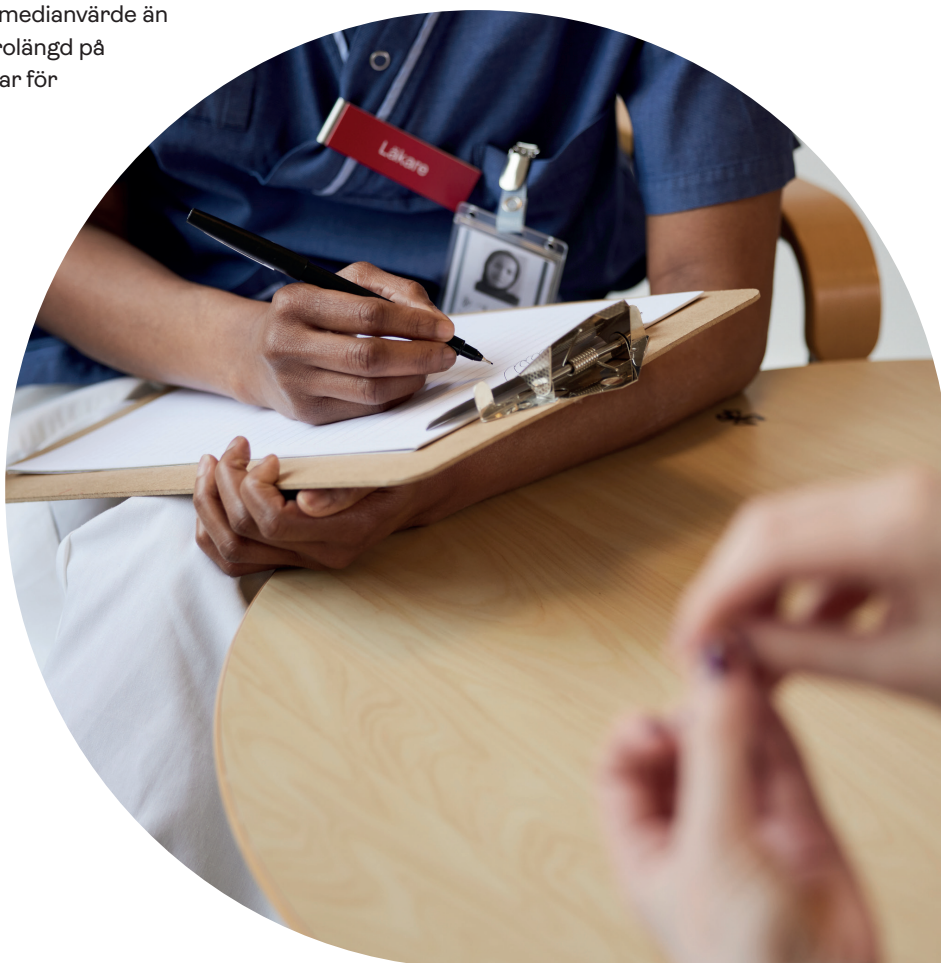

Foto: Plattform, Johnér-Bilbyrå

Tabell 17

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2018–2022, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2022. Kommuner och regioner, kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Median 2021	Median 2022	Antal långa sjukfall 2022
Väktare, ordningsvakter	201,5	194	250,5	204	307	39
Kontors- och kundserviceyrken	234	230	227	290	305	1 301
Ingenjörer och tekniker	216	235	243,5	304	301	129
Socialt arbete	243,5	227	214	273,5	301	1 533
Fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	206	196	212	235	278,5	448
Läkare	226	221	224	273	278	415
Chefsyrken	245	224	235	281	277,5	654
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	234	213	229	288,5	274	465
Förskollärare och fritidspedagoger	221	207	219	268	273	1 921
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	214	204	208	267	273	8 797
Lärare och skolledare	229	215	228	271	272	2 118
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	220	207	217	270,5	270	2 631
Städare och fönsterputsare	199	196	206	252,5	270	577
Sjuksköterskor och barnmorskor	234	210	217	254	269	2 236
Metall- och övrigt industriellt arbete	207	197	193	240	259,5	98
Restaurang- och storköksarbete	212,5	201	209	252	259	868
Yrkesförare	187,5	202	186	247,5	251	135
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	258	234,5	220	265	246,5	40
Tandvårdsarbete	206,5	195	204	237	242	371
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	208	236	196	255	232,5	164
Textil-, skinn och läderindustriarbete	319	190	185	357	229	33
Brandpersonal	178	161,5	180,5	183	208	59
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	180	180	215	198	66
Övriga yrkesgrupper						1 977
Samtliga yrkesgrupper	223	210	214	268	275	27 075

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 18

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2018–2022, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2022. Kommuner och regioner, kvinnor.

Yrkesgrupp	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Median 2021	Median 2022	Antal långa sjukfall 2022
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	225,5	230	235	240	360	13
Yrkesförare	174,5	219	189	236	320,5	34
Ingenjörer och tekniker	215,5	217	263	291	307	66
Kontors- och kundserviceyrken	234	229	227	292,5	305,5	1 242
Metall- och övrigt industriellt arbete	201	317	202	294,5	300	22
Fastighetsskötare, expeditivsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	226	208	225	212	300	115
Väktare, ordningsvakter	193	189	264,5	239,5	297	23
Socialt arbete	243	227	213	274	294	1 365
Läkare	228	226	231	269	279	321
Lärare och skolledare	229	213	230	276	277	1 780
Städare och fönsterputsare	200	198	205	256	277	539
Chefsyrken	241,5	227,5	242	288,5	275,5	544
Förskollärare och fritidspedagoger	220,5	206	220	270	274	1 835
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	214	203	206	268	274	8 064
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	235	213	228	294,5	273	431
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	220	206	217	271	272	2 395
Sjuksköterskor och barnmorskor	234	211	216	255	269	2 080
Restaurang- och storköksarbete	207	201	212	255	264	783
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	215	240	219,5	285	248	65
Tandvårdsarbete	206	196,5	205	237,5	243	358
Övriga yrkesgrupper						1 567
Samtliga yrkesgrupper	223	210	215	270	277	23 642

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 19

Medianlängd för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2018–2022, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2022. Kommuner och regioner, män.

Yrkesgrupp	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Median 2021	Median 2022	Antal långa sjukfall 2022
Socialt arbete	261	225	217	271	326,5	168
Väktare, ordningsvakter	205	216	218	160	312	16
Kontors- och kundserviceyrken	230,5	286	238	260	305	59
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	214	217	248	222	298,5	34
Chefsyrken	263	208	210,5	252	283,5	110
Ingenjörer och tekniker	222	250	235	313,5	281	63
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	201,5	191	204,5	262	278	333
Sjuksköterskor och barnmorskor	230	202	222	238	266	156
Läkare	218,5	204	192	284	264	94
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	212,5	223,5	226	256	256	733
Förskollärare och fritidspedagoger	231	227,5	208	251	255,5	86
Metall- och övrigt industriellt arbete	208	196	190	225	252,5	76
Barnskötare, fritidsledare, m.fl.	222,5	221,5	210	270	249,5	236
Lärare och skolledare	231	230	212	250,5	249	338
Yrkesförare	193	193	184	253	244	101
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	208	233	182	235,5	229	99
Restaurang- och storköksarbete	270	203	189	213,5	223	85
Tandvårdsarbete	210	179	199	208	208	13
Städare och fönsterputsare	195	191	224	238	194,5	38
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	323	234,5	186	267	185	27
Övriga yrkesgrupper						568
Samtliga yrkesgrupper	221	212	210	252	263	3 433

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Yrke och kön – arbetare i privat sektor

I det här avsnittet presenteras statistik över långvarig sjukfrånvaro för de vanligaste yrkesgrupperna bland privatanställda arbetare. Inom avtalsområde för privatanställda arbetare ersätts även sjukfall som varat 15–90 dagar, dessa redovisas i **bilaga 4b**.

Tabell 20 till **22** visar antal sjukfall år 2022 som har lett till minst 90 dagars sjukfrånvaro eller sjuk- eller aktivitetsersättning, fördelat på yrkeskategori. För åren 2018 till 2022 redovisas risken, det vill säga antal personer per 1 000 sysselsatta (16–64 år), som drabbats av ett långt sjukfall.

Tabell 20 redovisar uppgifter för båda könen och **tabell 21** och **22** redovisar uppgifter för kvinnor respektive män. Yrkesgrupperna som redovisas i dessa tabeller är de som har minst 10 sjukfall per yrkesgrupp. Uppgifterna om antalet sysselsatta inom respektive yrkesgrupp är hämtade från SCB:s yrkesstatistik.

Mellan 2021 och 2022 minskade den totala risken för både kvinnor och män. Kvinnor hade, med något undantag, en högre risk för långvarig sjukfrånvaro än män inom samma yrkesgrupp.

För yrkesgruppen *fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.* är mönstret omvänt, här hade män högre risk än kvinnor, och detta gäller även för tidigare år. *Byggnadsträarbetare* hade högst risk bland kvinnorna och för männen var det *textil, skinn och läderindustriarbete* som hade högst risk. Totalt för båda könen var det även *textil, skinn och läderindustriarbete* som hade högst risk, därefter *städare och fönsterputsare* och *livsmedelsarbetare*. *Försäljare inom handel, m.m.* och *restaurang- och storköksarbete* är två stora yrkesgrupper som hade låg risk för långvarig sjukfrånvaro. Detta beror delvis på att det är många unga som arbetar inom dessa yrkesgrupper.

Foto: Maakot, Johnér-Bildbyrå

Tabell 20

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 och antal långa sjukfall 2022 per yrkesgrupp. Privatanställda arbetare, kvinnor och män. Sorterat efter risk 2022.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal långa sjukfall 2022
Textil-, skinn och läderindustriarbete	30,2	29,6	27,5	33	29,4	158
Städare och fönsterputsare	34,2	29,2	30,3	31,1	28,8	1 864
Livsmedelsarbete	24,3	25,6	24,4	26,4	27,4	604
Byggnadsmålare	22,8	20,5	22,5	22,9	23,9	330
Träindustriarbete	24,7	21,7	20,5	22,2	23,3	442
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	23,6	29,5	19,4	21,6	21,5	65
Yrkesförare	22,9	22,2	23,5	22,2	20,8	1 954
Metall- och övrigt industriellt arbete	21,1	20,2	19,4	21,3	20,3	4 966
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	22,4	21,4	20,2	20,9	19,3	2 380
Byggnadsträarbetare	18,6	18,9	18,2	16,5	18,3	974
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	18,2	17,6	17,2	18,2	16,9	1 763
Grafiskt arbete	14,2	12,4	13,2	16,4	16,1	76
Pappers- och pappersmassarbetare	15,9	18,8	14,4	18,4	15,5	168
Personliga assistenter	17,3	16,9	15	14,9	15,5	742
Väktare, ordningsvakter	11,9	12,9	16,6	15,3	14,6	279
Isolerings- och VVS-montörer	15,7	15,5	13,8	16,8	14,4	405
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	11,4	10,2	8,9	12,9	14,3	79
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	13	11,9	11,6	12,9	13,3	759
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	17,1	14,5	13,6	18,5	13,1	64
Elektriskt arbete	12,9	11,8	12,2	12,2	11,8	618
Försäljare inom handel, m.m.	12,6	10,9	10,9	11,1	10,7	2 571
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	10,6	9	9,5	9,5	10,5	333
Restaurang- och storköksarbete	8	6,9	6,6	5,7	5,5	637
Övriga yrkesgrupper						1 638
Samtliga yrkesgrupper	18,6	17,5	17,2	17,9	17,2	23 869

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 21

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 och antal långa sjukfall 2022 per yrkesgrupp. Privatanställda arbetare, kvinnor. Sorterat efter risk 2022.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal långa sjukfall 2022
Byggnadsträarbetare	45,1	53,4	53,9	49,1	51	40
Isolerings- och VVS-montörer	31,6	43,6	46,9	53,5	45,1	18
Yrkesförare	45,8	42,6	40,1	45,6	42,6	365
Livsmedelsarbete	36,9	39,5	36,7	39	41,2	309
Träindustriarbete	45,9	39,6	34,7	39,8	39,1	117
Metall- och övrigt industriellt arbete	38,8	35,1	33,3	40,3	36,7	1 358
Textil-, skinn och läderindustriarbete	41,4	39,3	33,7	42,7	34,9	96
Städare och fönsterputsare	38,6	32,9	32,8	34	32,3	1 347
Byggnadsmålare	34,4	38,5	33,7	41,1	31,8	42
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	36,8	30,4	22,6	42,2	30,6	29
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	34,9	31,5	30,2	32,5	29,5	805
Elektriskt arbete	28,1	25,9	31,9	23,9	26,9	40
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	-	-	-	-	26,4	13
Väktare, ordningsvakter	20,4	24,6	28,2	27,6	25	125
Pappers- och pappersmassearbetare	23,7	33,4	21,3	26	24,7	46
Grafiskt arbete	18,1	10,7	15,1	17,7	24,5	25
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	36,4	27,6	25,6	30,4	23,2	78
Personliga assistenter	21,4	20	17,9	18,1	19,3	643
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	17,9	14,5	15,9	15,7	17	146
Försäljare inom handel, m.m.	16,7	14	14,4	14,3	14	2 108
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	9,3	8,1	8,3	10,6	10,4	144
Restaurang- och storköksarbete	11	9,6	8,7	7,7	7,6	433
Övriga yrkesgrupper						1 097
Samtliga yrkesgrupper	24,9	22,3	22	23,2	22,3	9 424

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 22

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2018–2022 och antal långa sjukfall 2022 per yrkesgrupp. Privatanställda arbetare, män. Sorterat efter risk 2022.

Yrkesgrupp	2018	2019	2020	2021	2022	Antal långa sjukfall 2022
Textil-, skinn och läderindustriarbete	17,7	18,6	20,5	22,3	23,7	62
Byggnadsmålare	21,6	18,6	21,3	21	23,1	288
Städare och fönsterputsare	26,3	22,5	25,8	26	22,4	517
Träindustriarbete	21,2	18,7	18	19,1	20,4	325
Livsmedelsarbete	17,8	18,5	18	20	20,3	295
Yrkesförare	20,7	20,2	21,9	19,9	18,6	1 589
Byggnadsträarbetare	18,2	18,3	17,6	16	17,8	934
Metall- och övrigt industriellt arbete	18	17,6	16,9	18	17,4	3 608
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	17,7	17,3	17	17,9	16,6	1 685
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	19,2	18,8	17,5	17,6	16,4	1 575
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	14,3	13,2	12,7	13,7	14,3	615
Isolerings- och VVS-montörer	15,5	15,1	13,3	16,4	14	387
Grafiskt arbete	13	13	12,6	16,1	13,8	51
Pappers- och pappersmassearbetare	14,3	15,8	13	16,8	13,6	122
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	11,1	10,5	8,6	12,5	13,1	66
Elektriskt arbete	12,5	11,4	11,6	11,9	11,3	578
Väktare, ordningsvakter	8,5	8,6	12,3	11	11	154
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	11,7	10,2	11,2	12,9	8,9	35
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	7,9	7	7	7,1	8,1	187
Personliga assistenter	7,8	9,7	8,1	7,2	6,9	99
Försäljare inom handel, m.m.	5,9	5,7	5,1	5,7	5,1	463
Restaurang- och storköksarbete	4,9	4,2	4,5	3,7	3,4	204
Övriga yrkesgrupper						606
Samtliga yrkesgrupper	16	15,3	15,2	15,6	15	14 445

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Diagram 20 och **diagram 21** visar de långa sjukfallen för privatanställda arbetare fördelade på de vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor respektive män.

Diagram 20 visar att yrkesgrupperna försäljare inom handel, metall- och övrigt industriellt arbete och städare och fönsterputsare tillsammans står för drygt hälften av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet. Inkluderar vi även godshanterings- och lagerarbete och personliga assistenter står dessa grupper för sammanlagt två tredjedelar av kvinnornas långa sjukfall inom avtalsområdet.

Diagram 21 visar motsvarande fördelning på yrkesgrupper för män. De yrkesgrupper som står för störst andel av männens långa sjukfall är metall- och övrigt industriellt arbete, betong-, bygg- och anläggningsarbete, yrkesförare och godshanterings- och lagerarbete. Dessa fyra yrkesgrupper står för 59 procent av männens långa sjukfall.

Diagram 20

Nya långa sjukfall/månadsersättning för kvinnor 2022, efter yrkesgrupp, privatanställda arbetare.

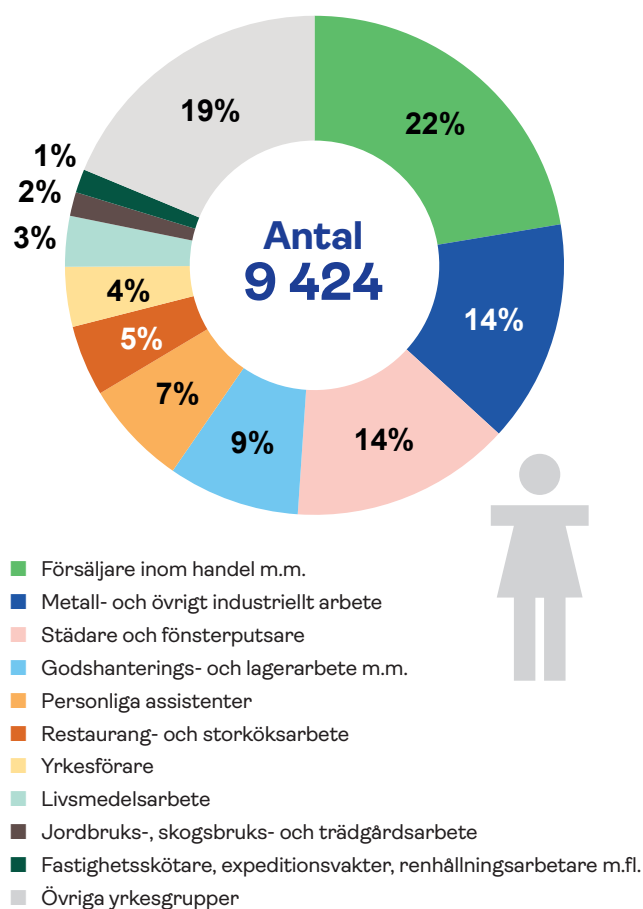

Diagram 21

Nya långa sjukfall/månadsersättning för män 2022, efter yrkesgrupp, privatanställda arbetare.

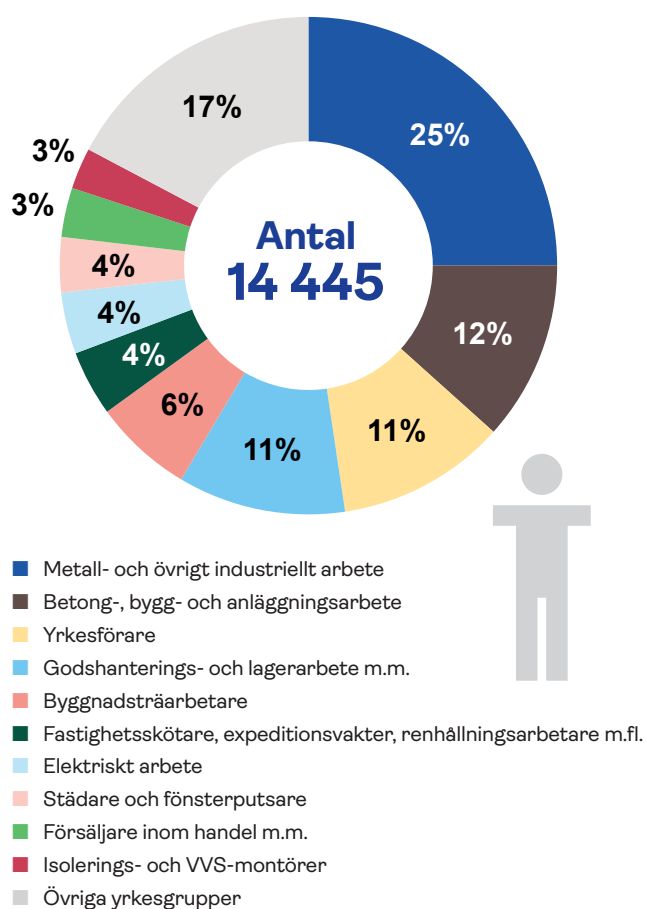

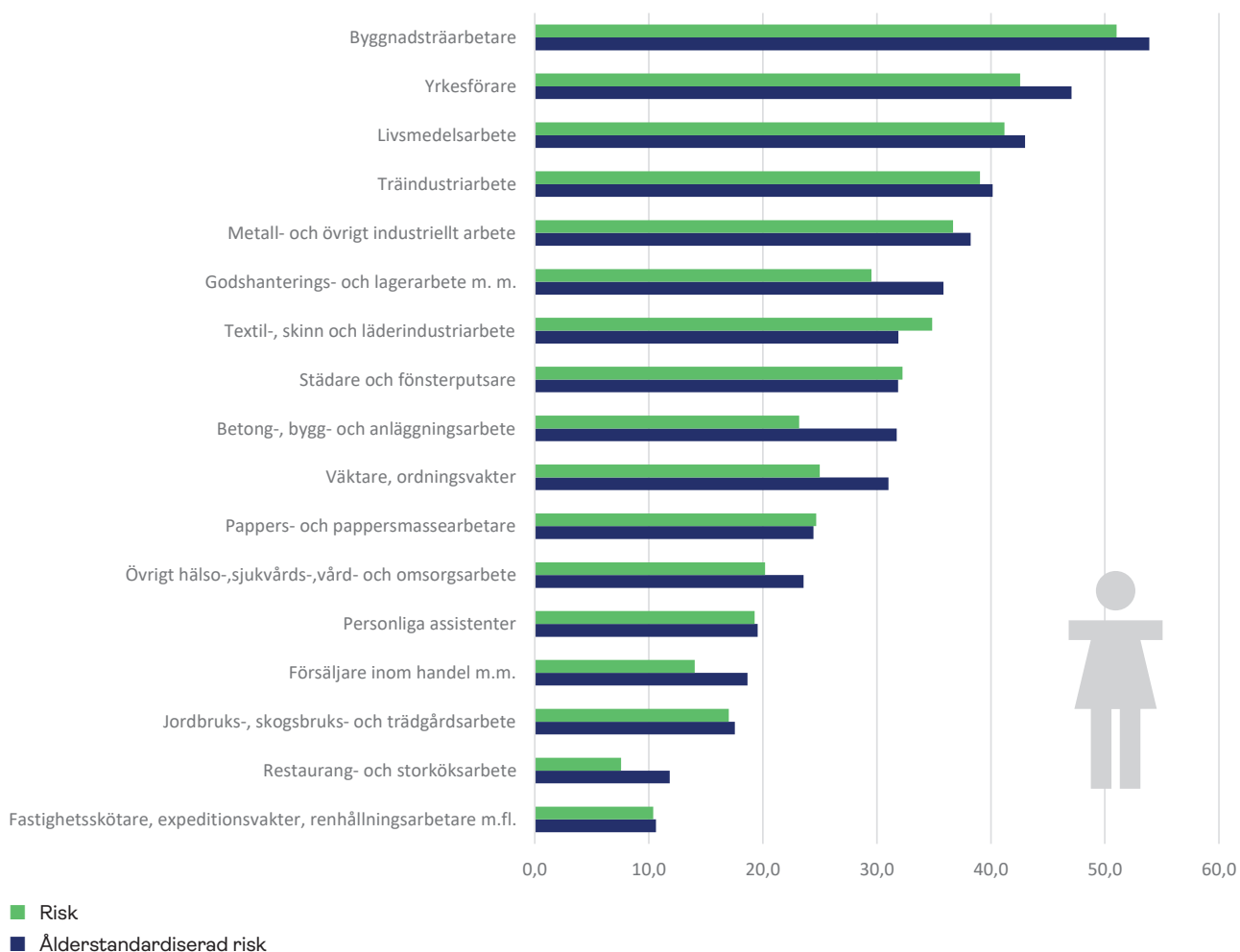
Diagram 22 och **diagram 23** visar risk och åldersstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för olika yrkeskategorier inom avtalsområdet för privatanställda arbetare för kvinnor respektive män. Bland kvinnorna har *byggnadsträarbetare*, *yrkesförare* och *livsmedelsarbetare* både högst risk och högst åldersstandardiserad risk. Yrkesgrupperna *betong-, bygg- och anläggningsarbetare* och *väktare och ordningsvakter* är exempel på yrkesgrupper som har högre risk för långa sjukfall efter åldersstandardisering.

Åldersstandardisering

Det åldersstandardiserade måttet på antalet fall per 1 000 sysselsatta är beräknat som om åldersfördelningen i den specifika yrkesgruppen var densamma som åldersfördelningen på hela arbetsmarknaden. Syftet är att göra det möjligt att jämföra risken i yrkesgrupper där åldersfördelningen är ojämn. Eftersom risken för långvarig sjukfrånvaro ökar med stigande ålder blir effekten att yrkesgrupper med en lägre medelålder får ett högre åldersstandardiserat mått på antalet fall per 1 000 sysselsatta än det faktiska måttet och vice versa.

Diagram 22

Risk samt åldersstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för privatanställda arbetare, kvinnor, 2022.

För män är risken högst bland *städare och fönsterputsare, textil-, skinn och läderindustriarbete och byggnadsmålare*. För *restaurang- och storköksarbete* är risken jämförelsevis låg för båda könen. För män ser vi att bland andra *städare och fönsterputsare* och *godshanterings- och*

lagerarbetare, m.m. får högre risk med en åldersstandardisering. En omvänd effekt ser vi hos exempelvis *pappers- och pappersmassearbete* och *yrkesförare*, där risken blir lägre efter åldersstandardisering.

Diagram 23

Risk samt åldersstandardiserad risk för långvarig sjukfrånvaro för privatanställda arbetare, män, 2022.

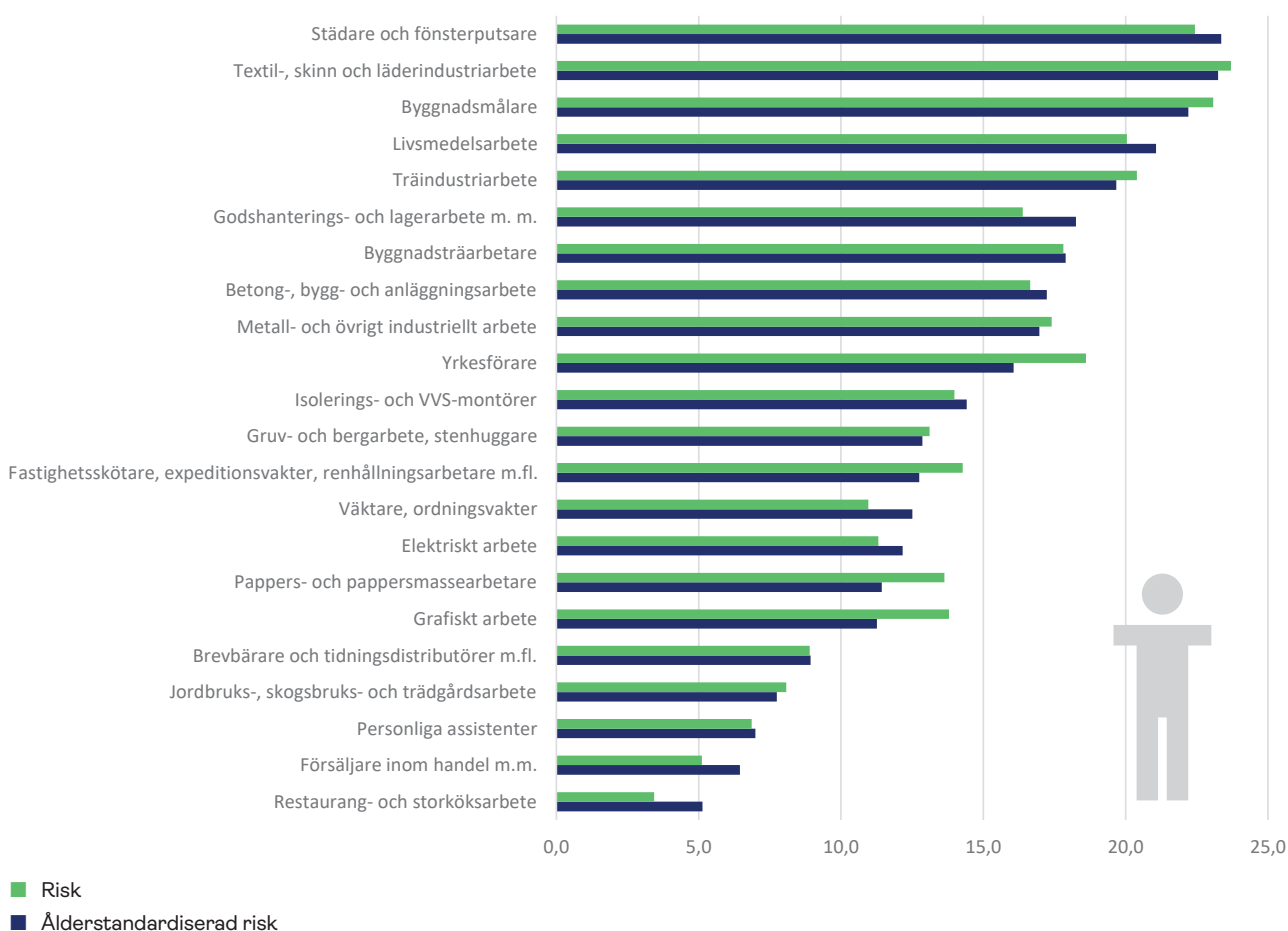
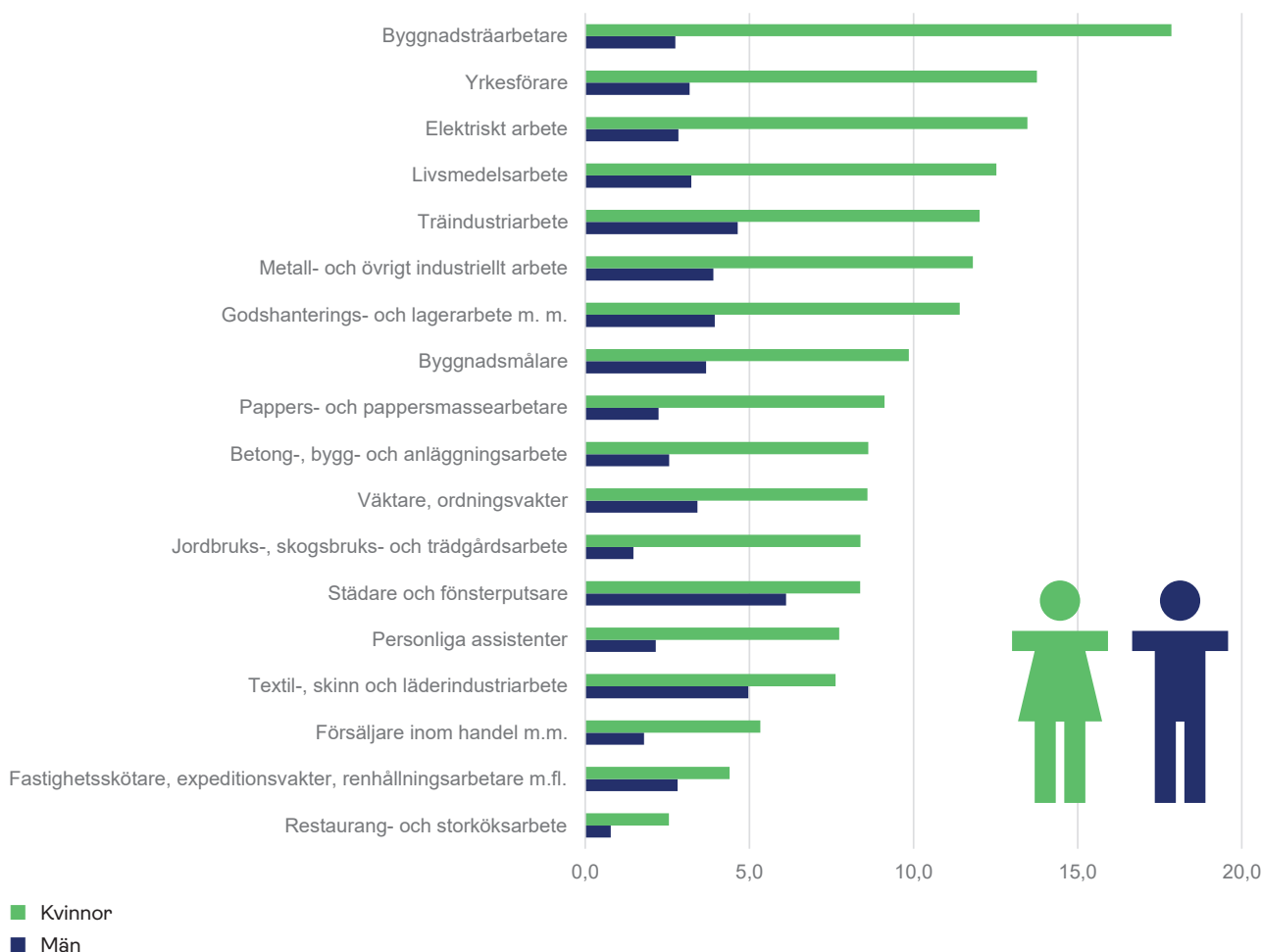

Diagram 24 visar risken att råka ut för långvarig sjukfrånvaro på grund av en *psykisk diagnos*, fördelat på yrke och kön inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/ LO. Inom avtalsområdet ser vi att risken för att råka ut för ett långvarigt sjukfall med *psykisk diagnos*, med något undantag, är minst dubbelt så hög för kvinnor oavsett yrkestillhörighet. Även mellan olika yrkesgrupper är skillnaden stor. För kvinnor har *byggnadsträarbetare* den högsta risken medan *städare och fönsterputsare* har högst risk bland män. Lägst risk finns inom *restaurang- och storköksarbete*.

Tabell 23 till 25 redovisar medianlängd för de sjukfall som varat i mer än 90 dagar eller lett till månadsersättning uppdelat på det år då sjukfrånvaron påbörjades och yrkesgrupp. Medianlängd innebär den sjukfallslängd då hälften av sjukfallen har avslutats och hälften fortfarande pågår. Sjukfall som har lett till månadsersättning har vid denna medianberäkning räknats som att de blev 360 dagar långa, samma längd som den maximala sjukfrånvaro Afa Försäkring betalar ut dagsersättning för.

Diagram 24

Antal långa sjukfall med psykiska diagnoser per 1 000 sysselsatta 2022 efter yrkesgrupp och kön, privatanställda arbetare.

I praktiken pågår de allra flesta månadsersättningsärenden betydligt längre än 360 dagar, men för medianberäkningen saknar detta betydelse då mer än hälften av sjukfallen för samtliga yrkesgrupper avslutas innan dag 360. När man läser tabellerna bör man ha i åtanke att de redovisade medianlängderna inte avser samtliga sjukfall inom de olika yrkesgrupperna utan endast de sjukfall som varat i mer än 90 dagar. De flesta sjukfall avslutas redan innan de blivit så långa. Tabellerna är sorterade efter medianlängd 2022, med de yrkesgrupper som har högst medianlängd överst i tabellerna.

Ser man till samtliga yrkesgrupper för privatanställda arbetare har kvinnor högre medianvärde än män, med en mediansjukfrånvarolängd på 212 dagar jämfört med 199 dagar för männen.

En faktor som påverkat medianlängderna mellan åren är antalet sjukfall som avslutats vid dag 180, då Försäkringskassan i normalfallet prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden. Regeringen stoppade tillfälligt dessa prövningar från den 21 december 2020. Stoppet varade till och med 15 mars 2021 då en permanent regelförändring trädde i kraft.

Den permanenta regelförändringen innebär att bedömningen av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden efter dag 180 ska skjutas upp, om *övertvägande skäl* talar för att den försäkrade senast dag 365 kommer att återgå i arbete hos arbetsgivaren i samma omfattning som tidigare. Undantaget *övertvägande skäl* har börjat användas i hög utsträckning vilket inneburit att betydligt färre sjukfall avslutats vid dag 180 under 2021 och 2022 jämfört med tidigare år. Samtidigt har antalet sjukfall som fortfarande pågår vid dag 360 ökat påtagligt, vilket resulterat i ökade medianlängder.

Tabell 23

Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2018–2022, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2022. Privatanställda arbetare kvinnor och män.

Yrkesgrupp	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Median 2021	Median 2022	Antal långa sjukfall 2022
Grafiskt arbete	186	159,5	197	210	234,5	76
Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete	191,5	186	182	222	227	65
Städare och fönsterputsare	194	182	186	218	222,5	1 864
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	187	184,5	186	218,5	220	333
Försäljare inom handel, m.m.	193	183	181	215	220	2 571
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	197,5	180	181	199	219	64
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	191	180	180	220,5	216	759
Textil-, skinn och läderindustriarbete	187	180	183,5	231	214,5	158
Personliga assistenter	201	183	195	219	213	742
Restaurang- och storköksarbete	189	184	188	214	213	637
Väktare, ordningsvakter	189	178	185	167	205	279
Yrkesförare	185	180	183	199,5	203	1 954
Träindustriarbete	180	168	180	197	201	442
Livsmedelsarbete	179,5	180	180	196	200,5	604
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	180,5	180	180	195	196	2 380
Isolerings- och VVS-montörer	182	175	178,5	185	196	405
Elektriskt arbete	174	169	177,5	175	196	618
Metall- och övrigt industriellt arbete	180	180	180	196	195	4 966
Byggnadsmålare	180	180	182	180	194,5	330
Pappers- och pappersmassarbetare	197	180	180	197	194	168
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	180	180	188	191	1 763
Byggnadsträarbetare	180	172	167	180	187	974
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	189	151	180	163,5	172	79
Övriga yrkesgrupper						1 638
Samtliga yrkesgrupper	184	180	180	201	204	23 869

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 24

Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2018–2022, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2022. Privatanställda arbetare, kvinnor.

Yrkesgrupp	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Median 2021	Median 2022	Antal långa sjukfall 2022
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	197	164	180	214,5	328	29
Elektriskt arbete	180	200	185	177	263	40
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	200	194	180	252	245	144
Textil-, skinn och läderindustriarbete	180	180	186	240	244,5	96
Grafiskt arbete	224,5	232,5	200	224	240	25
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	193	224	189	228	238,5	146
Försäljare inom handel, m.m.	195	185	181	218	223	2 108
Städare och fönsterputsare	194	180	182	219	221	1 347
Personliga assistenter	202	183,5	191	216,5	212	643
Livsmedelsarbete	175	180	180	204	212	309
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	190,5	181	183	171	210,5	78
Restaurang- och storköksarbete	186	183	187	215	208	433
Yrkesförare	180	165	180	198	208	365
Träindustriarbete	172	173,5	182	184	201	117
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	189	180	179	187	199	805
Metall- och övrigt industriellt arbete	182	180	180	200	192,5	1 358
Pappers- och pappersmassearbetare	180	164	210,5	199	192	46
Byggnadsträarbetare	202,5	169	170	207	186,5	40
Byggnadsmålare	194	176	189	172,5	180,5	42
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	225,5	163	154	231	178	13
Väktare, ordningsvakter	196	168	180	161	178	125
Isolerings- och VVS-montörer	272	180	170,5	264	143,5	18
Övriga yrkesgrupper						1 097
Samtliga yrkesgrupper	190	180	181	210	212	9 424

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Tabell 25

Medianlängden för sjukfall som varat i minst 90 dagar eller lett till månadsersättning 2018–2022, per yrkesgrupp, sorterat efter median 2022. Privatanställda arbetare, män.

Yrkesgrupp	Median 2018	Median 2019	Median 2020	Median 2021	Median 2022	Antal långa sjukfall 2022
Grafiskt arbete	184	141,5	196	207,5	230	51
Väktare, ordningsvakter	180	180	191	180	227,5	154
Restaurang- och storköksarbete	197	193	189	207	227	204
Städare och fönsterputsare	195	198	194	216	224	517
Personliga assistenter	186	182	210	240	216	99
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	190	180	180	215	215	615
Försäljare inom handel, m.m.	185,5	180	181,5	203,5	213	463
Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete	183	180	180	211	212	187
Yrkesförare	188	181	184	200	203	1 589
Träindustriarbete	180	164	179	204	201	325
Isolerings- och VVS-montörer	180,5	175	179	182	200	387
Pappers- och pappersmassarbetare	198	180	168,5	197	197,5	122
Metall- och övrigt industriellt arbete	180	178	180	194	196	3 608
Byggnadsmålare	180	180	181	182	195,5	288
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	180	179	180	201,5	195	1 575
Elektriskt arbete	173,5	168	176,5	175	193,5	578
Betong-, bygg- och anläggningsarbete	180	180	179	189	190	1 685
Byggnadsträarbetare	180	173	166,5	180	187	934
Livsmedelsarbete	180	175,5	180	192,5	185	295
Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.	198	182	187	184	180	35
Textil-, skinn och läderindustriarbete	203,5	186,5	180	219	171,5	62
Gruv- och bergarbete, stenhuggare	182	150,5	180	158	170	66
Övriga yrkesgrupper						606
Samtliga yrkesgrupper	181	180	180	196	199	14 445

Minst 10 sjukfall per yrkesgrupp.

Långvariga sjukfall 2007–2022 efter avtals- område, ålder och kön

Diagram 25 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet Kommuner och regioner för åren 2007–2022. Den långvariga sjukfrånvaron minskade 2022 för samtliga åldersgrupper utom för gruppen 16–25 år. Störst var minskningen för åldersgruppen 46–55 år.

Diagram 26 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet Kommuner och regioner för åren 2007–2022. Den långvariga sjukfrånvaron minskade 2022 för samtliga åldersgrupper över 35 år. Även för män inom Kommuner och regioner var minskningen störst i åldersgruppen 46–55 år.

Diagram 27 redovisar utvecklingen för kvinnor inom avtalsområdet för privatanställda arbetare för åren 2007–2022. Den långa sjukfrånvaron minskade 2022 för samtliga åldersgrupper.

Diagram 28 redovisar utvecklingen för män inom avtalsområdet för privatanställda arbetare för åren 2007–2022. Den långa sjukfrånvaron minskade 2022 för samtliga åldersgrupper utom grupperna 16–25 och 26–35 år, där sjukfrånvaron var oförändrad.

Diagram 25

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp, Kommuner och regioner.

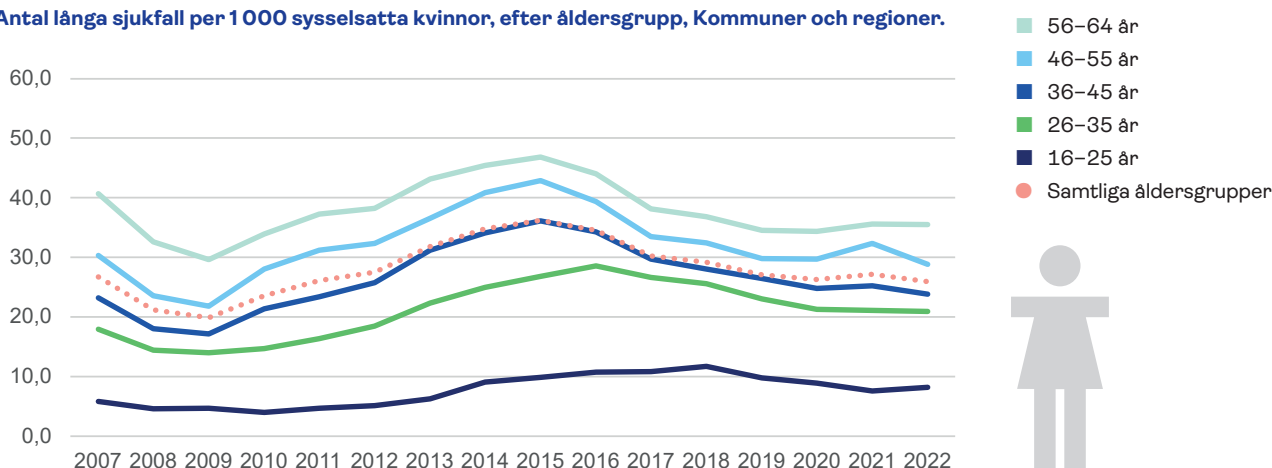

Diagram 26

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp, Kommuner och regioner.

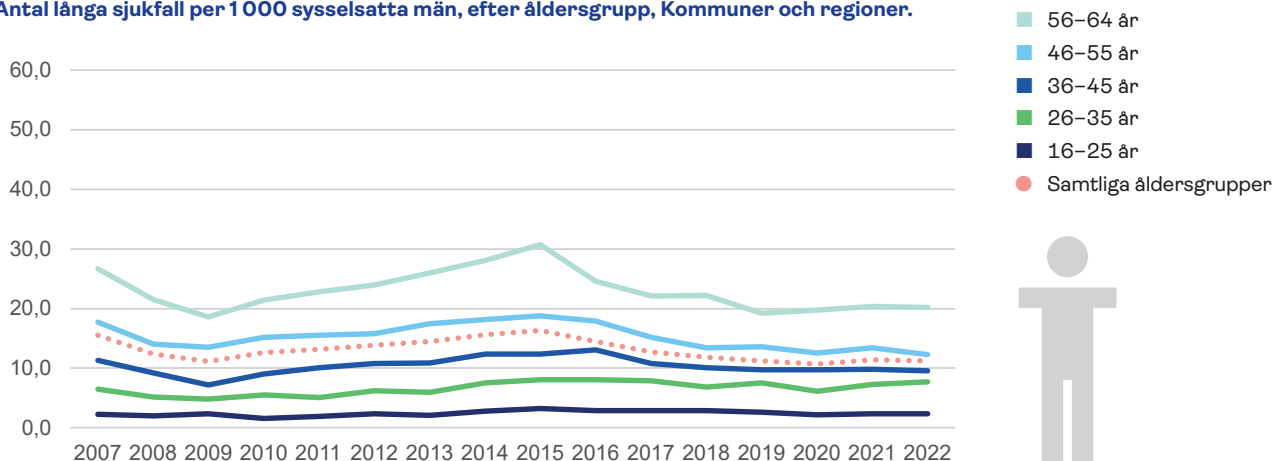

Diagram 27

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta kvinnor, efter åldersgrupp, privatanställda arbetare.

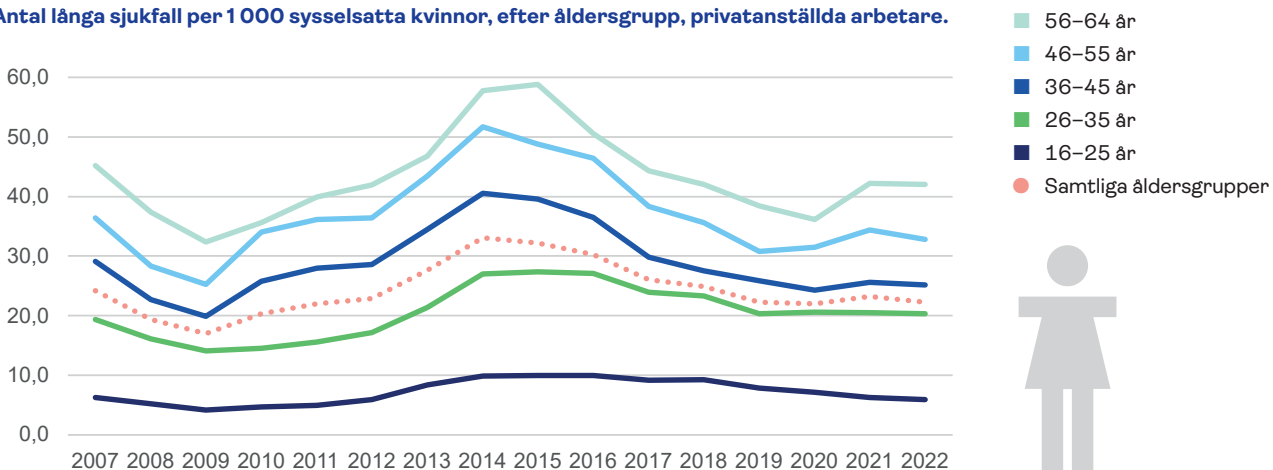
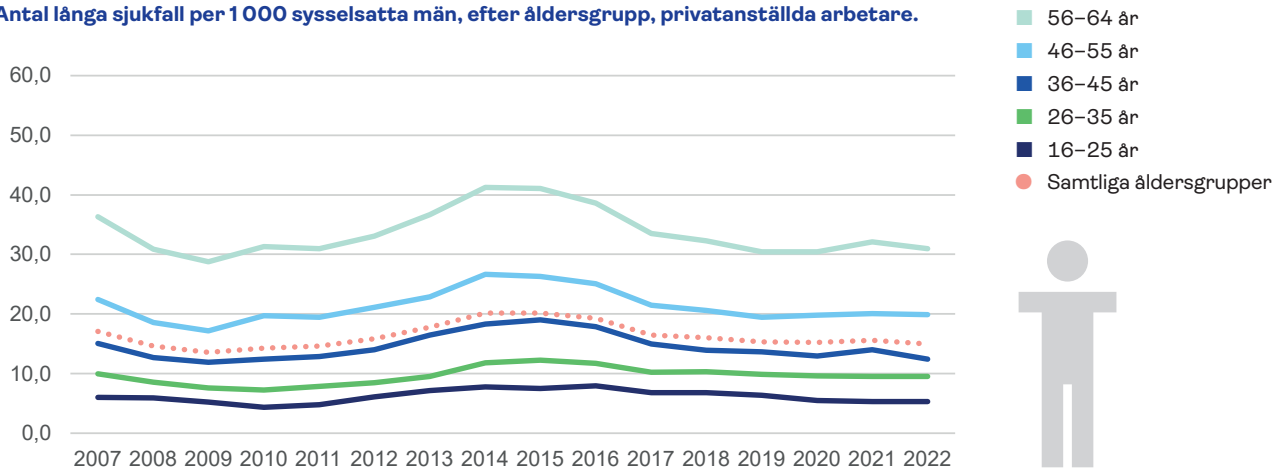

Diagram 28

Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta män, efter åldersgrupp, privatanställda arbetare.

Psykiska och muskuloskeletala diagnoser över tid

Diagram 29 och **diagram 30** visar den procentuella fördelningen av de två vanligaste diagnoserna, *psykiska* och *muskuloskeletala diagnoser*, vid långa sjukfall för åren 2007–2021. Diagrammen är uppdelade efter kön och avtalsområde.

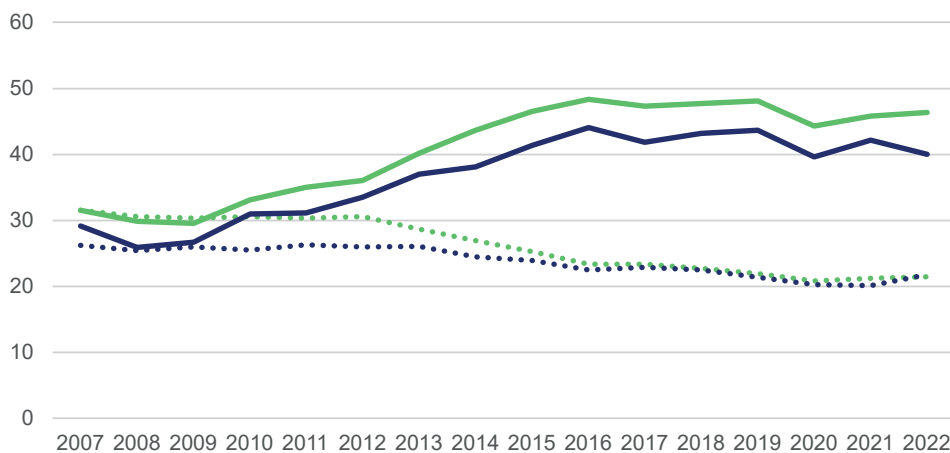
Diagram 29 visar utvecklingen inom avtalsområdet Kommuner och regioner. Andelen *psykiska diagnoser* ökade fram till och med 2016 för både kvinnor och män, men stabiliserades åren därefter. I samband med coronapandemin 2020 minskade andelen psykiska diagnoser för både kvinnor och män men ökade sedan 2021. *Psykiska diagnoser* är den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro inom Kommuner och regioner.

Diagram 30 visar utvecklingen inom avtalsområdet för privatanställda arbetare. För kvinnor har andelen *psykiska diagnoser* sedan 2015 gått om andelen *muskuloskeletala diagnoser*. För män ökade andelen *psykiska diagnoser* fram till och med 2016, men är ännu inte i närheten av andelen *muskuloskeletala diagnoser*. I samband med coronapandemin 2020 minskade andelen psykiska diagnoser för både kvinnor och män men ökade sedan 2021. *Muskuloskeletala diagnoser* är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet

Diagram 29

Andel i procent med muskuloskeletala eller psykiska diagnoser av alla sjukfall efter kön, Kommuner och regioner.

- Psykiska diagnoser kvinnor
- Muskuloskeletala diagnoser kvinnor
- Psykiska diagnoser män
- Muskuloskeletala diagnoser män

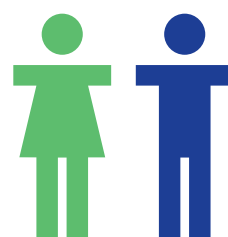
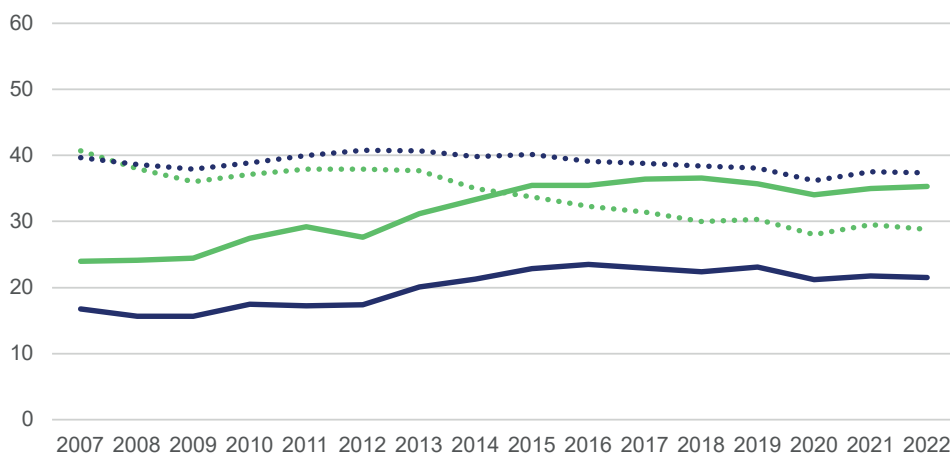
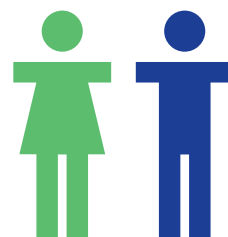

Diagram 30

Andel i procent med muskuloskeletala eller psykiska diagnoser av alla sjukfall efter kön, privatanställda arbetare.

- Psykiska diagnoser kvinnor
- Muskuloskeletala diagnoser kvinnor
- Psykiska diagnoser män
- Muskuloskeletala diagnoser män

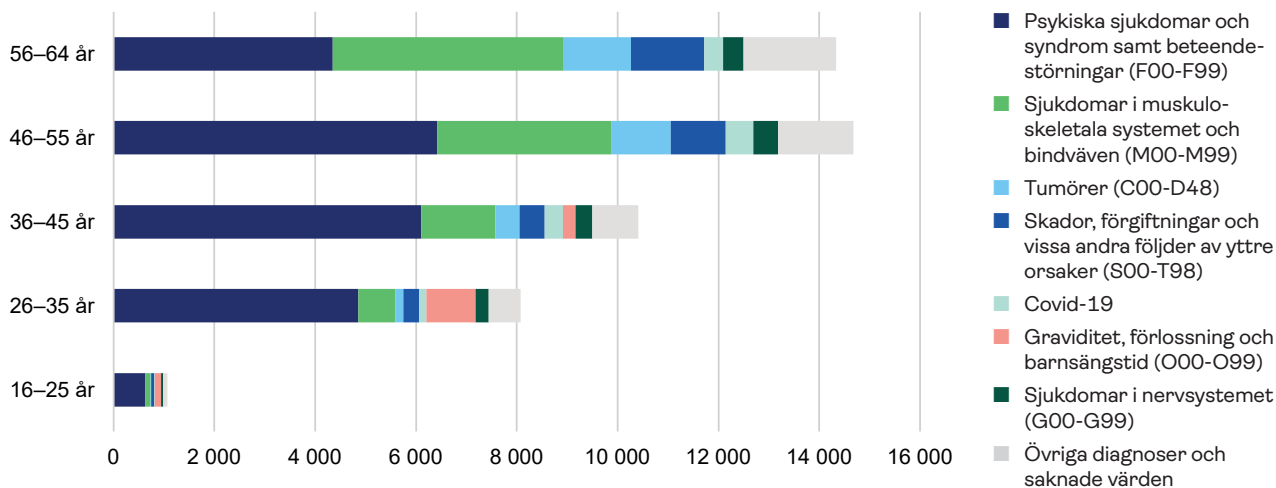
De långa sjukfallens fördelning efter avtalsområde, ålder, kön och diagnos

Diagram 31 till 34 redovisar sjukfallen efter ålder och diagnoskapitel för åren 2021 och 2022. De fyra diagrammen är uppdelade efter avtalsområde och kön.

Diagram 31

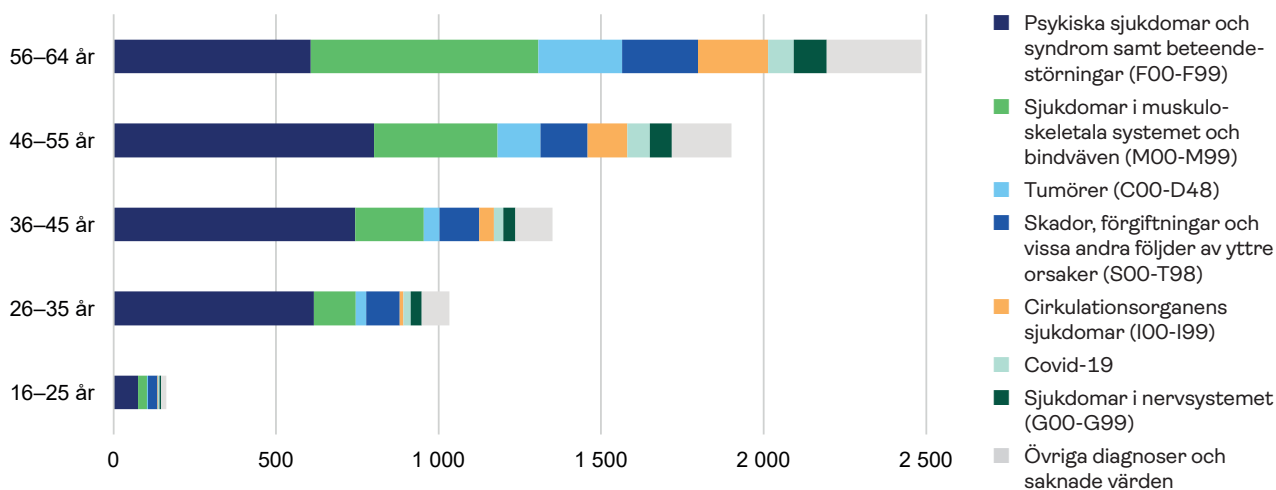
Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2021 och 2022, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp, Kommuner och regioner.

Minst 10 sjukfall per diagnoskapitel och åldersgrupp.

Diagram 32

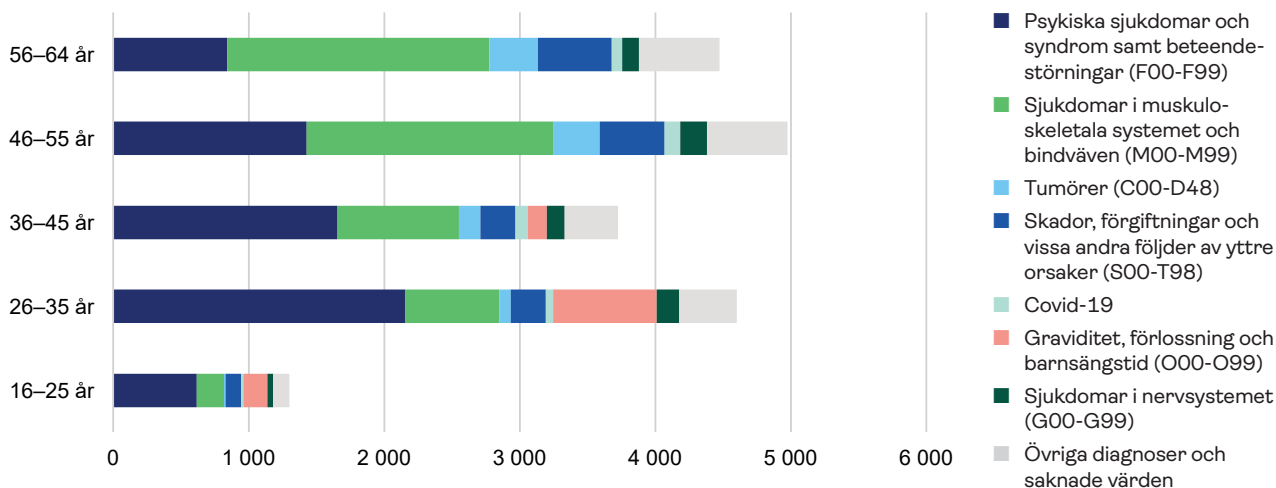
Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2021 och 2022, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp, Kommuner och regioner.

Minst 10 sjukfall per diagnoskapitel och åldersgrupp.

Diagram 33

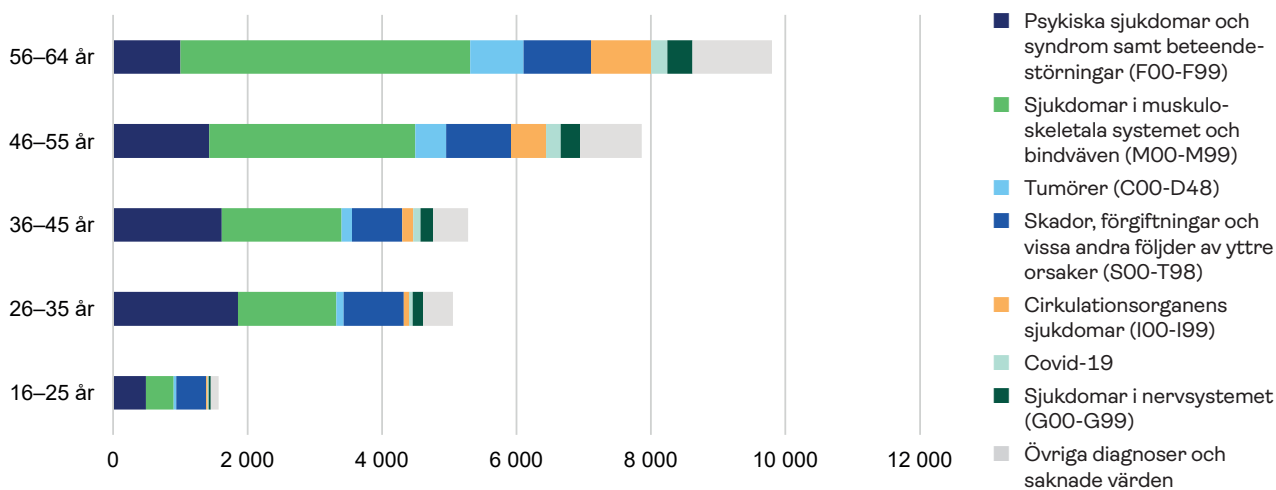
Nya sjukfall för kvinnor med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2021 och 2022, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp. Privatanställda arbetare.

Minst 10 sjukfall per diagnoskapitel och åldersgrupp.

Diagram 34

Nya sjukfall för män med mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2021 och 2022, efter de vanligaste diagnoskapitlen, diagnos covid-19 och åldersgrupp. Privatanställda arbetare.

Minst 10 sjukfall per diagnoskapitel och åldersgrupp.

Sjukfall med samsjuklighet

I det här avsnittet beskriver vi långvarig sjukfrånvaro med samsjuklighet, för avtalsområdena Kommuner och regioner och för privatanställda arbetare. Med samsjuklighet menas här att den sjukskrivne på sitt läkarintyg har fler än en och upp till tre diagnoskoder, enligt klassificeringsstandarden ICD-10, Socialstyrelsen 2024. I 47 procent av samtliga långa sjukfall inom Kommuner och regioner 2021 och 2022 står fler än en diagnoskod på läkarintyget. Motsvarande siffra för privatanställda arbetare är 41 procent.

Diagnoskapitel och diagnoskoder

Diagnoskapitel innehåller flera diagnoskoder. Ett exempel på diagnoskapitel är Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99), som innehåller 450 unika diagnoskoder.

Kombinationer av diagnoskapitel vid samsjuklighet

Inom Kommuner och regioner står kvinnor för 88 procent av de långa sjukfallen med samsjuklighet, och män för 12 procent. **Diagram 35** redovisar de vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid långvarig sjukfrånvaro med fler än en diagnoskod. För både kvinnor och män är en kombination av flera *psykiska diagnoser* vanligast, och näst vanligast är en kombination av flera *muskuloskeletala diagnoser*.

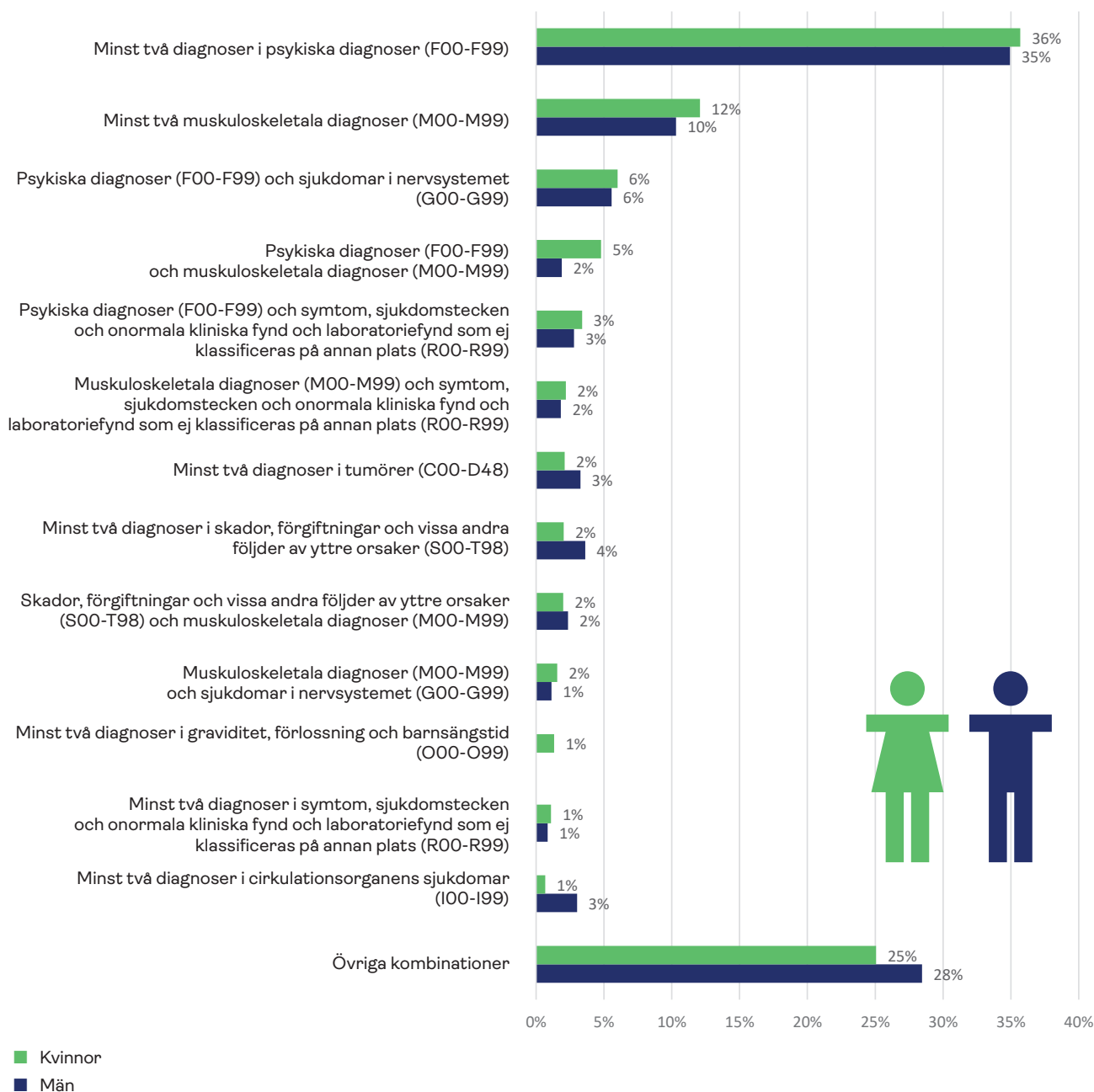
Diagram 36 visar motsvarande fördelning för privatanställda arbetare. Här står kvinnor för 43 procent av den långvariga sjukfrånvaron med samsjuklighet och män för 57 procent. För kvinnor är det vanligast med

en kombination av flera *psykiska diagnoser*, följt av en kombination av flera *muskuloskeletala diagnoser*. För män är det istället vanligast med en kombination av flera *muskuloskeletala diagnoser*, medan en kombination av flera *psykiska diagnoser* är näst vanligast.

När enbart ett diagnoskapitel redovisas i **diagram 35** och **36** betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i diagrammen.

Diagram 35

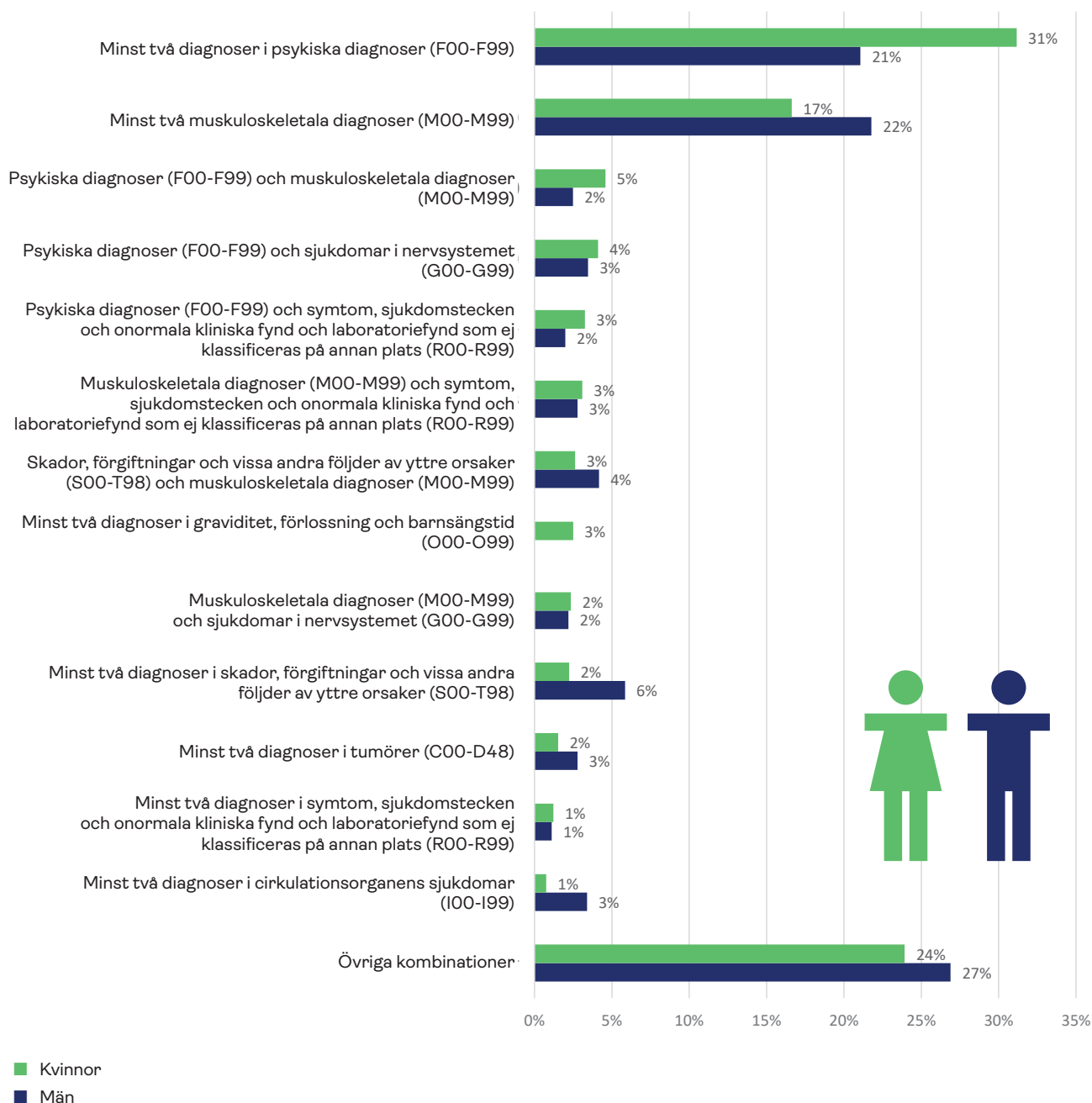
De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid fler än en diagnos, uppdelat på kön och som andel av samtliga sjukfall med samsjuklighet. Nya sjukfall 2021–2022. Kommuner och regioner.

När enbart ett diagnoskapitel redovisas i diagrammet betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i diagrammen.

Diagram 36

De vanligaste kombinationerna av diagnoskapitel vid fler än en diagnos, uppdelat på kön och som andel av samtliga sjukfall med samsjuklighet. Nya sjukfall 2021–2022. Privatanställda arbetare.

När enbart ett diagnoskapitel redovisas i diagrammet betyder det att diagnoskapitlet förekommer som både första och andra diagnos. Övriga kombinationer är resterande diagnoskapitel (A00-U99) i olika konstellationer utöver de vanligaste som redovisas i diagrammen.

Sjukfall som medfört månadsersättning efter kön och avtalsområde 2016–2021

Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL. **Tabell 26** redovisar antalet sjukfall som lett till månadsersättning per 1 000 sysselsatta. Årtalen avser det år som sjukfallen börjat och inte det år som månadsersättningen beviljats. Statistiken är avläst med två års eftersläpning och redovisas därför till och med 2021.

Det skedde en betydande minskning av antalet sjukfall som leder till månadsersättning mellan 2016 och 2019, både inom Kommuner och regioner och för privatanställda arbetare. Detta sammanfaller med en

minskning av antalet nybeviljade sjukersättningar hos Försäkringskassan. Ökad andel avslag på ansökan om sjukersättning är en förklaring. En annan förklaring är att sjukersättning börjat beviljats senare i sjukfall efter att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffades 2016.

Från och med 1 september 2022 gäller särskilda regler för sjukersättning för personer över 60 år. Regeländringen innebär att fler äldre kan beviljas sjukersättning av Försäkringskassan. Detta har haft tydlig effekt på risken för 2021, vilken ökat påtagligt jämfört med åren innan.

Tabell 26

Nya sjukfall som har lett till månadsersättning 2016–2021, per 1 000 sysselsatta efter kön och avtalsområde.

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Antal långa sjukfall 2021 som lett till månadsersättning
Kommuner och regioner	Kvinnor	0,27	0,2	0,19	0,16	0,13	0,27	241
	Män	0,28	0,18	0,13	0,12	0,14	0,15	45
	Total	0,28	0,2	0,17	0,15	0,13	0,24	286
Privatanställda arbetare	Kvinnor	0,44	0,2	0,19	0,15	0,15	0,25	99
	Män	0,31	0,19	0,16	0,11	0,12	0,25	231
	Total	0,35	0,19	0,17	0,12	0,13	0,25	330

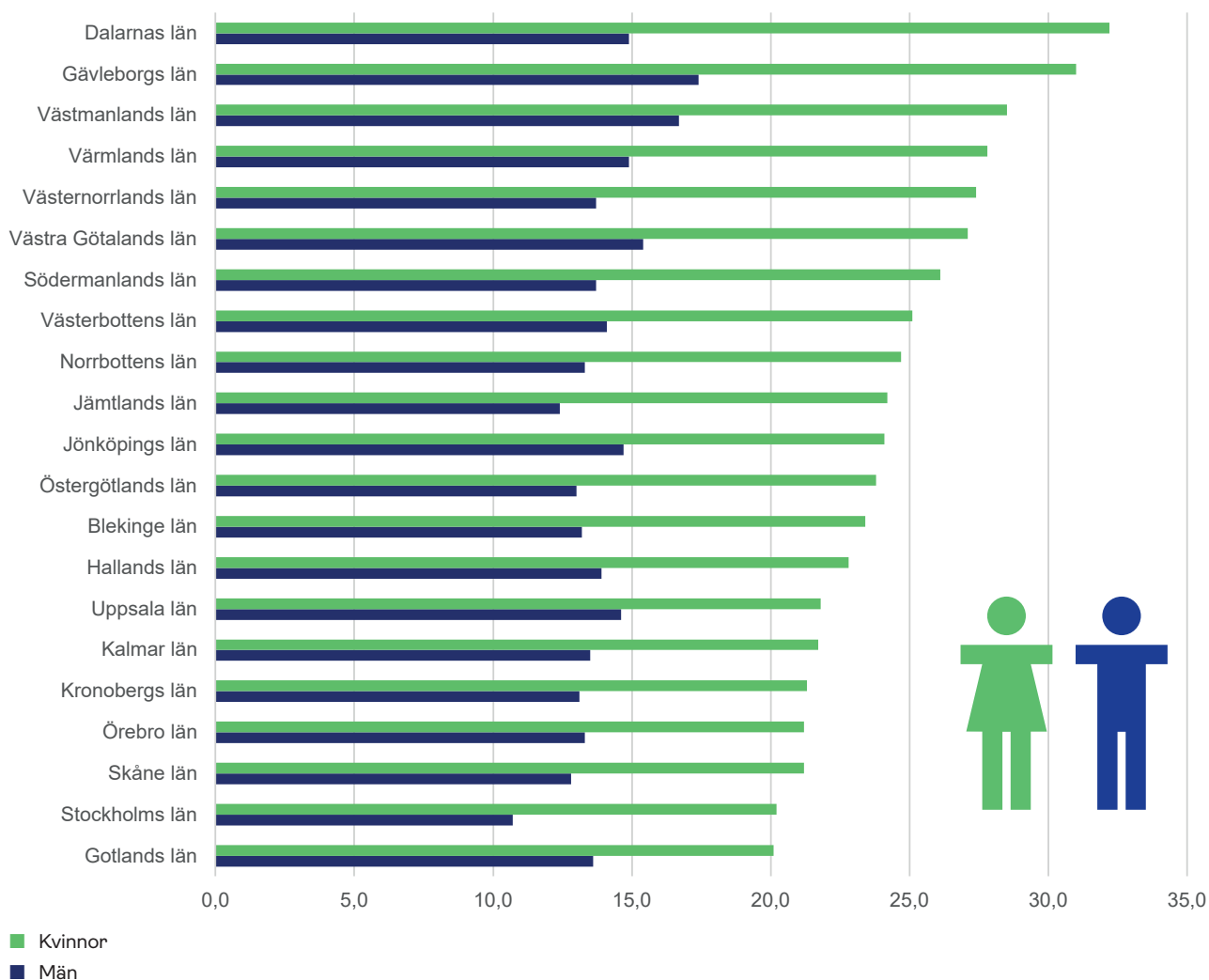
Antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta efter län och kön

Diagram 37 visar antal fall av långvarig sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta 2022 fördelat på län och kön. Den regionala spridningen av antalet långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta totalt visas i form av en kartbild (**karta 2**). Totalt var risken högst i Gävleborgs län, med 24,3 sjukfall per 1 000 sysselsatta, och lägst i Stockholms län, med 15,4 sjukfall per 1 000 sysselsatta.

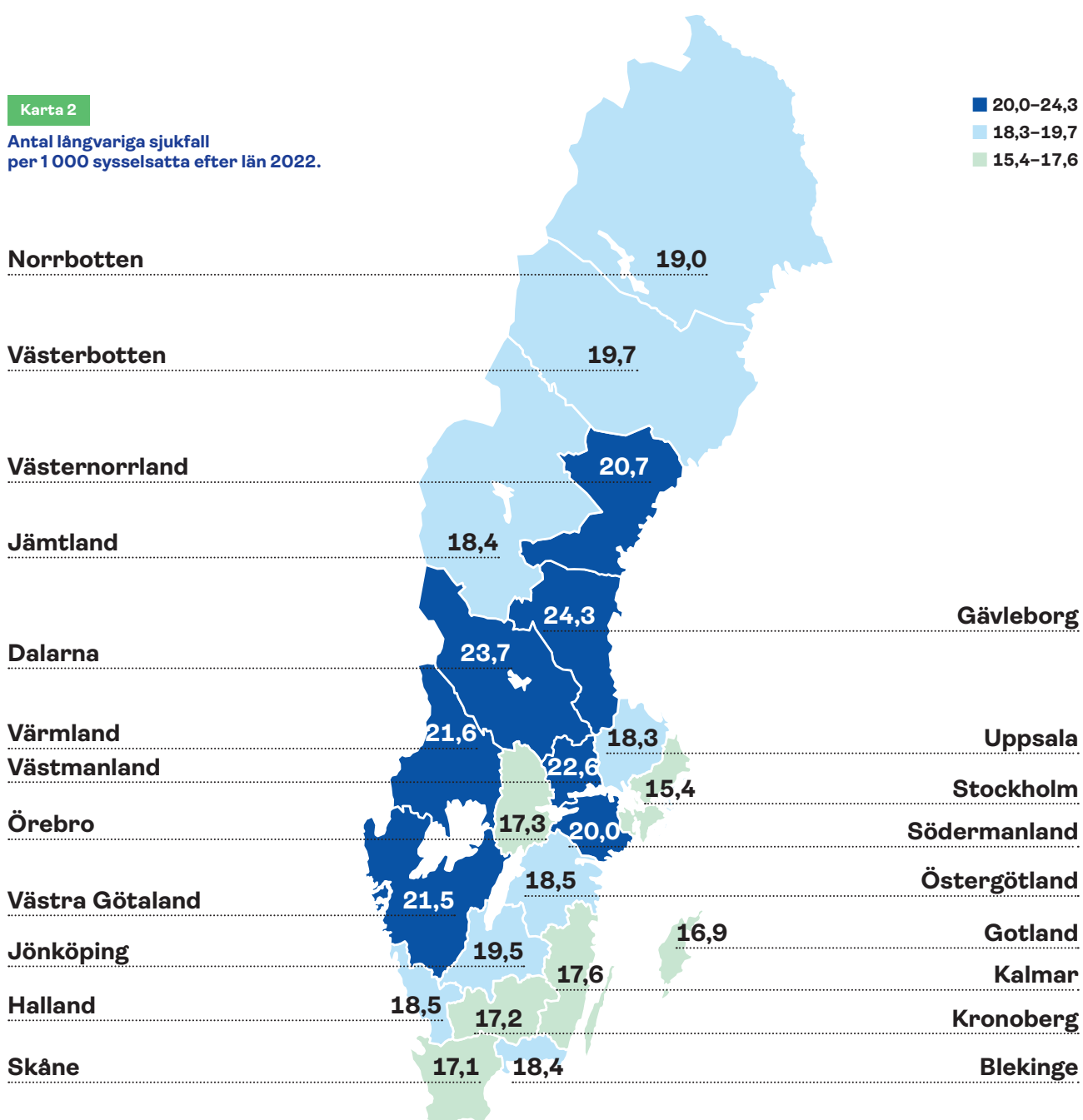
Kvinnor hade 2022 fler långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män i samtliga län. Under 2022 var risken för kvinnor högst i Dalarnas län, med 32,2 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta. Lägst risk för kvinnor hade Gotlands län med 20,1. För män var risken högst i Gävleborgs län med 17,4, lägst var risken i Stockholms län med 10,7.

Diagram 37

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) 2022 efter län och kön.

Störst var skillnaden i risk mellan könen i Dalarnas län, med drygt 17 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Minst skillnad i risk mellan könen hade Gotlands län, med 6,5 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Skillnaden mellan länen kan delvis förklaras av skillnader i näringslivsstrukturen. Risken är beräknad efter var den sjukskrivna personen bor och inte utifrån var arbetsplatsen är belägen.

Bilagor

Bilaga 1 – Tabell 27

Arbetsolycksfall som orsakat dödsfall 2022.

Händelse	Antal
Hot och våld	3
Fall från höjd	3
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	1
Djur	1
Något ramlar, tippar, välter eller rasar	1
Olycka med lyftanordning inblandad	1
Ramla ute	1
Trafikolycka	1
Ramla inne	1
Övriga händelser	1
Total	14

Bilaga 2a – Tabell 28

Arbetssjukdomar som orsakat dödsfall med insjuknandeår 2012–2022, efter diagnos.

Diagnos	Antal
Andningsorganens sjukdomar (J00-J99)	4
Cirkulationsorganens sjukdomar (I00-I99)	1
Covid-19	8
Psyksiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar (F00-F99)	5
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker (S00-T98)	2
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras annorstädes	5
Tumörer (C00-D48)	125
Total	150

Bilaga 2b – Tabell 29

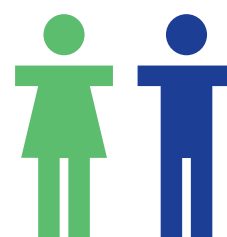
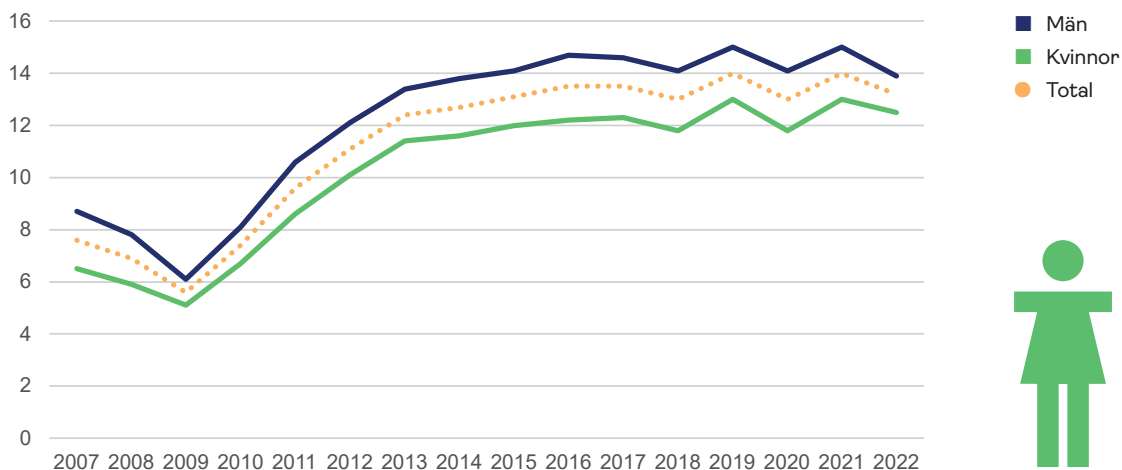
Arbetssjukdomar som orsakat dödsfall 2012–2022, efter yrkesgrupp.

Yrke	Antal
Metall- och övrigt industriellt arbete	46
Betong-, bygg- och anläggningsarbetare	25
Isolerings- och VVS-montörer	15
Byggnadsträarbetare	12
Elektriskt arbete	7
Ingenjörer och tekniker	6
Chefsyrken	5
Undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.	4
Brandpersonal	3
Byggnadsmålare	3
Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.	3
Yrkesförare	3
Godshanterings- och lagerarbete, m.m.	2
Fastighetsmäklare, fastighetsförvaltare, m.fl.	2
Lärare och skolledare	2
Försäljare inom handel, m.m.	1
Förskollärare	1
Lantmätare	1
Läkare	1
Poliser	1
Sjuksköterskor och barnmorskor	1
Övriga Tjänstemän	6
Samtliga yrkesgrupper	150

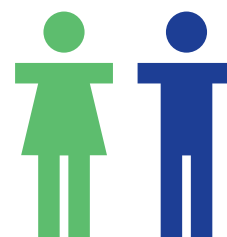
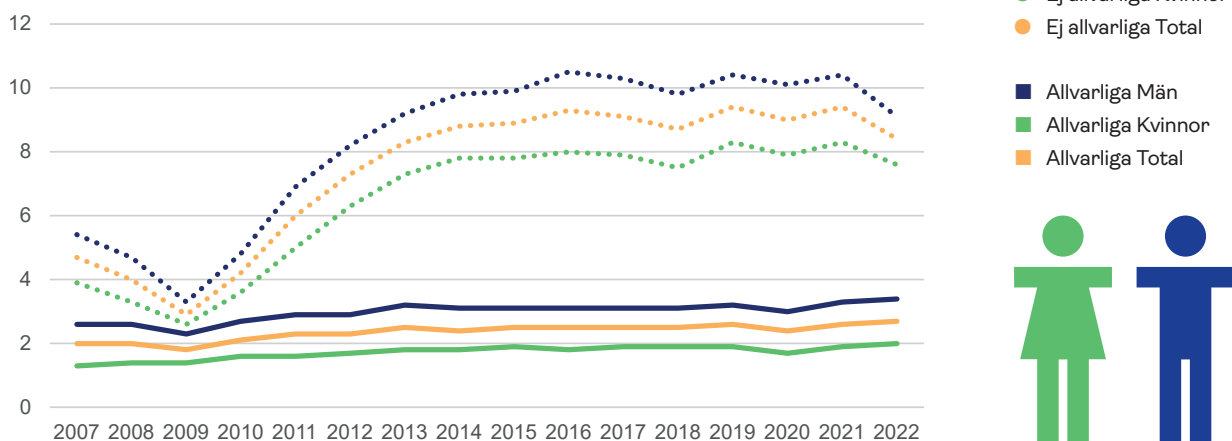
Bilaga 3a – Diagram 38

Antal godkända arbetsskador, det vill säga färdolyckor, arbetsolyckor och arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta, total och per kön.

Bilaga 3b – Diagram 39

Antal allvarliga och ej allvarliga arbetsolycksfall per 1 000 sysselsatta, totaler och per kön.

Varje skadeår är avläst 31 december året efter att skadan inträffat. Ökningen av antalet arbetsskador per 1 000 sysselsatta från och med 2010 har flera förklaringar, bland annat ökad sysselsättning med fler arbetade timmar, ändrade försäkringsvillkor som gjort att fler

beviljats ersättning samt införandet av webbanmälan 2012. Ökningen har till största del utgjorts av ej allvarliga olyckor. Detta illustreras i **diagram 39**, där det framgår att utvecklingen av allvarliga olycksfall har varit relativt jämn.

Bilaga 4a – Tabell 30

Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro, Kommuner och regioner.

Sjukklass	Kön	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
15–90 sjukdagar*	Kvinnor	435	542	516	436	418	402	363	324	300	245	239
	Män	243	299	270	256	225	212	189	178	187	131	149
	Total	678	841	786	692	643	614	552	502	487	376	388
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	22 726	26 064	29 181	31 515	31 067	27 623	26 940	24 913	24 225	24 685	23 468
	Män	3 327	3 545	3 981	4 314	4 123	3 716	3 586	3 442	3 340	3 456	3 403
	Total	26 053	29 609	33 162	35 829	35 190	31 339	30 526	28 355	27 565	28 141	26 871
Månadsersättning	Kvinnor	1 696	2 376	1 978	1 294	627	438	347	326	233	241	174
	Män	364	424	338	278	151	108	76	71	65	45	30
	Total	2 060	2 800	2 316	1 572	778	546	423	397	298	286	204
Total		28 791	33 250	36 264	38 093	36 611	32 499	31 501	29 254	28 350	28 803	27 463

*I Kommuner och regioner lämnas ersättning för korta sjukfall endast för timanställda.

Bilaga 4b – Tabell 31

Antal nya sjukfall med mer än 14 dagars sjukfrånvaro, privatanställda arbetare.

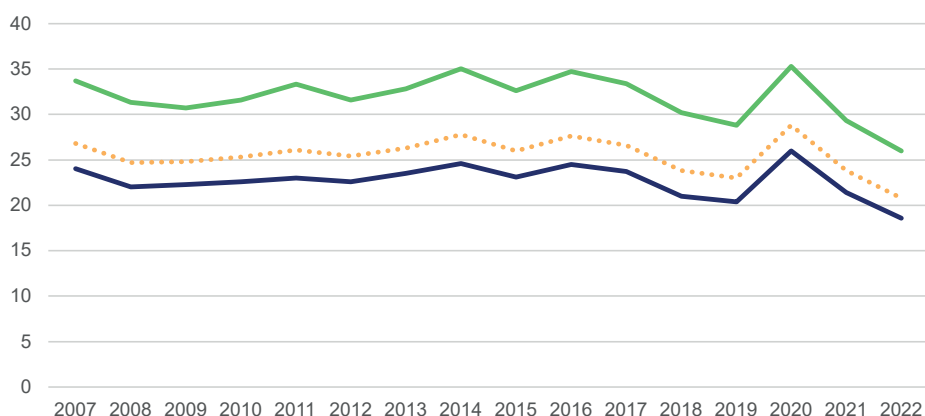
Sjukklass	Kön	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
15–90 sjukdagar	Kvinnor	13 379	13 854	13 825	13 588	14 617	14 219	13 012	12 528	14 620	11 974	10 971
	Män	21 685	22 281	22 309	21 791	23 416	23 163	21 013	20 203	24 766	20 336	17 877
	Total	35 064	36 135	36 134	35 379	38 033	37 382	34 025	32 731	39 386	32 310	28 848
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	9 254	11 005	12 442	13 111	12 524	10 907	10 601	9 798	9 201	9 555	9 346
	Män	14 447	16 113	17 340	18 351	17 940	15 877	15 712	15 153	14 449	14 888	14 286
	Total	23 701	27 118	29 782	31 462	30 464	26 784	26 313	24 951	23 650	24 443	23 632
Månadsersättning	Kvinnor	874	1 256	1 094	711	374	199	197	145	119	99	78
	Män	1 243	1 475	1 466	999	597	366	327	222	232	231	159
	Total	2 117	2 731	2 560	1 710	971	565	524	367	351	330	237
Total		60 882	65 984	68 476	68 551	69 468	64 731	60 862	58 049	63 387	57 083	52 717

I **bilaga 4b** redovisas både långa och korta sjukfall för privatanställda arbetare. Det totala antalet sjukfall minskade mellan 2020 och 2021, och sjönk ytterligare under 2022. I likhet med föregående år berodde det i

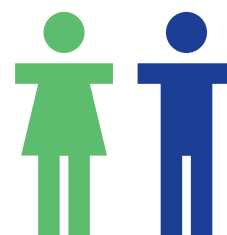
huvudsak på att antalet korta sjukfall som varat mellan 15–90 dagar minskade markant, men även på att antalet långa sjukfall har minskat.

Bilaga 4c – Diagram 40

Antal korta (15–90 dagar) sjukfall per 1 000 sysselsatta, efter kön, privatanställda arbetare.

■ Män
■ Kvinnor
● Total

Bilaga 5a – Tabell 32

Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2021 och 2022.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön, Kommuner och regioner.

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Total	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	367	0,8%	55	0,8%	422	0,8%
Cirkulationsorganens sjukdomar	959	2,0%	392	5,7%	1 351	2,4%
Akut hjärtinfarkt	53	0,1%	36	0,5%	89	0,2%
Andra former av hjärtsjukdom	228	0,5%	111	1,6%	339	0,6%
Sjukdomar i hjärnans kärl	429	0,9%	168	2,4%	597	1,1%
Covid-19	1 437	3,0%	208	3,0%	1 645	3,0%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningssjukdomar	322	0,7%	42	0,6%	364	0,7%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	294	0,6%	62	0,9%	356	0,6%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 349	2,8%			1 349	2,4%
Hudens och underhudens sjukdomar	148	0,3%	31	0,4%	179	0,3%
Matsmältningsorganens sjukdomar	469	1,0%	106	1,5%	575	1,0%
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	22 357	46,0%	2 843	41,0%	25 200	45,4%
Anpassningsstörningar och reaktion på svår stress	14 047	28,9%	1 427	20,6%	15 474	27,9%
Förstämmningssyndrom	4 788	9,9%	821	11,8%	5 609	10,1%
Ångestsyndrom	2 695	5,5%	406	5,9%	3 101	5,6%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	100	0,2%	14	0,2%	114	0,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	10 348	21,3%	1 447	20,9%	11 795	21,3%
Ledsjukdomar	3 833	7,9%	526	7,6%	4 359	7,9%
Ryggsjukdomar	3 669	7,6%	616	8,9%	4 285	7,7%
Sjukdomar i mjukvävnader	2 418	5,0%	237	3,4%	2 655	4,8%
Sjukdomar i nervsystemet	1 516	3,1%	242	3,5%	1 758	3,2%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	248	0,5%	42	0,6%	290	0,5%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	106	0,2%	31	0,4%	137	0,2%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	214	0,4%	36	0,5%	250	0,5%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	3 420	7,0%	637	9,2%	4 057	7,3%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	1 446	3,0%	208	3,0%	1 654	3,0%
Tumörer	3 167	6,5%	473	6,8%	3 640	6,6%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	148	0,3%	34	0,5%	184	0,3%
Övriga diagnoser och saknade värden	153		34		187	
Total	48 568		6 934		55 502	

Bilaga 5b – Tabell 33

Nya sjukfall mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning 2021 och 2022.
De vanligaste diagnoserna uppdelade efter kön, privatanställda arbetare.

Diagnos	Kvinnor	Andel av alla diagnoser för kvinnor	Män	Andel av alla diagnoser för män	Total	Andel av alla diagnoser
Andningsorganens sjukdomar	152	0,8%	268	0,9%	420	0,9%
Cirkulationsorganens sjukdomar	341	1,8%	1 672	5,7%	2 013	4,1%
Akut hjärtinfarkt	24	0,1%	202	0,7%	226	0,5%
Andra former av hjärtsjukdom	90	0,5%	497	1,7%	587	1,2%
Sjukdomar i hjärnans kärl	142	0,7%	577	2,0%	719	1,5%
Covid-19	355	1,9%	636	2,2%	991	2,0%
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningssjukdomar	121	0,6%	174	0,6%	295	0,6%
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	118	0,6%	260	0,9%	378	0,8%
Graviditet, förlossning och barnsängstid	1 083	5,7%			1 083	2,2%
Hudens och underhudens sjukdomar	73	0,4%	176	0,6%	249	0,5%
Matsmältningsorganens sjukdomar	223	1,2%	528	1,8%	751	1,5%
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	6 691	35,1%	6 379	21,6%	13 070	26,9%
Anpassningsstörningar och reaktion på svår stress	3 177	16,7%	2 328	7,9%	5 505	11,3%
Förstämningssyndrom	1 904	10,0%	2 161	7,3%	4 065	8,4%
Ångestsyndrom	1 148	6,0%	1 156	3,9%	2 304	4,7%
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbningar i immunsystemet	48	0,3%	68	0,2%	116	0,2%
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	5 555	29,1%	11 041	37,3%	16 596	34,1%
Ledsjukdomar	1 916	10,0%	3 951	13,4%	5 867	12,1%
Ryggsjukdomar	1 912	10,0%	4 367	14,8%	6 279	12,9%
Sjukdomar i mjukvävnader	1 560	8,2%	2 333	7,9%	3 893	8,0%
Sjukdomar i nervsystemet	665	3,5%	1 042	3,5%	1 707	3,5%
Sjukdomar i urin- och könsorganen	102	0,5%	192	0,6%	294	0,6%
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	43	0,2%	147	0,5%	190	0,4%
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	56	0,3%	94	0,3%	150	0,3%
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	1 653	8,7%	4 060	13,7%	5 713	11,7%
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	682	3,6%	940	3,2%	1 622	3,3%
Tumörer	950	5,0%	1 559	5,3%	2 509	5,2%
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	66	0,3%	133	0,4%	199	0,4%
Övriga diagnoser och saknade värden	101		195		296	
Total	19 078		29 564		48 642	

Bilaga 6a – Tabell 34

Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2021–2022, Kommuner och regioner.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	273	225
Cirkulationsorganens sjukdomar	360	303
Varav akut hjärtinfarkt	188	196,5
Andra former av hjärtsjukdom	284	231
Sjukdomar i hjärnans kärl	360	360
Covid-19	314	284,5
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningssjukdomar	253,5	257,5
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	238,5	209
Graviditet, förlossning och barnsängstid	152	
Hudens och underhudens sjukdomar	229,5	328
Koder för särskilda ändamål	327,5	331
Matsmältningsorganens sjukdomar	265	211,5
Medfödda missbildningar, deformiteter och kromosomavvikelser	360	260
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	298	275
Varav anpassningsstörningar och reaktion på svår stress	298	279
Förstämningssyndrom	309	269
Ångestsyndrom	263	251,5
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbingar i immunsystemet	271,5	299,5
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	245	215
Varav ledsjukdomar	217	190,5
Ryggsjukdomar	279	253,5
Sjukdomar i mjukvävnader	251	200
Sjukdomar i nervsystemet	347,5	360
Sjukdomar i urin- och könsorganen	299	360
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	302,5	188
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	337	327
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	175	183
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	292,5	269,5
Tumörer	360	349
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	265	236,5
Total	275	261

Bilaga 6b – Tabell 35

Mediansjukfrånvarotid i dagar för de vanligaste diagnoserna 2021–2022, privatanställda arbetare.

Diagnos	Kvinnor	Män
Andningsorganens sjukdomar	178,5	188
Cirkulationsorganens sjukdomar	290	217
Varav akut hjärtinfarkt	214,5	151,5
Andra former av hjärtsjukdom	235,5	195
Sjukdomar i hjärnans kärl	360	360
Covid-19	219	210
Endokrina sjukdomar, nutritionsrubbingar och ämnesomsättningssjukdomar	198	218,5
Faktorer av betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården	244	167,5
Graviditet, förlossning och barnsängstid	139	
Hudens och underhudens sjukdomar	241	202
Koder för särskilda ändamål	252	230,5
Matsmältningsorganens sjukdomar	193	183
Medfödda missbildningar, deformiteter och kromosomavvikelser	257	199
Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar	250	231
Varav anpassningsstörningar och reaktion på svår stress	249	228,5
Förstämningssyndrom	253,5	231
Ångestsyndrom	222	210
Sjukdomar i blod och blodbildande organ samt vissa rubbingar i immunsystemet	234	360
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven	206	187
Varav ledsjukdomar	188,5	167
Ryggsjukdomar	228	212
Sjukdomar i mjukvävnader	201,5	184
Sjukdomar i nervsystemet	223	275,5
Sjukdomar i urin- och könsorganen	185,5	296,5
Sjukdomar i ögat och närliggande organ	234	183
Sjukdomar i örat och mastoidutskottet	238	208
Skador, förgiftningar och vissa andra följder av yttre orsaker	158	152
Symtom, sjukdomstecken och onormala kliniska fynd och laboratoriefynd som ej klassificeras på annan plats	220,5	222
Tumörer	347,5	321
Vissa infektionssjukdomar och parasitsjukdomar	205,5	196
Total	213	199

Bilaga 7a – Tabell 36

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde, Kommuner och regioner.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
16–25 år	4,5	5,3	7,5	8,1	8,5	8,5	9	7,5	6,7	5,8	6,3
26–35 år	15,6	18,4	20,8	22,2	23,4	21,8	20,7	18,9	17,3	17,4	17,5
36–45 år	22,5	26,7	29,2	30,6	29,3	25,1	23,7	22,4	21,1	21,4	20,3
46–55 år	28,7	32,4	36	37,5	34,5	29,3	28	26	25,6	27,9	24,9
56–64 år	34,7	38,9	41,2	43	39,4	34,3	33,3	30,9	30,9	32,1	32
Total	24,4	27,8	30,3	31,5	29,6	25,9	24,9	23,1	22,3	23,2	22,2

Bilaga 7b – Tabell 37

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde, privatanställda arbetare

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
16–25 år	6	7,7	8,7	8,5	8,8	7,8	7,8	7	6,2	5,7	5,5
26–35 år	11,1	13,2	16,4	16,9	16,4	14,3	14,2	13	12,9	12,8	12,8
36–45 år	18,1	21,6	24,6	24,7	23,1	19	17,6	17	16,1	17,1	15,8
46–55 år	25,2	28,4	33,4	32,4	30,9	26	24,6	22,6	23	24	23,4
56–64 år	35,3	39,2	45,1	45,4	41,5	36,1	34,6	32,4	31,9	34,7	33,8
Total	18	20,8	24,1	23,9	22,7	19,4	18,6	17,5	17,2	17,9	17,2

Bilaga 7c – Tabell 38

Risk (antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta) efter ålder och avtalsområde, totalt.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
16–25 år	5,6	7,1	8,3	8,4	8,7	8	8,1	7,1	6,4	5,7	5,8
26–35 år	12,8	15,1	18,1	19	19,2	17,3	16,8	15,4	14,7	14,7	14,7
36–45 år	20,1	24	26,9	27,7	26,2	22,1	20,7	19,7	18,6	19,3	18,1
46–55 år	27	30,5	34,7	35	32,8	27,7	26,4	24,4	24,4	26,1	24,2
56–64 år	34,9	39	42,8	44	40,2	35,1	33,9	31,6	31,3	33,2	32,8
Total	20,9	24	27	27,4	25,9	22,4	21,5	20,1	19,7	20,4	19,6

Bilaga 8a – Tabell 39

Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2022 efter kön, Kommuner och regioner.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	24,5	25,9
Män	10,5	11,2

Bilaga 8b – Tabell 40

Ålderstandardiserad risk och antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta 2022 efter kön, privatanställda arbetare.

	Ålderstandardiserad risk	Risk
Kvinnor	26,5	22,3
Män	15,4	15

Yrkesgrupper

Yrkesgrupperna i rapporten baseras på rapporten baseras på standard för svensk yrkesklassificering, SSK.

Banktjänstemän

Barnskötare och fritidsledare, m.fl.

Betong-, bygg- och anläggningsarbete

Betongarbete, anläggningsarbete, takmontörer, glasmästare, maskinoperatörer, maskinförare, kranförare, dykare, montörer, golvläggare, murare, m.fl. och grovplåtslagare

Brandpersonal

Brevbärare och tidningsdistributörer, m.fl.

Byggnadsmålare

Byggnadsträarbetare

Däckspersonal, lotsar och fartygsbefäl

Elektriskt arbete

Installationselektriker, elmontörer och reparatörer, tele- och elektronikreparatörer, distributionselektriker, montörer av el- och teleutrustning

Fastighetsskötare, expeditionsvakter, renhållningsarbetare, m.fl.

Fastighetsskötare, skorstensfejare och saneringsarbete, vaktmästare, mätaravläsning, renhållnings- och återvinningsarbete, övrig säkerhetspersonal

Förskollärare och fritidspedagoger

Försäljare inom handel, m.m.

Godshanterings- och lagerarbete, m.fl.

Speditörer, lagerassistenter, truckförare, godshanterare och expressbud

Grafiskt arbete

Etsare och gravörer, tryckare, bokbinderiarbetare, maskinoperatörer

Gruv- och bergarbete och stenhuggare

Ingenjörer och tekniker

Isolerings- och VVS-montörer

Jordbruks-, skogsbruks- och trädgårdsarbete

Växtodlare inom jordbruk och trädgård, trädgårdsanläggare, djuruppfödare och djurskötare, växtodlare och djuruppfödare (blandad drift), skogsbrukare, maskinförare, fiskodlare, jägare och fiskare

Kriminalvårdare

Livsmedelsarbete

Slaktare, styckare, bagare, konditorer, provsmakare, maskinoperatör

Läkare

Lärare och skolledare

Metall- och övrigt industriellt arbete

Mekaniker, operatörer, montörer, tråddragare, maskinbefäl, gjutare, svetsare, tunnplåtslagare, riggare och kabelsplitsare, smeder, verktygsmakare, slipare, lackerare, glashytttearbetare, glasgravörer, dekorationsmålare, processoperatörer, maskinoperatörer, handpaketerare

Militärt arbete (endast anställda)

Pappers- och pappersmassearbete

Poliser, tullbevakningspersonal

Restaurang- och storköksarbete

Sjuksköterskor och barnsköterskor

Socialt arbete

Behandlingsassistenter, chefer för mindre enheter inom vård och omsorg, psykologer, socialsekreterare och kuratorer.

Städare och fönsterputsare

Tandvårdsarbete

Tandläkare, tandhygienister tandsköterskor

Textil-, skinn- och läderindustriarbete

Maskinoperatörer, blekning, färgning och tvättning, övriga maskinoperatörer, textil-, skinn- och läderindustri, skräddare och ateljésömmerskor, m.fl., sömmare, läderhantverkare och skomakare, tapetsare

Träindustriarbete

Träbearbetningsarbete (möbelsnickare, maskinoperatörer, korgmakare, montörer), sågverksarbete

Undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter, m.fl.

Väktare, ordningsvakter

Yrkesförare

Lastbils-, långtradar-, buss-, lok-, spårvagns- och taxiförare

Övrigt hälso-, sjukvårds-, vård- och omsorgsarbete

Apotekare, arbetsterapeuter, dietister, djursjukvårdare, logoped, receptarier, sjukgymnaster

Begrepp

Nedan förklarar vi de vanligaste begreppen i rapporten. Godkänd arbetsskada, godkänt arbetsolycksfall eller godkänd arbetssjukdom används i de flesta av tabellrubrikerna i avsnittet om arbetsskador. Med det vill vi understryka att det som redovisas är godkända fall enligt försäkringsvillkoren och inte samtliga anmälda fall.

Arbetsskada

Arbetsolycksfall, arbetssjukdom och färdolycksfall.

Arbetsolycksfall

Olycksfall som inträffar i arbetet.

Allvarliga arbetsolycksfall

Arbetsolycksfall som leder till sjukfrånvaro i mer än 30 dagar (eller motsvarande läkningstid utan sjukfrånvaro) och/eller medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Arbetssjukdom

Sjukdom som uppkommit eller försämrats till följd av arbetet eller arbetsförhållandena. För att en arbetssjukdom ska ge ersättning från TFA eller TFA-KL måste den vara godkänd av Försäkringskassan eller finnas i den så kallade ILO-förteckningen av arbetssjukdomar. Besvären måste också kvarstå i minst 180 dagar efter den dag då sjukdomen visade sig.

Diagnos för arbetssjukdom

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande.

Diagnos för sjukfall/sjukfrånvaro

Diagnos sätts efter läkarintyg/läkarutlåtande eller motsvarande. Till och med december 2003 kodades diagnoser med utgångspunkt från klassificeringsstandarden ICD-9 (Socialstyrelsen 1987). Därefter kodas diagnoser enligt ICD-10 (Socialstyrelsen 2024).

Efterskydd

Efterskydd finns i sjukförsäkringen (AGS, AGS-KL) och innebär att försäkringen kan fortsätta att gälla under 720 dagar efter att en anställning eller en verksamhet har upphört. Arbetslösa kan därför omfattas av sjukförsäkringen. Reglerna om efterskydd gäller även vid längre tids frånvaro, till exempel tjänstledighet.

Färdolycksfall

Olycksfall som inträffar vid färd till eller från arbetet.

Insjuknandeår

Det år sjukfallet påbörjas.

Långa sjukfall/långvarig sjukfrånvaro

Sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Medicinsk invaliditet

Försäkringsmedicinskt mått som anges i procent (%). Det är ett mått på den bestående kroppsliga funktionsnedsättningen till följd av arbetsskadan. Den medicinska invaliditetsgraden avgörs först då skadan har nått ett varaktigt tillstånd och inga förändringar är att vänta. Fram till dess görs en preliminär uppskattning av skadans svårighetsgrad.

Månadsersättning:

Afa Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning från Försäkringskassan, som omfattas av AGS eller AGS-KL.

Risk

I denna rapport beräknas risk som antal fall per 1 000 sysselsatta. Antal fall kan till exempel vara antal allvarliga arbetsolycksfall eller antal långa sjukfall.

Samsjuklighet

Med samsjuklighet menas att en person uppfyller diagnostiska kriterier för flera sjukdomar.

Skadeår/visandeår

Det år ett olycksfall inträffade eller en arbetssjukdom visade sig. En arbetssjukdom anses ha visat sig vid första läkarbesöket eller första dagen med sjukfrånvaro med anledning av skadan.

Referenser

Statistiska centralbyrån (2012)

Mis 2012:11 SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering 2012.
Örebro: Statistiska centralbyrån.

Socialstyrelsen (2024)

"Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem
– systematisk förteckning, svensk version 2024".

Afa Försäkring (2023)

"Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro, 2023", Stockholm.

Uppgifter i vårt skaderegister – metod och urval

Händelseförlopp – hur gick arbetsolyckan till?

För varje arbetsolycksfall registreras information om hur olyckan gått till och hur skadan uppstått. Vid anmälan får den skadade svara på tre frågor:

- 1 Vad sysslade du med när olyckan inträffade?
- 2 Vad orsakade olyckan?
- 3 Vad gjorde du dig illa på (hur uppstod skadan)?

Den skadade får möjlighet att med egna ord svara på frågorna i fritext. En fritextbeskrivning av händelseförloppet ger goda möjligheter att specificera detaljer som är viktiga för att veta vilka praktiska skadeförebyggande åtgärder man kan ta till för att olycksfall ska kunna undvikas i framtiden. Sedan 2005 registreras svaren som löpande fritext. I rapporten har händelseförloppen klassificerats direkt med ledning av de fritextbaserade svaren.

Beräkning av risk

För att identifiera de yrkesgrupper i arbetslivet som oftare råkar ut för arbetsskada och/eller långvarig sjukfrånvaro har vi beräknat hur många fall som inträffar per 1 000 sysselsatta i åldrarna 16–64 år och per år. Uppgift om antal sysselsatta fördelat på kön, åldersgrupp, näringsgren, yrkeskod och sektor kommer från SCB:s yrkesregister.¹

Ålderstandardisering av risk

Förekomsten av sjukdomar påverkas av ålder och ser olika ut för kvinnor och män. Även risken för att drabbas av olika typer av arbetsolyckor kan påverkas av ålder och ser olika ut för könen. Den som vill jämföra sjukdomsfrekvensen mellan yrkesgrupper behöver ta hänsyn till eventuella skillnader i ålder och kön mellan grupperna. I rapporten har vi beräknat en ålderstandardiserad risk för olika yrkesgrupper och kön att drabbas av långvarig sjukfrånvaro. Vi har också beräknat risken att drabbas av olika typer av arbetsolycksfall i förhållande till genomsnittet för olika åldersgrupper och kön. I exemplet nedan beräknas den risken i förhållande till genomsnittet för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år.

¹ Yrkesregistret baseras på SCB:s befolkningsregister (RTB), sysselsättningsregister (SREG), aktivitetsregister (AREG) samt register över befolkningens utbildning (UREG). Yrkesuppgiften kommer från ett tjugotal källor, men i första hand hämtas uppgifter för anställda från SCB:s årliga officiella lönestrukturstatistik.

Exempel

(Fiktiva siffror)

- ▶ Totalt antal sysselsatta kvinnor är 100 000
- ▶ I åldersgruppen 26–35 år finns det 20 000 sysselsatta kvinnor
- ▶ Antal olycksfall som kvinnor i alla åldrar råkar ut för är 1 500
- ▶ Antal olycksfall för kvinnor i åldersgruppen 26–35 år är 600

A Risken för kvinnor att drabbas av ett olycksfall:

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i alla åldrar}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i alla åldrar}} = \frac{1\,500}{100\,000} = 0,015$$

B Risken för kvinnor i åldrarna 26–35 år att drabbas av ett olycksfall:

$$\frac{\text{Antal olycksfall för kvinnor i åldern 26–35 år}}{\text{Antal sysselsatta kvinnor i åldern 26–35 år}} = \frac{600}{20\,000} = 0,03$$

Risken för kvinnor i åldrarna 26–35 år att drabbas av ett olycksfall i jämförelse med samtliga kvinnor:

$$\frac{\text{B}}{\text{A}} = \frac{0,03}{0,015} = 2,0$$

Med liknande räkneexempel för kvinnor i genomsnitt (alla åldrar) blir risken 1,0 att drabbas av ett olycksfall. Detta betraktas då som ett normalvärde. Risken för kvinnor i åldrarna 26–35 år är alltså dubbelt så hög som för kvinnor generellt (normalvärde).

Länsuppgifter

I de tabeller där vi redovisar länsstatistik är det efter uppgift om var den skadade bor, inte efter var skadan inträffade.

Afa Försäkrings skaderegister

Afa Försäkring har det senaste året förändrat sitt datalager där alla uppgifter om skador är lagrade. Detta medför att uppgifter från tidigare år i denna rapport inte kan jämföras med motsvarande uppgifter i tidigare rapporter som Afa Försäkring har gett ut.

Preliminära uppgifter

Om inte annat anges utgår statistikbearbetningarna i årets rapport från de ärenden som rapporterats in och godkänts av Afa Försäkring till och med december 2022. Statistiken redovisas per det år då olycksfallet eller sjukskrivningen inträffade. Arbetssjukdomarna redovisas för det år sjukdomen visade sig. Uppgifterna för de senaste åren är ofullständiga, då det finns viss eftersläpning i inflödet av våra ärenden.

Dessutom sker det, särskilt när det gäller de senaste åren, en viss förskjutning av skadornas allvarlighet. Det kan i en del fall dröja flera år innan det står klart vilka medicinska, ekonomiska och individuella konsekvenser en viss skada eller sjukdom kommer att medföra. Detta försvårar jämförelser av skadeutvecklingen över tid. I slutet av varje avsnitt redovisar vi ett antal tidsserier där varje år har avlästs ett eller två år efter det att skadan/sjukskrivningen inträffade.

Vill du ta del av
kommande publikationer?
Ladda ner och prenumerera på
våra statistikrapporter här:

afaforsakring.se/statistikrapporter

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se